

Sestrinski glasnik

KLINIČKOGA BOLNIČKOG CENTRA SESTRE MILOSRDNICE

BR. 1, 2023 / ISSN 2991-7727

Sestrinstvo KBCSM

**SESTRINSKI GLASNIK
KLINIČKOGA BOLNIČKOG CENTRA
SESTRE MILOSRDNICE**

Glasnik medicinskih sestara/tehničara/
primalja i srodnih profesija

Nakladnik:

KBC Sestre milosrdnice

ISSN 2991-7727

Glavna urednica:

Biserka Režek

Uredništvo:

Željka Benceković

Josipa Čorić

Marica Jerleković

Franjo Liška

Danijela Rac

Ela Sajko

Lektorica:

Zrinka Šućur, profesorica hrvatskog
jezika i komparativne književnosti

Adresa uredništva:

KBC Sestre milosrdnice

Vinogradska cesta 29

10000 Zagreb

E-mail:

edukacija.sestrinstvo@kbcsml.hr

Grafički dizajn i priprema:

Alfacommerce d.o.o., Zagreb

Tisak:

Alfacommerce d.o.o., Zagreb

Glasnik izlazi jedanput godišnje.

Tekstovi objavljeni u glasniku izražavaju
mišljenje autora.

sadržaj

Riječ glavne urednice.....	4
Riječ ravnatelja.....	5
Sestrinstvo Kliničkoga bolničkog centra Sestre milosrdnice.....	6
Služba za zdravstvenu njegu.....	10
Objedinjeni hitni bolnički prijam.....	16
Klinika za bolesti srca i krvnih žila.....	18
Klinika za kirurgiju.....	20
Klinika za kožne i spolne bolesti.....	24
Klinika za neurokirurgiju.....	26
Klinika za očne bolesti.....	29
Klinika za neurologiju.....	32
Klinika za onkologiju i nuklearnu medicinu.....	34
Klinika za otorinolaringologiju i kirurgiju glave i vrata.....	37
Klinika za pedijatriju.....	40
Klinika za ženske bolesti i porodništvo.....	43
Klinika za psihijatriju.....	46
Klinika za traumatologiju.....	48
Klinika za tumore.....	50
Klinika za unutarnje bolesti.....	52
Klinika za urologiju.....	54
Klinika za reumatologiju, fizikalnu medicinu i rehabilitaciju.....	56
Klinički zavod za dijagnostičku i intervencijsku radiologiju.....	58
Zavod za anesteziologiju, intenzivnu medicinu i liječenje boli.....	60
Klinički zavod za patologiju i citologiju „Ljudevit Jurak“.....	62
Klinički zavod za kemiju.....	64
Zavod za transfuzijsku i regenerativnu medicinu.....	66
Zavod za mikrobiologiju, parazitologiju i hospitalne infekcije.....	68
Bolnička ljekarna.....	69
Služba čišćenja i drugih pomoćnih poslova.....	71

riječ glavne urednice

GLAVNA UREDNICA

BISERKA REŽEK, MAG.MED.TECHN.

POMOĆNICA RAVNATELJA ZA SESTRINSTVO – GLAVNA SESTRA

Klinički bolnički centar Sestre milosrdnice iduće godine proslavit će svoj 178. rođendan što ga ponosno svrstava među najstarije zdravstvene ustanove u Republici Hrvatskoj s nešto više od 1600 medicinskih sestara/tehničara.

Tijekom svoje povijesti sestrinstvo ove ustanove susretalo se s brojnim izazovima. Unatoč tome ono se kontinuirano razvijalo s jasnom vizijom usmjerenom prema napretku – kako profesije, tako i cijele ustanove.

Današnji izazovi odnose se na globalizaciju, svjetske krize, ekonomske i ostale migracije, klimatske promjene i ograničene zdravstvene resurse. Okruženi smo tehnologijom u svojoj svakodnevici; tehnološki napredak je nezaustavljiv, a umjetna inteligencija je nešto o čemu ćemo diskutirati i promišljati u godinama pred nama. Tu je i intenzivan napredak znanosti i tehnologije što sve više postaje sastavni dio sestrinske prakse. Sestrinstvo se razvilo u samostalnu profesiju koja svoj rad temelji na znanju.

Ponosna sam na dostignuća sestrinstva KBC-a u kojemu zajedno s medicinskim sestrama/tehničarima/primalkama uz suradnju sa srodnim profesijama radimo na promociji i kvaliteti zdravstvene skrbi. Čast mi je biti prva među jednakima u timu koji ne zaboravlja svoje prethodnike, a istovremeno planira budućnost sa svim izazovima koje ona nosi.

Pred vama se nalazi prvi broj „Sestrinskog glasnika“ Kliničkoga bolničkog centra Sestre milosrdnice. Glasnik je nastao s ciljem prikaza djelovanja i aktivnosti medicinskih sestara/tehničara/primalka i srodnih profesija.

Sestrinstvo Kliničkoga bolničkog centra Sestre milosrdnice oduvijek je zagovornik profesionalnih kompetencija i sustava vrijednosti. Ono što će i dalje biti temelj njegova djelovanja je pružanje izvrsnosti u provođenju zdravstvene njege. Tako će i cijela 2024. godina biti upravo u znaku promicanja sigurnosti pacijenata.

Od 2009. godine sam pomoćnica ravnatelja za sestrinstvo KBC-a Sestre milosrdnice. Zadovoljstvo mi je biti dijelom razvoja i rasta sestrinstva u našoj ustanovi jer sam i ja, kao glavna sestra Bolnice, profesionalno rasla.

Zahvaljujem ravnatelju ustanove, predsjedniku i članovima Upravnoga vijeća na bezrezervnoj podršci, razumijevanju i realizaciji zahtjeva u sestrinstvu. Zahvaljujući ministru zdravstva i prepoznavanju potrebe i odluke o imenovanju posebne savjetnice ministra zdravstva za sestrinstvo, učinjen je velik iskorak u napretku i razvoju profesije.

U ime uredništva pozivam zainteresirane da svojim profesionalnim angažmanom pridonesu našem Glasniku.

Iskreno se radujemo budućoj suradnji!

riječ ravnatelja

RAVNATELJ KBC-A SESTRE MILOSRDNICE,
PROF. DR. SC. DAVOR VAGIĆ, DR. MED.

Sestrinstvo je profesija koja čini najveći dio zdravstvenoga sustava i zauzima važno mjesto u svakom naprednom društvu, pa tako i u Hrvatskoj. Medicinske sestre i tehničari daju nužan i nezaobilazan kontinuitet i stabilnost zdravstvenome sustavu.

Kao ravnatelj KBC-a Sestre milosrdnice sa zadovoljstvom mogu svjedočiti o neizmjernoj podršci našega sestrinstva nesmetanom funkcioniranju Bolnice te o pružanju kvalitetne zdravstvene usluge našim pacijentima, ponajprije u izvanrednim okolnostima kao što je bila Covid pandemija ili kao što je trenutačna organizacija rada Bolnice uslijed obnove od potresa.

Medicinske sestre i tehničari našega KBC-a završavaju doktorate, postaju docenti, izvanredni profesori, a prvi u Hrvatskoj smo uspjeli doći do toga da 'sestre uče sestre' što je cilj u visokome obrazovanju i školovanju sestara. S ponosom mogu istaknuti da je, prema projektu EU-a i Ministarstva zdravstva iz 2016. godine, naš KBC prvi uveo sustav mentoriranja, odnosno mentorskoga programa za novozaposlene medicinske sestre i tehničare te su u 2023. godini dodijeljena priznanja prvim sestrama mentorima u KBC-u, ali i u Hrvatskoj. Dobrobit od sustavnoga mentorskog programa imaju novozaposlene medicinske sestre i tehničari, ali i sami mentori. Svi zajedno podižu kvalitetu zdravstvene skrbi KBC-a Sestre milosrdnice na višu razinu.

Ministarstvo zdravstva priprema plan i program specijalističkoga usavršavanja medicinskih sestara i tehničara. Taj proces je povijesni trenutak u hrvatskome zdravstvenom sustavu jer će omogućiti da medicinske sestre i tehničari dobiju bolje i naprednije specijalističko usavršavanje kojim će biti dodatno osposobljeni, a našim korisnicima će pružati bolju uslugu i standard. KBC Sestre milosrdnice bio je i bit će poticajno okruženje svim svojim medicinskim sestrama i tehničarima za dodatno specijalističko usavršavanje.

Uzimajući u obzir rad i neizmjeran doprinos naših medicinskih sestara i tehničara u provođenju kvalitetne skrbi za pacijente našeg KBC-a, pokrenut je Glasnik koji upravo čitate, a koji predstavlja i propagira sestrinstvo i srodne djelatnosti, njihov rad te sve novosti koje smo uvodili tijekom godina u cilju poboljšanja kvalitete zdravstvene njege uvijek prateći svjetske trendove. Sustav obrazovanja i usavršavanja medicinskih sestara i tehničara, organizacijski izazovi u sestrinstvu i motivaciji zdravstvenih djelatnika samo su neke od tema koje će ovaj Glasnik obrađivati u vremenu koje je pred nama.

Pozivam sve medicinske sestre i tehničare našeg KBC-a da svojim znanjem i iskustvom također postanu kreatori kvalitetnih tema ovoga Glasnika.

Vjerujem da ćete uživati u čitanju kao i u novim spoznajama u sestrinstvu!

Sestrinstvo Kliničkoga bolničkog centra Sestre milosrdnice

Biserka Režek, mag.med.techn.

Sestrinstvo KBC-a Sestre milosrdnice razvijalo se usporedno s razvojem te zdravstvene ustanove. Oduvijek je pratilo zdravstvene potrebe stanovništva i razvoj medicinske znanosti na prostorima naše države.

U temeljiteljice KBC-a Sestre milosrdnice bile su časne sestre iz reda sestara milosrdnica. Osim što su bile vlasnice Bolnice, one su njome u samim počecima i upravljale te su bile zadužene za njegu bolesnika. Bolnicom je u njenim počecima upravljala predstojnica – vrhovna glavarica. Jedna od njih, Rafaela Dulle (1876. –1906.), koja je ujedno bila i medicinska sestra, trideset je godina upravljala Bolnicom. Za dobro i predano obavljanje službe Gradsko poglavarstvo odlikovalo ju je Elizabetinom kolajnom. S proširenjem Bolnice i novim Zakonom o zdravstvu iz 1906. godine upravljanje Bolnicom preuzima posebni upravitelj, a predstojnicama je povjerena briga o sestrama.

U početku sestre nisu bile formalno školovane. Tada na našim prostorima još nisu postojale škole za medicinske sestre. Da bi svojim bolesnicima osigurale najbolju skrb, glavarice šalju neke od sestara na edukaciju u Beč. Nakon otvaranja Škole za medicinske sestre pomoćnice u Zagrebu 1921. godine na edukaciju odlaze i ostale sestre, a neke od njih rade i kao nastavnice u istoj školi. Osim toga, Družba sestara milosrdnica otvara vlastitu bolničku školu u Vinogradskoj cesti namijenjenu isključivo školovanju sestara milosrdnica. Nakon što su 1948. godine časne sestre napustile bolnicu, njegu bolesnika preuzimaju

priučeni bolničari i pomoćno osoblje. U narednim godinama medicinske sestre, školovane kod nas i u inozemstvu, postaju glavne sestre odjela u kojima dotada nije bilo školovanih medicinskih sestara. Tada dolazi do reorganizacije sestrinskoga kadra, planiranja zdravstvene njege i novoga smjera u razvoju sestrinstva.

Prva glavna sestra Bolnice nakon Drugoga svjetskog rata bila je Hilda Jović koja je ujedno i vodila Školu za bolničare i dječje negovateljice. Godine 1959. u krugu Bolnice otvorena je Škola za medicinske sestre koja se 1966. godine povezuje sa Školom za medicinske sestre pedijatrijskoga smjera.

U Bolnici su izlazile i sestrinske publikacije koje su imale važnu ulogu u promociji medicinskih sestara te ustanove. Tako je 1964. godine počeo izlaziti časopis „Psihijatrijska njega“ koji je od 1970. godine pripojen „Vjesniku medicinskih sestara i tehničara“, a izlazio je na prostoru cijele tadašnje Republike Hrvatske. Značajno je da je časopis tiskan u Bolnici, a uređivala ga je medicinska sestra Ankica Pišpek.

Glavne sestre Bolnice nakon Drugoga svjetskog rata su: Hilda Jović, Sofija Korica, Ankica Pišpek, Lidija Petrač i današnja pomoćnica ravnatelja za sestrinstvo – glavna sestra Bolnice Biserka Režek.

Stvaranje modernoga sestrinstva

Prekretnica za razvoj sestrinske profesije dogodila se 2003. godine donošenjem Zakona o sestrinstvu čime je regulirano sestrinstvo kao profesija. Pristupanjem Republike Hrvatske Europskoj uniji 2013. godine javila se potreba za usklađivanjem sestrinstva sukladno direktivama o uređenoj profesiji.

Danas se velik broj medicinskih sestara/tehničara obrazuje na stručnim i sveučilišnim preddiplomskim i diplomskim studijima, a neke pohađaju i doktorske studije.

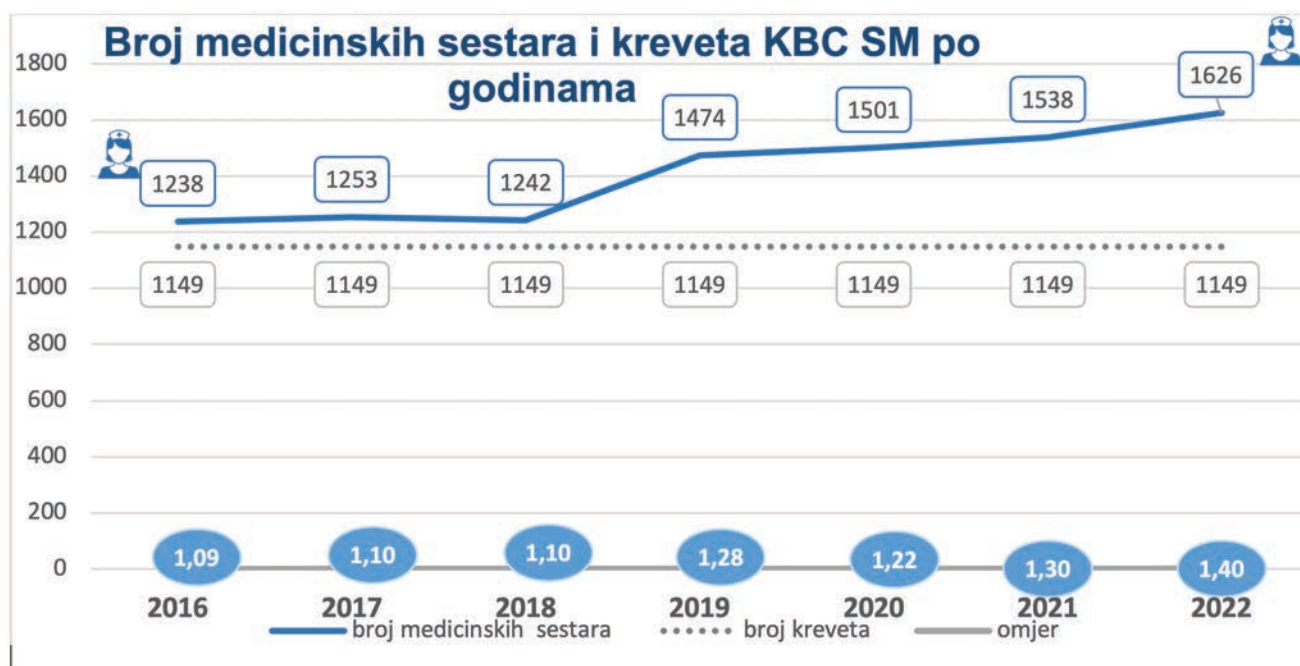
Velik iskorak i priznanje sestrinskoj profesiji su izmjene i dopune Uredbe o nazivima radnih mjesta i koeficijenata složenosti poslova u javnim službama (NN 82/22).

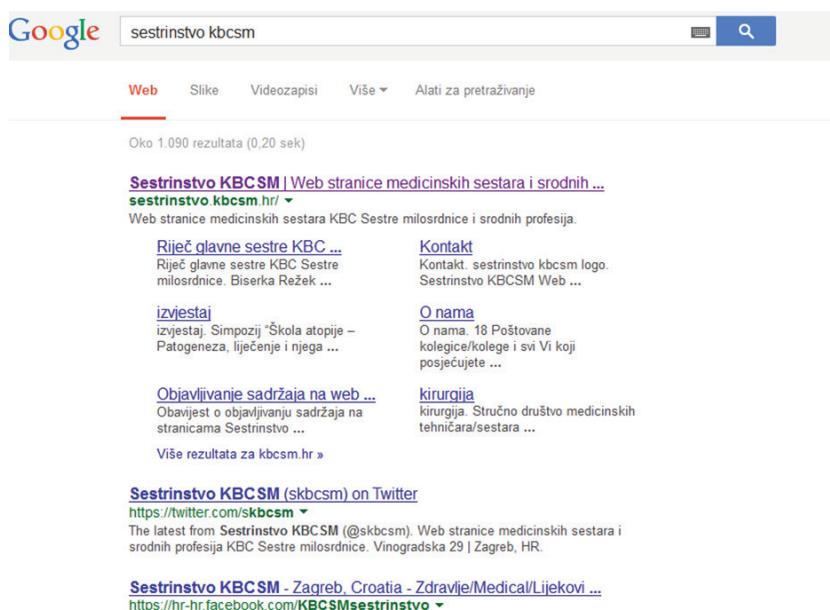
Sukladno promjenama u sestrinstvu na globalnoj razini mijenja se i sestrinstvo na razini Bolnice. Medicinske sestre/tehničari postaju ravnopravni sudionici zdravstvenih timova te su uključene na svim razinama menadžmenta.

Sadašnja pomoćnica ravnatelja za sestrinstvo dio je strateškoga menadžmenta, član je Upravnoga i Stručnoga vijeća Bolnice. Hijerarhijske razine čine glavne sestre/tehničari klinika, zavoda i odjela s jasno definiranim odgovornostima koje proizlaze iz opisa poslova u području planiranja, organizacije, vođenja i kontrole.

Za koordinaciju upravljačkih i organizacijskih aktivnosti zadužen je Stručni kolegij glavnih medicinskih sestara i srodnih profesija. To je ključno upravljačko tijelo koje pridonosi napretku i organizaciji rada u KBC-u Sestre milosrdnice. Koristi ne samo medicinskim sestrama/tehničarima za organizaciju učinkovite zdravstvene njege nego potiče komunikaciju, suradnju i timski rad na razini cijele ustanove.

U KBC-u Sestre milosrdnice medicinske sestre/tehničari oduvijek su najzastupljeniji djelatnici u odnosu na ukupan broj zdravstvenih djelatnika. Prisutne su u svim ustrojbenim jedinicama i raspoređene na radnim mjestima gdje se zbrinjavaju

bolesnici – u poliklinikama, dijagnostici, dnevnim bolnicama i stacionaru.

Njihov rast i razvoj temelji se na jasnoj viziji i dobro planiranoj strategiji koja je usmjerena na postizanje sljedećih ciljeva:

1. Zapošljavanje novoga i zadržavanje postojećega sestrinskog kadra

U cilju zadržavanja postojećega kadra redovito se prati trenutačna situacija kao omjer medicinskih sestara/tehničara u odnosu na broj ugovorenih kreveta, prosječna dob i razlozi odlazaka na pojedinim klinikama, broj prekovremenih sati i ostalo.

2. Briga za sigurnost bolesnika uz dovoljan broj i adekvatnu obrazovnu strukturu medicinskih sestara/tehničara

Brojna istraživanja pokazuju da medicinske sestre/tehničari imaju ključnu ulogu u stvaranju uvjeta za sigurno zbrinjavanje bolesnika u zdravstvenim ustanovama. Zbog toga je ključno osigurati njihov dovoljan broj i odgovarajuću edukaciju sistematizacijom radnih mjesta prema Pravilniku.

3. Razvoj i prepoznatljivost sestrinstva

– Strateško planiranje radi razvoja sestrinstva

Prva strategija razvoja stručnoga kadra donesena je za razdoblje od 2013. do 2020. godine. Bila je usmjerena na osiguranje dovoljnoga broja medicinskih sestara/tehničara i njihove obrazovne strukture, na planiranje usavršavanja i osiguranje kvalitete u zdravstvenoj njezi.

– Objave na mrežnim stranicama i društvenim mrežama

U lipnju 2013. godine je na inicijativu glavne sestre Bolnice osnovana Radna skupina koja je oformila prvu verziju samostalne mrežne stranice u čije uredništvo se uključuju i pripadnici ostalih profesija (primalje, fizioterapeuti i inženjeri radiologije).

Osnovna ideja uredništva bila je osnažiti medicinske sestre/tehničare i suradnju unutar profesije predstavljanjem njihove uloge i važnosti u zdravstvenome timu. Osim toga, objavljivanjem i praćenjem objavljenih sadržaja međusobno se informiraju i upoznaju, a sve radi promocije – kako vlastite, tako i cijele ustanove i daljnega razvoja pozitivne organizacijske klime.

U rujnu 2013. pokrenut je i profil na Facebooku – Sestrinstvo KBCSM-a kojemu je, nastavno na mrežnu stranicu, cilj približiti informacije putem društvenih mreža te povećati vidljivost i pojačati promociju sestrinstva.

– Povezivanje sa stručnim i obrazovnim institucijama

Medicinske sestre/tehničari KBC-a Sestre milosrdnice aktivno surađuju s brojnim medicinskim sestrama/tehničarima u sklopu nacionalnih organizacija kao što su Hrvatska komora medicinskih sestara, Hrvatska udruga medicinskih sestara te s brojnim stručnim društvima i udrugama.

Suradnja s institucijama koje obrazuju medicinske sestre/tehničare i primalje je dugogodišnja. KBC Sestre milosrdnice nastavna je baza za:

- studij sestrinstva pri Zdravstvenom veleučilištu Zagreb još od 1998. godine, a trenutačno su u pro-

- vedbu kliničkih vježbi uključena 42 mentora
- studij sestrinstva pri Hrvatskom katoličkom sveučilištu od 2017. godine – trenutačno 35 mentora
 - Srednja škola za medicinske sestre Vinogradska
 - Srednja škola za medicinske sestre Mlinarska
 - Srednja škola za medicinske sestre Vrapče
 - Srednja škola za primalje Zagreb.

– *Razvoj organizacijske klime i suradnja sa zajednicom*

Organizacijska klima kao preduvjet uspješnosti kontinuirano se razvija kao i usmjerenost na korisnika i dobrobit cjelokupne zajednice. To je vidljivo iz brojnih aktivnosti koje organiziraju i provode medicinske sestre/tehničari.

– *Kontinuirani stručni razvoj*

Medicinske sestre/tehničari KBC-a Sestre milosrdnice objavile su brojne znanstvene i stručne radove u sestrinskim i drugim časopisima. One samostalno provode, organiziraju i sudjeluju u istraživanjima.

– *Autonomija i koordinacija u zdravstvenoj skrbi*

- glavni koordinator za prikupljanje tkiva
- stomalni terapeuti, educirane medicinske sestre koje pružaju skrb osobama sa svim vrstama stoma
- medicinske sestre za planirani otpust i palijativnu skrb i sl.

Medicinske sestre/tehničari KBC-a Sestre milosrdnice svojim djelovanjem značajno su pridonijele funkcioniranju ustanove u kriznim situacijama.

Sudjelovale su u kriznom menadžmentu Bolnice za vrijeme pandemije bolesti COVID-19, zagrebačkoga i petrinjskog potresa. Organizirali su i koordinirali rad u novim uvjetima i preuzimali nove uloge i odgovornosti u sklopu ustanove (organizacija izolacija, cijepljenja, trijaže, karantene i COVID intenzivne i stacionara). Organizirali su i koordinirali sestrinsku službu na vanjskim lokacijama radi suzbijanja pandemije bolesti u Zagrebu i cijeloj Republici Hrvatskoj. To se odnosi na organizaciju rada u zagrebačkoj Areni, na ispomoć u KB-u Dubrava i u Klinici za infektivne bolesti „Dr. Fran Mihaljević”.

Od početka pandemije do lipnja 2021. godine u te ustanove raspoređene su 273 medicinske sestre/tehničari zajedno s glavnim sestrama. Neki su djelatnici više puta odlazili na rad u vanjske lokacije.

Trenutačno se sestrinstvo, kao i cijela ustanova, suočava s brojnim izazovima. Neki od njih su obnova bolnice, informatizacija ustanove i uvođenje novih oblika sustava podrške.

Daljnji strateški ciljevi odnose se na:

- njegovanje tradicije sestrinstva u ustanovi
- promociju sestrinstva na nacionalnoj i međunarodnoj razini
- upravljanje ljudskim potencijalima
- usklađivanje zdravstvene njege s napretkom medicine i znanosti
- kontinuirano usavršavanje i profesionalni razvoj medicinskih sestara/tehničara
- trajno unapređenje kvalitete zdravstvene njege
- unapređenje suradnje sa zajednicom
- unapređenje radnih uvjeta
- održavanje pozitivne organizacijske klime.

Služba za zdravstvenu njegu

Danijela Rac, mag.med.techn.

Radi unapređenja rada i razvoja sestrinstva KBC-a Sestre milosrdnice u studenome 2020. godine osnovana je Služba za zdravstvenu njegu.

Djelovanje Službe usmjereno je na:

- podršku svim medicinskim sestrama/tehničarima ustanove u trajnome stručnom usavršavanju
- učinkovito upravljanje ljudskim resursima praćenjem i razvojem trajno zaposlenih i novozaposlenih medicinskih sestara, njihovih znanja i vještina
- koordinaciju aktivnosti iz područja rada medicinskih sestara/tehničara na razini cijele ustanove
- kontinuirano unapređenje kvalitete zdravstvene njege
- provedbu, praćenje i nadzor mjera sprečavanja, suzbijanja i kontrole bolničkih infekcija povezanih sa zdravstvenom skrbi.

Služba za zdravstvenu njegu aktivno sudjeluje u ostvarenju strategije sestrinstva KBC-a Sestre milosrdnice:

Provođenje orijentacije novozaposlenih djelatnika u sestrinstvu

Do kraja 2022. godine je u orijentacijskim danima sudjelovalo 187 djelatnika. Osim osnovnih informacija o ključnim područjima rada kao što su kontinuirana stručna edukacija, mjere prevencije bolničkih infekcija, osiguranje kvalitete zdravstvene njege, pravilno vođenje sestrinske dokumentacije, novozaposlenim djelatnicima naglašava se važnost rada sukladno kompetencijama i važnost pridržavanja kućnoga reda. Novoprimitljenim djelatnicima osigurana je i zaštitna radna odjeća i obuća.

Osposobljavanje novozaposlenih djelatnika u jedinicama intenzivnoga liječenja

Da bi se osnažile kompetencije novozaposlenih medicinskih sestra/tehničara, osigurana im je edukacija u jedinicama intenzivnoga liječenja u dogovoru s njihovim glavnim sestrama i voditeljima JIL-ova.

Ovom edukacijom pripremaju se sestrinski kadrovi osposobljeni za rad u JIL-u za moguće krize (epidemije i slične potrebe u zdravstvenome sustavu).

Do kraja 2022. godine osposobljavanje u JIL-u prošlo je 117 djelatnika.

Mentorstvo novozaposlenih djelatnika

Uvođenje u radne procese mentoriranjem novozaposlenih medicinskih sestra/tehničara/primalja u KBC-u Sestre milosrdnice jedinstven je primjer brige o novozaposlenim djelatnicima. Provođi se tako da glavne sestre klinika/zavoda procjenjuju potrebe za osposobljavanjem mentora i predlažu osobe koje će biti uključene u isto. Mentori uključeni u uvođenje novozaposlenih u radne procese prethodno se educiraju za sustavni i dokumentirani pristup u tom području kod mentora stručnjaka.

Takav način uvođenja novozaposlenih djelatnika usmjeren je na stvaranje učinkovitih odnosa / pozitivne okoline za učenje u radnome okruženju, pomoć i podršku pri učenju, ocjenjivanje i preuzimanje odgovornosti, evaluaciju učenja, praksu utemeljenu na dokazima i vođenje novozaposlene osobe.

Trenutačno je u KBC-u Sestre milosrdnice 175 mentora koji imaju završenu inicijalnu edukaciju, a 29 ih je završilo cjelokupan proces.

Prvi mentori, Zagreb, 18.10.2022.

Dodjela Povelje za poseban doprinos u edukaciji i promociji kvalitete

Kabinet vještina

Hrvatsko društvo za kvalitetu je medicinskoj sestri, začetnici toga modela osposobljavanja novozaposlenih djelatnika, za poseban doprinos u edukaciji i promociji kvalitete za 2022. godinu dodijelilo Povelju za poseban doprinos u edukaciji i promociji kvalitete.

Daljnje aktivnosti iz tog područja uključuju osnaživanje djelatnika u provođenju osnovnih mjera održavanja života, osnaživanje profesionalnoga samopouzdanja i vještina sukladno potrebama. Od svibnja 2023. g. je u Kabinetu vještina za medicinske sestre i primalje održano 48 edukacija iz BLS-a koje je pohađalo 187 polaznika.

Sastavnice Službe za zdravstvenu njegu su:

Odjel za kvalitetu zdravstvene njege

Cilj Odjela je unapređenje kvalitete i sigurnosti zdravstvene njege praćenjem i poboljšanjem rada medicinskih sestara/tehničara.

Odjel provodi nadzor kvalitete sestrinskoga rada na razini cijele ustanove i neposredno u klinikama/zavodima. Provodi analizu sestrinske dokumentacije i prati pokazatelje kvalitete i sigurnosti iz područja zdravstvene njege.

Od svibnja 2021. godine provode se izvidi u klinikama/zavodima KBC-a Sestre milosrdnice, ponajprije u području organizacije sestrinske službe i radnih procesa. Nastavljeno je s praćenjem uspostave standarda kvalitete u području rada medicinskih sestara/tehničara i to u području sigurnosti bolesnika, u provođenju zdravstvene njege, sigurnosti okružja i u vođenju sestrinske dokumentacije.

Pokazatelj sigurnosti bolesnika u području

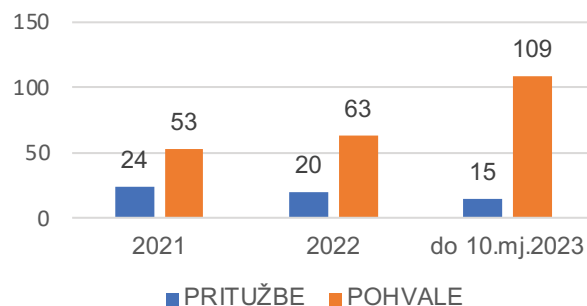
rada medicinskih sestara/tehničara sustavno se prate i analiziraju još od 2015. godine (praćenje pada i pojavnosti dekubitusa nastalog u bolnici). Isto tako, prate se i nesukladnosti u radu medicinskih sestara/tehničara, ali i iskustvo bolesnika u kontaktu s medicinskim sestrama/tehničarima.

Da bi se našim bolesnicima olakšalo i učinilo dostupnijim iskazivanje iskustva tijekom hospitalizacije, od travnja 2023. godine su na inicijativu glavne sestre Bolnice postavljene obavijesti na svim vidljivim mjestima unutar Bolnice. To je rezultiralo velikim povećanjem broja pohvala koje se odnose na rad medicinskih sestara.

O analizi pokazatelja kvalitete u području sestrinskoga rada na razini cijele ustanove izvještava se Stručni kolegij medicinskih sestara. S istima su, kao i s preporukama za poboljšanje, upoznate i medicinske sestre/tehničari svake pojedine klinike, odnosno svakog zavoda. Na temelju utvrđenih potreba poduzimaju se mjere za poboljšanje kvalitete rada.

Redovito se održavaju edukacije iz područja kvalitete zdravstvene njege, a posebno sigurnosti bolesnika. Dosad su održane edukacije (tečajevi i predavanja) vezane za prevenciju i pravilno zbrinjavanje dekubitusa i pada, za pravilno vođenje sestrinske dokumentacije i primjenu

Iskustvo bolesnika u području rada medicinskih sestara od 2021. do 2023. g.

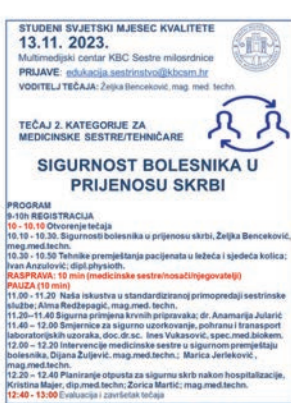
POHVALE/PRITUŽBE KBC SESTRE MILOSRDNICE

1. Elektroničkim putem - web stranica/ rubrika: PACIJENTI
<https://www.kbcm.hr/za-pacijente/prijava-pritužbe-2/>
2. Slanjem na email adresu: pritužbeipohvale@kbcm.hr
3. Pismenim putem - preuzimanjem s web stranice ili uzimanjem obrasca na odjelu/ambulantu te predajom u Sektor pravnih, kadrovskih i općih poslova.

Službeni pisani odgovor dobiti ćete u zakonskom roku od datuma zaprimanja pritužbe u koliko ste ostavili osobne podatke. Anonimne pritužbe će se razmotriti, ali se na njih neće odgovoriti.

Unaprijed zahvaljujemo na Vašem doprinosu u unapređenju usluga koje se pružaju u našoj ustanovi.

kliničkih smjernica u praksi medicinskih sestara, edukacije vezane za sigurnu primjenu lijekova i sigurnost bolesnika u prijenosu skrbi.

U sklopu Odjela provode se i druge aktivnosti kao što su suradnja s Hrvatskom komorom medicinskih sestara putem međunarodne inicijative usmjerene na promociju sestrinstva, zatim radom u povjerenstvima, sudjelovanjem u izradi knjige Standardizirani postupci u zdravstvenoj njezi (2. izdanje). Nadalje, provodi se koordinacija kliničkih vježbi pri Hrvatskom katoličkom sveučilištu, sudjeluje se u mentorstvu, nastavi i projektima.

Odjel sudjeluje s ostalim odjelima Službe u orijentacijama novozaposlenih djelatnika, u edukaciji mentora te u njihovu vrednovanju i ocjenjivanju.

Odjel za pedagošku djelatnost, istraživanje i razvoj u sestrinstvu

Odjel za pedagošku djelatnost, istraživanje i razvoj u sestrinstvu izrađuje planove edukacije u skladu s potrebama medicinskih sestara, a svake se godine održi više od 50 edukacija (stručni sastanci, tečajevi i sl.).

Edukacije regulira i vrednuje Hrvatska komora medicinskih sestara, a određen dio održava se prema preporukama Ministarstva zdravstva dok se na nivou ustanove regulira radnom uputom KBC-a Sestre milosrdnice.

Zbog brojnih edukacijskih sadržaja u području sestrinstva jedna smo od najaktivnijih zdravstvenih ustanova. Od 2021. godine provode se edukacijske vježbe za djelatnike koji provode trijažu u djelatnosti hitne medicine. Dosad je tu edukaciju završilo 87 polaznika.

Provode se javnozdravstvene akcije u suradnji s klinikama/zavodima u skladu s preporukama Svjetske zdravstvene organizacije te se na taj način pridonosi promociji zdravlja, dobrobiti zajednice i koheziji sestrinstva.

Svake godine organizira se obilježavanje Međunarodnoga dana sestrinstva i Međunarodnoga dana primalja.

Zahvaljujući twinning projektu Ministarstva zdravstva „Edukacija mentora za medicinske sestre i primalje u zdravstvenom sustavu u Hrvatskoj i provedba obrazovnog curriculumusa usklađenog s Direktivom 2005/36/EC“, 2018. godine opremljen je Kabinet vještina za medicinske sestre i primalje. Sudionici projekta, njih 44, uspješnim završetkom edukacije postali su mentori stručnjaci.

U Kabinetu vještina na suvremenim modelima lutaka i uz naprednu informatičku podršku medicinske sestre/tehničari/primalje stječu praktične vještine iz opće, specijalne zdravstvene njege i hitnih medicinskih postupaka. Interaktivno i suvremeno opremljeno okružje pridonosi razvijanju empatije i komunikacijskih vještina.

U ožujku 2021. godine je, u skladu s digitalnim napretkom, uvedeno redovito slanje newslettera (interaktivnih, kraćih obavijesti) na adrese elek-

troničke pošte glavnih sestara klinika /zavoda s ciljem boljega informiranja.

Početkom 2021. godine Odjel je započeo proces izrade algoritama i edukativnih postera.

Odjel za prikupljanje tkiva

Djelatnost prikupljanja tkiva počinje se razvijati imenovanjem koordinatora za tkiva 2017. godine.

Zahvaljujući dobroj koordinaciji u tom području, KBC Sestre milosrdnice je već dugi niz godina na vrhu po broju darivatelja organa i tkiva u Republici Hrvatskoj.

U Odjelu se koordinira i unapređuje proces kliničke skrbi o potencijalnim darivateljima prije eksplantacije tkiva, prikupljaju podatci iz medicinske dokumentacije i obavještavaju obitelji/skrbnici o mogućnosti darivanja tkiva.

Suraduje se s transplantacijskim/eksplantacijskim timovima i službama koje su uključene u

skrb o darivatelju.

Od travnja 2017. do listopada 2023. godine realizirano je ukupno 515 kadaveričnih darivatelja.

Medicinska sestra/koordinator za tkiva je završila napredni međunarodni tečaj za transplantacijske koordinateure (Advanced International Training Course in Transplant Coordination Management – TPM).

U Odjelu se provodi edukacija studenata sestrinstva te medicinskih sestara/tehničara iz drugih ustanova, sudjeluje se u projektima na razini Ministarstva zdravstva, kontinuiranim tečajevima usavršavanja iz transplantacije/eksplantacije kao i drugih područja sestrinstva. U organizaciji sestrinstva KBC-a Sestre milosrdnice 26. svibnja 2023. godine održan je 1. Simpozij za medicinske sestre i tehničare pod nazivom „Podijeli dar života, Budi heroj – Budi donor“ povodom obilježavanja Nacionalnoga dana darivanja organa i tkiva.

Odjel za sprečavanje i suzbijanje bolničkih infekcija

Intenzivan razvoj djelatnosti za sprečavanje i suzbijanje infekcija povezanih sa zdravstvenom skrbi (u daljnjem tekstu: bolničke infekcije) u KBC-u Sestre milosrdnice počinje krajem osamdesetih godina dvadesetoga stoljeća formiranjem istoimene Komisije.

Uprava Bolnice na prijedlog Komisije 1995. godine raspoređuje prvostupnicu sestrinstva na poslove sprečavanja i suzbijanja bolničkih infekcija u punom radnom vremenu.

Temeljem Pravilnika o uvjetima i načinu obavljanja mjera za sprečavanje i suzbijanje bol-

ničkih infekcija koji određuje broj medicinskih sestara za kontrolu bolničkih infekcija, broj medicinskih sestara ovisi o broju kreveta i vrsti bolesnika u zdravstvenoj ustanovi (1 medicinska sestra na 250 kreveta) te Uprava Bolnice 2009. godine imenuje magistru sestrinstva kao voditeljicu Odjela. Odlukom Vlade Republike Hrvatske 2010. godine KBC-u Sestre milosrdnice pripajaju se Klinika za tumore i Klinika za traumatologiju te se Odjelu pridružuju još dvije medicinske sestre. Danas Odjel ima pet medicinskih sestara. Ustrojem i nadzorom Odjela rukovodi istoimeno Povjerenstvo koje imenuje Upravno vijeće Bolnice u čijem sastavu značajnu ulogu imaju medicinske sestre.

U našoj ustanovi na poslovima sprečavanja i suzbijanja bolničkih infekcija djeluju četiri tima na određenim radilištima. Plan rada revidira se i nadopunjuje na godišnjoj razini, prema potrebi te ovisno o epidemiološkoj situaciji.

Medicinska sestra zadužena za sprečavanje i suzbijanje bolničkih infekcija ima dodatnu edukaciju i praktičnu poduku. Zadužena je za sprečavanje i suzbijanje bolničkih infekcija u svim kliničkim područjima. Surađuje i sa svim nezdravstvenim djelatnostima. Svakodnevno se bavi provedbom, praćenjem i nadziranjem mjera za sprečavanje i suzbijanje bolničkih infekcija propisanih istoimenim Pravilnikom.

Godine 2020., odnosno nakon proglašenja pandemije bolesti COVID-19 medicinske sestre Odjela uključene su u strateško planiranje i odlučivanje, u rad s Kriznim stožerom ustanove, edukaciju, osiguravanje dostupnosti i praćenje preporuka Hrvatskoga zavoda za javno zdravstvo i Kriznoga stožera Republike Hrvatske. Aktivno sudjeluju u

organizaciji, provođenju testiranja i cijepljenja na SARS-CoV-2 djelatnika i bolesnika.

Edukacija zdravstvenih i nezdravstvenih djelatnika je ključan čimbenik u sprečavanju i suzbijanju bolničkih infekcija u našoj ustanovi, a provodi se u sklopu Orijentacijskoga dana. Provodi se kontinuirana edukacija prilikom obavljanja izvida na radilištima, ovisno o problematici i epidemiološkoj situaciji. Takvom sustavnom edukacijom naši djelatnici imaju podršku u sprečavanju i suzbijanju infekcija na način odgovornoga primjenjivanja propisanih postupaka u svakodnevnom radu.

Služba za zdravstvenu negu aktivno djeluje u sklopu ustanove i izvan nje sudjelovanjem na brojnim stručnim skupovima, pišući i recenzirajući radove iz područja sestrinstva.

U današnjem zdravstvenom sustavu sve je veća potreba za zdravstvenim uslugama uz ograničene zdravstvene resurse. Korisnici zdravstvenih usluga imaju veća očekivanja i znanja, a zbog napretka znanosti i medicine postupci u zdravstvu su sve složeniji. Sve to odražava se i na sestrinstvo koje je pod snažnim utjecajem digitalizacije, globalizacije, demografskih promjena, uurbanoga razvoja i naprednih radnih procesa koji zahtijevaju prilagodbu.

Služba za zdravstvenu negu zamišljena je kao veza između svih medicinskih sestara i rukovodećih struktura bolnice kako bi podržala cjelovitost bolničkoga sustava, ali i unaprijedila zadovoljstvo medicinskih sestara, a u konačnici i kvalitetu zdravstvene njege. Ona slijedi strategiju sestrinstva KBC-a Sestre milosrdnice i pomaže u svladavanju izazova koji nas očekuju.

Objedinjeni hitni bolnički prijam

Katarina Tomljenović,
mag.med.techn.

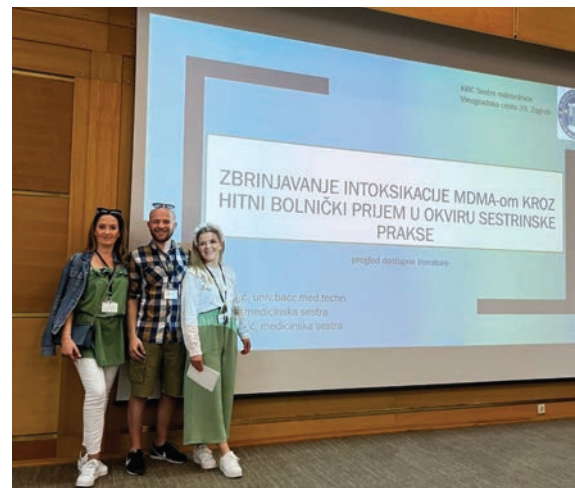
KBC Sestre milosrdnice jedna je od prvih ustanova koja je odlučila reorganizirati hitnu službu kako bi se podigla kvaliteta zbrinjavanja hitnih pacijenata. Prvi koraci formiranja hitne službe koja objedinjuje više djelatnosti započeli su u svibnju 2012. godine, a u drugoj polovici 2013. godine i službeno je formiran Centar za hitni prijam koji je objedinjavao internističku, neurološku, kiruršku i psihijatrijsku djelatnost.

Tijekom 2019. godine Centar mijenja ime u Objedinjeni hitni bolnički prijam (OHBP) te djeluje na razini kliničkoga zavoda. U vrijeme pandemije COVID-19 u OHBP-u je više puta provedena reorganizacija te su bile formirane unutarnje i vanjske izolacijske jedinice, a poslije i poseban Odjel za zbrinjavanje COVID-19 bolesnika. Uspješnim provođenjem organizacijskih promjena u kratkim vremenskim intervalima OHBP je pokazao da je spreman odgovoriti te uspješno funkcionirati u kriznim situacijama. Danas se OHBP funkcionalno sastoji od trijažnoga, akutnoga i subakutnog dijela, a u njemu je trenutačno zaposleno 11 liječnika specijalista hitne medicine, 3 liječnika specijalizanta hitne medicine i ukupno 56

medicinskih sestara/tehničara. Od ukupnoga broja medicinskih sestara/tehničara 24 medicinske sestre / medicinska tehničara su srednje stručne sprema, 27 ih ima završen prijediplomski, a 5 završen diplomski studij sestrinstva. Također, 12 medicinskih sestara/tehničara trenutačno pohađa studijske programe na prijediplomskoj, diplomskoj te na poslijediplomskoj razini.

Sadašnje djelovanje i stručne aktivnosti

OHBP je mjesto gdje se zbrinjavaju akutni, a nerijetko i životno ugroženi pacijenti. Dnevno se u hitnoj službi u prosjeku obradi oko 100 pacijenata, od kojih u prosjeku 20-ak posto u konačnici bude i hospitalizirano. Svaki pacijent nakon dolaska u OHBP prvo prolazi proces trijaže koja

se provodi prema australsko-azijskoj trijažnoj ljestvici, a provodi ga licencirana trijažna medicinska sestra / medicinski tehničar. Daljnje zbrinjavanje pacijenata nastavlja se zatim u akutnome i/ili subakutnom dijelu, a cjelokupnim procesom koordinira voditelj sestrinske službe. Akutni dio OHBP-a predodređen je za zbrinjavanje akutnih stanja, nerijetko i pacijenata koji su vitalno ugroženi, stoga je riječ o dijelu koji je potpuno opremljen za provođenje mjera naprednoga održavanja života. Subakutni dio predodređen je za daljnje opserviranje kompleksnijih slučajeva te za provođenje specifičnih terapijsko-dijagnostičkih postupaka (transfuzije krvnih pripravaka, različitih punkcija – abdominalna, lumbalna, pleuralna, elektrokardioverzije i druge). Budući da obrada i zbrinjavanje hitnih pacijenata zahtijeva posjedovanje općih, ali i specifičnih znanja i vještina, velik naglasak stavlja se upravo na edukaciju medicinskih sestara/tehničara zaposlenih u OHBP-u. Novozaposlene medicinske sestre / medicinski tehničari nakon dolaska u OHBP dobivaju svoga mentora koji je i formalno zadužen za njihovu edukaciju te za praćenje njihovog daljnjeg profesionalnog razvoja. Trenutačno je u OHBP-u jedna magistra sestrinstva koja je stekla status mentora te devet

medicinskih sestara/tehničara koji pohađaju internu edukaciju za stjecanje statusa mentora, a koja se provodi u suradnji sa Službom za zdravstvenu njegu. Kada je riječ o stjecanju specifičnih znanja i vještina, medicinske sestre / medicinski tehničari pohađaju i tečajeve nakon kojih stječu dodatne kompetencije koje su im neophodne za pružanje kvalitetne zdravstvene skrbi. Riječ je o tečaju EKG-a, tečaju trijaže u OHBP-u, tečaju neposrednih mjera održavanja života (eng. ILS – Immediate Life Support) i raznim drugim tečajevima s pomoću kojih medicinske sestre / medicinski tehničari kontinuirano unapređuju svoja znanja i vještine. Osim pohađanja stručnih tečajeva, medicinske sestre / medicinski tehničari zaposleni u OHBP-u aktivno sudjeluju i na različitim kongresima u ulogama predavača. S obzirom na to da se u sklopu bolničke hitne službe nerijetko zbrinjavanju i pacijenti s polimorfnim tegobama, medicinske sestre / medicinski tehničari, osim sudjelovanja na kongresima koji su vezani za samu hitnu medicinu, sudjeluju i na kongresima koji su vezani za druge grane medicine. Medicinske sestre / medicinski tehničari zaposleni u OHBP-u sudjelovali su dosad više puta i u različitim javnozdravstvenim akcijama, na primjer povodom Europskog

dana oživljavanja, Svjetskog dana srca i dr. U sklopu navedenih akcija medicinske sestre / medicinski tehničari su zainteresiranim građanima mjerili krvni tlak, puls, razinu šećera u krvi te su dijelili edukativne letke o postupcima oživljavanja i prevenciji različitih bolesti. Uz navedeno su provodili i praktične vježbe primjene automatskoga vanjskog defibrilatora (AVD) te osnovnih mjera oživljavanja života u kojima su građani aktivno sudjelovali. U OHBP-u se također, uz dosad navedeno, provode i kliničke vježbe studenata sestrinstva u sklopu kojih se mentoriraju studenti Zdravstvenoga veleučilišta u Zagrebu.

Planovi za budućnost

Kada je riječ o planovima za budućnost, naglasak je svakako na integraciji hitnih službi (koje sada djeluju kao samostalne jedinice) OHBP-a jer zbog obnove naše zgrade poslije potresa OHBP još uvijek ne funkcionira u punom kapacitetu. Medicinske sestre / medicinski tehničari OHBP-a daljnjim će edukacijama proširivati svoja znanja i vještine kako bi nastavili pružati kvalitetnu sestrinsku skrb svim pacijentima, a jedan od izazova u skorijoj budućnosti svakako će za njih biti i pohađanje specijalističkoga usavršavanja iz hitne medicine.

Klinika za bolesti srca i krvnih žila

Martina Kralj,
bacc.med.techn.

Kardiologija kao djelatnost počela je s radom unutar Internoga odjela OB „Dr. Mladen Stojanović“, kako se tada zvala Bolnica Sestara milosrdnica, a nastaje 1962. godine osnutkom Kardiološkoga odsjeka. Na raspolaganju je bilo 14 kreveta i slobodne ruke za organizaciju i razvoj kardiološke službe. Ubrzo se javila potreba za povećanjem dijagnostičkih i terapijskih postupaka te se kao djelatnost otada povećava u broju kreveta, procedura i djelatnika.

Klinika za bolesti srca i krvnih žila započela je rad kao samostalna ustrojbena jedinica 1. listopada 2015. godine čime je omogućen daljnji napredak kardiološke struke i nastavna baza Medicinskoga i Stomatološkog fakulteta.

Na početku su na stacionarnim odjelima radile bolničarke koje su završile šestomjesečni tečaj, ali zahtjevi rada na kardiologiji počinju tražiti viši stupanj obrazovanja i skrbi o pacijentima.

Danas Klinika za bolesti srca i krvnih žila ima 84 medicinske sestre, od toga 40 prvostupnika sestrinstva, 40 medicinskih sestara srednje stručne sprema i 4 magistre sestrinstva.

Sadašnje djelovanje i stručne aktivnosti

Klinika je nastavna baza za Školu za medicinske sestre „Vinogradska“, Zdravstvenoga veleučilišta Zagreb i Hrvatskoga katoličkog sveučilišta. Trenutačno imamo jednu mentoricu na Zdravstvenome veleučilištu i četiri mentorice na Hrvatskome katoličkom sveučilištu. Sudjelujemo u mentorstvu za novozaposlene sa sedam medicinskih sestara, a u planu je i daljnja edukacija.

Medicinske sestre naše Klinike 2007. godine sudjelovale su u osnivanju Hrvatske udruge kar-

diloških medicinskih sestara i otada su aktivni članovi. Sudjeluju kroz radne skupine i u svojstvu Upravnoga odbora Udruge. Sudjeluju na brojnim radionicama, simpozijima i kongresima – aktivno i pasivno.

Klinika danas djeluje s 4 zadržavanja, 2 dijagnostičko-terapijska odjela, Dijagnostičkim odjelom za ehokardiografiju, oslikavanje srca i hemodinamska ispitivanja i Kardiološkom poliklinikom.

Zavod za intenzivnu kardiološku skrb je od 1970. godine, kada je osnovana Koronarna jedinica, do danas prerastao u suvremenu intenzivnu skrb s dijagnostikom i liječenjem kardioloških bolesnika. Medicinske sestre sudjeluju u postupcima oživljavanja, liječenju terapijskom hipotermijom, vantjelesnom membranskom oksigenacijom (ECMO), invazivnom i neinvazivnom ventilacijom, 24-satnim EKG monitoringom i defibrilacijom.

Zavod za aritmije priprema i prati bolesnike prije i nakon implantacije pacemakera, elektrofiziološkoga liječenja i PCI procedura. Opremljen je sa 16 telemetrija za EKG monitoriranja, programatorima za testiranje pacemakera i od medicinske sestre zahtijeva usko znanje iz kardiologije i EKG-a.

Zavod za bolesti krvnih žila i

arterijsku hipertenziju je također opremljen s 8 telemetrija za EKG monitoriranje. Medicinske sestre od 2015. godine rade pedobrahijalni index (ABI) kada postoji sumnja na aterosklerotsku bolest donjih ekstremiteta. Zahvaljujući vrijednome radu Zavoda, postaje Referentni centar Ministarstva zdravstva za perifernu i polivaskularnu arterijsku bolest.

Zavod za kardiomiopatije, zatajivanje srca i bolesti srčanih zalistaka radi obradu bolesnika za transplantaciju srca i prati ih nakon transplantacije. Isto tako, opremljen je s 12 telemetrija. Samo ove godine transplantirano je 10 bolesnika što zahtijeva široko znanje medicinskih sestara o obradi, praćenju i savjetovanju bolesnika.

Dijagnostičko-terapijski odjel za elektrostimulaciju i elektrofiziologiju implantira i programira pacemakere, provodi elektrofiziološka ispitivanja i niz terapijskih procedura s 3D navigacijskim sustavima, konzolama što od medicinske sestre zahtijeva informatičko i tehnološko poznavanje aparature i intrakardijalnoga EKG-a. Motivacijom i upornošću zajedno sa Zavodom za aritmije postaju Referentni centar Ministarstva zdravstva za aritmije i elektrofiziologiju srca.

Dijagnostičko-terapijski odjel za invazivnu i intervencijsku kardiologiju svojim radom započeo je još davne 1972. godine. Danas izvode složene perkutane procedure na koronarnim arterijama upotrebljavajući intrakardijalne pumpe za potporu i ekstrakorporalnu membransku oksigenaciju. Još od 2000. godine započela je hrvatska PCI mreža putem koje se primaju bolesnici iz drugih županija, stoga intervencijski kardiolog, medicinska sestra i radiološki tehnolog imaju 24-satnu pripravnost. Medicinska sestra mora imati vještine rada s aparaturom, mora poznavati postupak reanimacije i dobro poznavati EKG.

Dijagnostički odjel za ehokardiografiju, oslikavanje srca i hemodinamska ispitivanja obavlja temeljnu i neizostavnu dijagnostiku srca koja nam daje informacije o snazi srca, srčanim valvulama i manama. Radi se transtorakalni, transezofagijski ultrazvuk i stres ehokardiografija. Medicinska sestra sudjeluje u pozicioniranju sonde i pacijenta te mora imati znanja iz anatomije i fiziologije srca.

Kardiološka poliklinika, osim ambulantnih pregleda, izvodi niz neinvazivnih dijagnostika, a to su ergometrija, holter EKG-a i tlaka, ultrazvuk krvnih žila, programiranje i testiranje pacemakera. Medicinske sestre moraju poznavati EKG i aparaturu koju upotrebljavaju u dijagnostici.

Svake godine 29. rujna obilježavamo Svjetski dan srca organizirajući javnozdravstvene akcije kada se liječnici, medicinske sestre i fizioterapeuti uključuju u edukaciju bolesnika o prevenciji kardioloških bolesti. Mjerimo tlak, šećer u krvi, BMI,

dijelimo edukativne letke o prehrani i tjelesnoj aktivnosti i savjetujemo zajednicu.

Planovi za budućnost

Cilj sestrinstva u Klinici je stručno i specijalizirano obrazovanje medicinskih sestara/tehničara u kardiologiji što podrazumijeva kontinuiranu teorijsku i praktičnu naobrazbu prilikom uvođenja novih postupaka te aktivno i pasivno sudjelovanje na domaćim i međunarodnim kongresima i simpozijima u sklopu Hrvatske udruge kardioloških medicinskih sestara. Planira se pisanje standardnih operativnih postupaka u kardiologiji (SOP) u suradnji s liječnicima i nastavak edukacije poznavanja osnova i naprednoga EKG-a. Planira se savjetovanje i edukacija bolesnika pisanim materijalima (letcima) i videozapisima s čime smo već započeli. Provest ćemo anketu o zadovoljstvu medicinskoga osoblja, ali i bolesnika što će biti objektivan pokazatelj kvalitete skrbi.

Klinika za kirurgiju

Elzika Radić,
dipl.med.techn.

Kirurški odjel KBC-a Sestre milosrdnice samostalno djeluje od 1885. godine u sklopu Bolnice sestara milosrdnica. Osnivač je prof. dr. Teodor Wickerhauser, ujedno i jedan od utemeljitelja Medicinskoga fakulteta u Zagrebu.

KBC Sestre milosrdnice u Zagrebu ima bogatu tradiciju koja seže stoljećima unatrag. Bolnica ima svoje korijene u Samostanu Družbe sestara milosrdnica sv. Vinka Paulskoga, osnovana je 1846. godine, a sestre su se brinule o bolesnicima i siromašnima.

Obrazovanje medicinskih sestara razvijalo se usporedno s medicinskim napretkom. Sestre se obrazuju u srednjoškolskim, sveučilišnim i veleučilišnim ustanovama u kojima stječu različita zvanja: medicinska sestra, sestra prvostupnica, pa sve do diplomiranih magistara sestrinstva i doktora sestrinstva. Nadalje, sestrama su omogućene specijalizacije za različite grane medicinske skrbi. Na Klinici za kirurgiju zaposleno je ukupno 127 medicinskih sestara/tehničara:

- SSS – 71 medicinska sestra

- VŠS – 50 medicinskih sestara
- VSS – 6 medicinskih sestara
- 1 medicinska sestra enterostomalni terapeut – VŠS
- 1 medicinska sestra za planiranje otpusta – VŠS.

Danas se Klinika za kirurgiju sastoji od dvaju zavoda, 6 stacionarnih odjela, Poliklinike i Dnevne bolnice, odjela Operacijski blok i Sterilizacije. Klinika za kirurgiju ima 112 stacionarnih postelja.

Svoju stručnost, profesionalnost i spremnost na izazove medicinske sestre dokazale su i u kriznim situacijama: COVID, potres i protupotresna obnova zgrade Klinike.

Za vrijeme pandemije virusom korone Klinika za kirurgiju nije prestala s radom te se pridružila borbi protiv COVID-a i otvorila poseban odjel za paci-

jente pod sumnjom za infekciju koronavirusom unutar svoje Klinike i Kirurški odjel u prostorima Klinike za unutarnje bolesti za kirurške bolesnike s COVID infekcijom. Rad sestara bio je organiziran u dežurstvima od 24 sata uz pridržavanje svih propisanih protokola, smjernica za sprečavanje širenja virusa i uz pridržavanje korištenja zaštitne opreme. Također, dio medicinskih sestara i tehničara odlazi u KBC Dubrava te u privremeni COVID stacionar u Areni na Laništu. Na Klinici za urologiju uspostavljena je COVID operacijska sala čije su protokole za rad organizirale i osmislile operacijske sestre instrumentarke Klinike za kirurgiju. Protokol je videozapisom predstavljen Ministru zdravstva te je poslan svim bolničkim ustanovama RH kao ogledan primjer dobre prakse.

Svoje organizacijske sposobnosti sestre su pokazale i za vrijeme potresa – prve su reagirale i osigurale da pacijenti budu sigurno zbrinuti te je vrlo brzo uspostavljen regularan rad. Iako je i zgrada kirurgije pretrpjela oštećenja za vrijeme potresa, rad Klinike za kirurgiju nikada nije obustavljen. Građevinski radovi započinju 2023. g., a kirurški odjeli smještavaju se na više lokacija unutar KBC-a Sestre milosrdnice, u prostorima Opće bolnice Zabok, Klinike za traumatologiju u Draškovićevoj ulici i u Institutu za tumore.

Rad na više lokacija od medicinskih sestara/tehničara iziskuje dodatne napore u kojima stručnost i profesionalnost dolaze do izražaja. Medicinske sestre Klinike i dalje aktivno sudjeluju na kongresima, u radu udruga te u društvima medicinskih sestara.

Naša je misija pridonijeti zdravlju i dobrobiti pacijenta, pružiti svim pacijentima najkvalitetniju skrb, a naša želja za

stalnim napredovanjem i edukacijom nije se, usprkos svim izazovima u radu, nikada ugasila. O tome koliko nam je bitna sigurnost pacijenata, izvrsnost i kvaliteta usluge koju pružamo, govori i činjenica da Klinika ima implementiran sustav kvalitete te joj je dodijeljen certifikat ISO 9001:2015.

Stjecanjem certifikata ISO 9001:2015. Klinika za kirurgiju je prepoznata kao organizacija od povjerenja koja radi prema propisanim standardima i postiže izvrsnost u svim segmentima svoga djelovanja.

Vizija sestrinstva u našoj Klinici je permanentna edukaci-

ja i stalno povećanje obrazovne strukture sestara. Naše medicinske sestre i tehničari posjeduju certifikat trijaže i ALS-a.

BLS tečajevi reanimacije održavaju se i za nemedicinsko osoblje.

Velik broj medicinskih sestara i tehničara ima certifikat za zbrinjavanje kroničnih rana, sestre/tehničari završavaju edukacije u sklopu cjeloživotnoga obrazovanja, pa u Klinici imamo sestru enterostomalnoga terapeuta i sestru za planirani otpust. Sestra enterostomalni terapeut, osim skrbi o pacijentima sa svim vrstama stoma i fistula, provodi edukacije pacijenata i njihovih

obitelji. Prema podatcima iz 2022. g. samo u Klinici za kirurgiju imali smo oko 300 pacijenata sa stomomom.

Planiranje otpusta važan je dio zdravstvene skrbi, a započinje prijemom pacijenta u bolnicu. Svrha planiranja otpusta jest procijeniti pacijentovu potrebu za kontinuiranom skrbi i uslugama nakon bolničkoga liječenja. Tijekom 2022. godine potrebu za produljenim liječenjem ili drugim oblikom pomoći imalo je 177 pacijenata.

U našoj je Klinici inicijalnu edukaciju za mentora završilo 15 medicinskih sestara.

Mentorstvo ima ključnu ulogu u podršci novim zdravstvenim radnicima, uključujući medicinske sestre, kako bi stekli potrebna znanja i vještine te se uspješno integrirali u radnu okolinu. Mentori prate rad novih zaposlenika, pružaju povratne informacije i pomažu im u rješavanju izazova s kojima se suočavaju.

Sestre Klinike za kirurgiju mentori su na Zdravstvenome veleučilištu Zagreb, Hrvatskome katoličkom sveučilištu, Fakultetu zdravstvenih studija u Rijeci, u Školi za medicinske sestre i Školi

za primalje.

Koliko je mentorstvo važno, najbolje znaju naše sestre / naši tehničari u operacijskim salama koji su svoje znanje stjecali upravo od svojih starijih kolegica koje su im ujedno bile i mentori. U

Operacijskome bloku koji se sastoji od 7 operacijskih dvorana zaposlene su 24 sestre instrumentarke i 6 med. tehničara.

Medicinske sestre instrumentarke moraju imati specifične vještine i znanja – osim znanja iz perioperacijske zdravstvene njege i tehnike instrumentiranja, potrebno je imati dobre komunikacijske vještine i pridržavati se profesionalnoga etičkog kodeksa.

Sestre instrumentarke redoviti su sudionici sestrinskih kongresa i simpozija, članovi Hrvatskoga društva operacijskih sestara i aktivni predavači na stručnim skupovima.

Od 2019. g. u Hrvatskoj postoji program usavršavanja na Zdravstvenom veleučilištu Zagreb za operacijske sestre instrumentarke, stoga, osim znanja prenesenoga mentorstvom, sve veći broj sestara instrumentarki znanje stječe i pohađajući program stručnoga usavršavanja.

Plan razvoja sestrinstva Klinike za kirurgiju

Planiranje razvoja sestrinstva u Kliničkome bolničkom centru na Klinici za kirurgiju ključno je za osiguranje visoke kvalitete zdravstvene skrbi i profesionalnoga rasta sestara u toj ustanovi.

Neki od ciljeva su:

1. Povećati broj kvalificiranih medicinskih sestara i tehničara kako bi se smanjila preopterećenost i osigurala kontinuirana skrb:
 - razviti mehanizme vrednovanja sestrinskoga rada
 - razviti programe privlačenja i zadržavanja stručnjaka za njegu.
2. Medicinskim sestrama omogućiti napredovanje u njihovim karijerama:
 - organiziranjem redovitih edukativnih radionica i seminara.
3. Osigurati mentorstvo za nove i mlade sestre:
 - osigurati kontinuirano obrazovanje i profesionalni razvoj.
4. Unaprijediti kvalitetu i učinkovitost zdravstvene skrbi:
 - integrirati modernu tehnolo-

giju i opremu

- osigurati povezanost elektoničkih zdravstvenih zapisa i drugih informacijskih sustava
 - edukacija sestara o upotrebi nove tehnologije.
5. Poboljšati sigurnost pacijenata s pomoću najbolje prakse i najboljih standarda skrbi:
- redovite revizije i ažuriranja smjernica za pružanje skrbi
 - unapređenje sustava praćenja i izvješćivanja o incidentima
 - promicanje kulture sigurnosti.
6. Jačanje suradnje između medicinskih sestara, liječnika i ostalih zdravstvenih radnika kako bi se postigla bolja koordinacija skrbi:
- organizirati redovite sastanke multidisciplinarnih timova
 - poticati otvorenu komunikaciju između članova tima.
7. Kontinuirano pratiti i ocjenjivati učinkovitost i kvalitetu sestrinske skrbi:
- uvesti sustav za prikupljanje i analizu podataka o kvaliteti skrbi
 - iskoristiti rezultate evaluacija za poboljšanje procesa skrbi.
8. Promicati liderstvo koje potiče inovacijsku kulturu čije su osnovne vrijednosti svrhovitost, organiziranost, timski rad i motiviranost.
9. Poticanje postojećega sestrinskog kadra na istraživački rad u sestrinstvu.

Te su strategije i ciljevi samo početna točka za razvoj sestrinstva Klinike za kirurgiju u KBC-u Sestre milosrdnice. Ključno je kontinuirano praćenje napretka i prilagodba strategija kako bi se osiguralo da sestrinstvo naše Klinike bude u skladu s najboljim praksama i potrebama pacijenata.

Klinika za kožne i spolne bolesti

Snježana Krpeta, mag.med.techn.

Klinika za kožne i spolne bolesti osnovana je 1. rujna 1894. g. te je najstarija i dermatovenerološkom tradicijom najbogatija dermatovenerološka ustanova u ovome dijelu Europe. Klinika je prepoznata po svom znanstvenom i stručnom ugledu na domaćem i međunarodnom planu te je jedina dermatovenerološka ustanova u RH koja ima europski certifikat kvalitete EN ISO 9001:2008. „Za dijagnostičke i terapijske procedure u općoj i specijalnoj dermatovenerologiji“.

U Klinici djeluju mnogi centri izvrsnosti među kojima se ističu tri referentna centra Ministarstva zdravstva (Referentni centar za kroničnu ranu, Referentni centar za melanom i Referentni centar za dermatoskopiju). Klinika je regionalni centar za dijagnostiku i liječenje tumora kože te certificirani europski centar za dermatoskopiju. Djelatnici Klinike su mnogim aktivnostima u Ministarstvu zdravstva RH uključeni u kreiranje i donošenje odluka koje su vezane za stručno obrazovanje u području dermatovenerologije. Nadalje, glavna sestra Klinike je posebna savjetnica ministra za djelatnost sestrinstva. U Klinici se godinama educira najveći broj specijaliziranih iz dermatologije i venerologije iz cijele RH, ali i iz drugih specijalizacija koje u svom programu imaju edukaciju iz dermatovenerologije. Isto tako, u Klinici se provode mnogi znanstveni projekti koji su izvorište za brojne znanstvene publikacije. Djelatnici Klinike urednici su i autori 31 knjige, monografija i priručnika među kojima je 6 sveučilišnih udžbenika od kojih su 2 na engleskom jeziku. Također su organizirali 72 stručne i znanstvene edukacije u vidu domaćih i međunarodnih skupova od razine stručnih sastanaka, tečajeva i simpozija, a među kojima je 16 nacionalnih i internacionalnih kongre-

sa. Djelatnici Klinike surađuju s mnogim dermatološkim ustanovama u RH i u svijetu, kontinuirano se educiraju u inozemstvu te u svom radu u Klinici primjenjuju stečena znanja, iskustva i metode. Zbog svega navedenoga, a osobito zbog dvadesetogodišnjega predanoga rada na području javnozdravstvenih aktivnosti vezanih za prevenciju i ranu dijagnostiku zloćudnih tumora kože diljem RH Klinika za kožne i spolne bolesti predstavlja najprepoznatljiviju dermatološku ustanovu u RH. Posljednja takva javnozdravstvena akcija bila je u rujnu 2023. godine kada smo na Korčuli i Pelješcu pregledali 1700 stanovnika i otkrili 36 visokosuspektnih melanoma. Medicinske sestre u timu promotori su zdravlja i ključne su u edukaciji bolesnika s dermatološkim bolestima.

U narednom razdoblju nakana nam je nastaviti razvoj Klinike u smjeru daljnjega stručnog i znanstvenog kadrovskog napredovanja u sestrinstvu – ponajprije želimo poticati specijalističko usavršavanje medicinskih sestara i znanstveno-nastavna i znanstvena zvanja te ostvariti poboljšanje uvjeta rada u novim, komfornijim prostorima i s još naprednijom tehnologijom. S obzirom na to da je naša stara zgrada stradala u potresu 2020. godine, iz sredstava Nacionalnoga plana oporavka i otpornosti (NPOO) dobili smo sredstva za obnovu koja je započela, pa će na temeljima stare zgrade niknuti najmodernija zgrada dermatovenerologije u ovome dijelu Europe. Želja nam je da i u sljedećim godinama, kao što je to posljednjih 20 godina, ostanemo najpoželjnija dermatološka ustanova za edukaciju svih stručnih kadrova, ali i ustanova u koju će pacijenti imati povjerenje i u koju će i dalje rado dolaziti po stručnu pomoć.

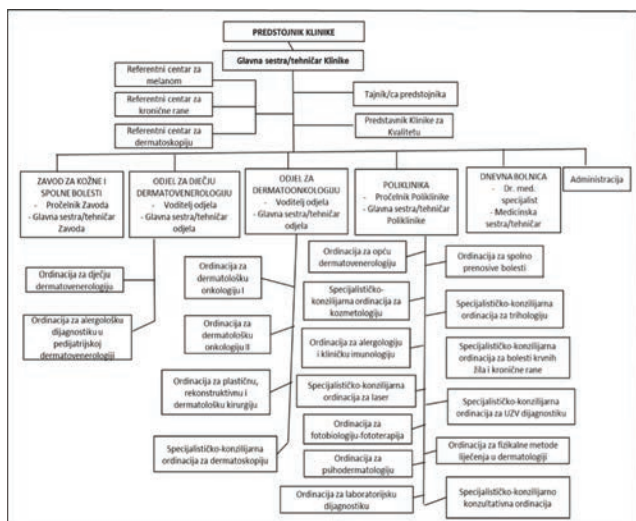
Po svemu sudeći, nakon razornoga potresa koji je značajno poremetio statiku objekta naše Klinike, komfor naših bolesnika te uvjete rada djelatnika, dolazi vrijeme u kojemu imamo priliku s novom snagom i vizijom gledati na perspektivu razvoja moderne klinike u suvremenim uvjetima nove zgrade.

U Klinici je zaposleno 15 liječnika, 31 medicinska sestra i dva inženjera laboratorijske dijagnostike koji su nam iznimno važni u dijagnosticiranju spolnih i gljivičnih oboljenja kod naših bolesnika.

Djelatnost Klinike, kako smo i shematski detaljno prikazali, obuhvaća Klinički odjel, Polikliniku, brojne ambulate specifičnih djelatnosti, Dnevnu bolnicu i laboratorije.

Nadalje, treba istaknuti da je Klinika za kožne i spolne bolesti jedinstvena i prepoznatljiva u kontekstu medicine i njege kože bolesnika, osobito bolesnika s autoimunim bolestima, jer se terapija PUVA BADTH i PUVA CREM u RH provodi jedino u našoj Klinici.

Isto tako, treba istaknuti da su se naše dvije liječnice i dvije medicinske sestre dragovoljno priključile borbi za slobodu Domovine i imaju status dragovolj-

Ustroj klinike za kožne i spolne bolesti

ca – hrvatskoga branitelja, borbeni sektor.

Medicinske sestre naše Klinike prepoznatljive su i po tome što kontinuirano provode edukaciju roditelja i djece koji boluju od atopijskoga i drugih vrsta dermatitisa – „Škola atopije“.

Jednom mjesečno, u sklopu Referentnoga centra za kroničnu ranu, medicinske sestre organiziraju radionice i tečajeve za kolegice iz PZZ-a na temu kronične rane, kompresivne terapije i limfedema. Djelatnica naše Klinike je medicinska sestra koja je predsjednica Udruge dermatoloških sestara u RH, a naša Udruga redovito organizira kongrese na temu zdravstvene njege i skrbi dermatoloških bolesnika. Posljednji takav kongres održan je u listopadu 2023. u Zadru, na temu „Novi izazovi u zdravstvenoj njezi dermatološkog bolesnika“. Kongres je bio međunarodnoga karaktera.

Medicinske sestre u Klinici rade na poslovima alergološkoga testiranja i preosjetljivosti na različite alergene i kao takve su prepoznate, pa nam pacijenti dolaze iz cijele RH.

Osim dermatoloških oboljenja i zdravstvene njege takvih bolesnika, medicinske sestre educirane su za rad u medicinskoj kozmetologiji – dio su tima koji obavlja najmodernije estetske zahvate i terapiju pomlađivanja kože prateći najmodernije trendove u svijetu.

Osim svojih pacijenata, imamo i svoje zadovoljne klijente koji se osjećaju bolje i ljepše kada izađu iz naših ambulanti za medicinsku kozmetiku.

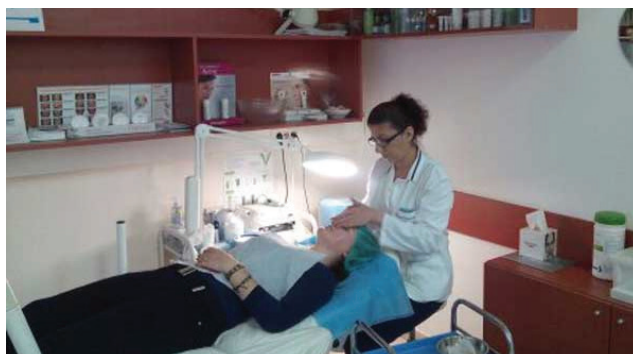
Medicinske sestre Klinike posebnu važnost daju svakodnevnoj njezi kože, posebice kupanju bolesnika. Čine to svaki dan jer je to jedan dio terapijskoga pristupa, a tek se onda primjenjuju galenski pripravci i ostala lokalna terapija. Posebna važnost pridaje se bolesnicima koji dolaze s margina društva i vrlo često u stanju zapuštenosti same bolesti – kako organa kože, tako i psihe samog bolesnika. U takvim situacijama itekako je važno dobro pristupiti bolesniku poštujući sva načela dobre komunikacije (verbalne i neverbalne) kao i poštovati ljudsko dostojanstvo svakog bolesnika – neovisno o tome radi li se o uglednom članu našega društva ili se radi o beskućniku.

Medicinske sestre u terapijskome postupku fototerapija „PUVA CREAM“

Alergološko testiranje

Medicinska kozmetika

Klinika za neurokirurgiju

Vesna Svirčević,
mag.med.techn.

Povijesni razvoj neurokirurgije, pa tako i neurokirurškoga sestrinstva, seže još od 1884. godine kada je liječnik Kirurškoga odjela Javne opće bolnice milosrdnih sestara u Zagrebu objavio prvi prikaz kraniotomije u „Liječničkom vjesniku“. Neurokirurgija se odvojila od Klinike za kirurgiju 1. studenoga 1986. godine te je osnovan Zavod za neurokirurgiju sa svojim neurokirurškim sestrama.

Tijekom prve godine rada neurokirurške operacije izvodile su se u operacijskoj dvorani Klinike za kirurgiju, a nakon toga je Zavod dobio dvije nove, moderno opremljene operacijske dvorane i svoj tim medicinskih sestara instrumentarki te medicinskih tehničara zaposlenih u operacijskoj sali koji su se educirali za instrumentiranje prilikom neurokirurških operacijskih procedura.

Zavod za neurokirurgiju je 27. studenoga 1992. postao Klinika za neurokirurgiju. Za vrijeme Domovinskoga rata medicinske sestre i tehničari s Klinike te medicinske sestre i tehničari iz operacijske sale sudjeluju u radu ratnih bolnica, dok se u samoj Klinici zbrinjavaju ranjenici – 194 ranjenika je hospitalizirano, a 78 ih je operirano.

Krajem 2006. godine napravljena je temeljita rekonstrukcija Klinike i završeni su radovi u novim prostorijama, a 2011. godine osnovana je Klinička jedinica za intraoperacijsko neurofiziološko motrenje sa stručno educiranim medicinskim tehničarom za rad uz neurologa za vrijeme operacijskih zahvata.

Preuređenjem operacijskoga bloka 2013. godine i uređenjem

prve neurokirurške integrirane operacijske sale u Republici Hrvatskoj te nabavom iznimno vrijedne i visokosofisticirane opreme omogućeno je uvođenje minimalno invazivnih zahvata u neurokirurgiji te izvođenje kompleksnih stabilizacijskih zahvata na kralješnici što su stalnom edukacijom pratile i medicinske sestre.

Danas je rad Klinike za neurokirurgiju organiziran u dvama zavodima – Zavod za spinalnu kirurgiju u sklopu kojega su 4 apartmana i Jedinica za postintenzivnu skrb, Zavod za endokranijalnu kirurgiju i neurokirurgiju dječje dobi, Odjel operacijski blok s dvjema operacijskim salama, Poliklinika s dvjema ambulantama.

U sklopu Zavoda za anesteziologiju, intenzivnu medicinu i liječenje boli nalazi se 5 kreveta za skrb naših pacijenata.

Budući da se trenutačno dio naše Klinike nalazi u zgradi koja je obuhvaćena protupotresnom rekonstrukcijom, operacijski program je prebačen u Operacijski blok Klinike za kirurgiju, a Zavod za endokranijalnu kirurgiju i neurokirurgiju dječje dobi te Jedinica postintenzivne skrbi na Zavod za spinalnu kirurgiju.

Na Klinici za neurokirurgiju radi 50 medicinskih sestara/teh-

ničara: 3 s visokom stručnom spremom, 28 s višom stručnom spremom i 19 sa srednjom stručnom spremom.

Sadašnje djelovanje i stručne aktivnosti

Naše dvije medicinske sestre uključene su kao mentori Zdravstvenoga veleučilišta Zagreb (u nastavku teksta: ZVU), pa k nama tijekom akademske godine na stručnu praksu dolaze studenti ZVU-a iz kolegija osnove zdravstvene njege, zdravstvena njega odraslih II, organizacija, upravljanje i administracija u zdravstvenoj njezi i izbornoga predmeta zdravstvena njega neurokirurških bolesnika. Nadalje, stručnu praksu pohađaju i studenti ZVU-a koji su upisali program usavršavanja za poslove operacijske medicinske sestre instrumentarke / operacijskoga medicinskoga tehničara instrumentara. Naša medicinska sestra voditelj je tog cjeloživotnoga obrazovanja pri ZVU-u, pa je mentor i predavač toga programa. Naše dvije medicinske sestre i jedan medicinski tehničar sudjelovali su u projektu „Unapređenje i provedba stručne prakse“ koji je bio organiziran u suradnji našeg KBC-a i Zdravstvenoga veleučilišta Zagreb.

Isto tako smo uključeni u mentorstvo za novozaposlene djelatnike našega KBC-a, 4 međ. sestre imaju status mentora, a još 4 je u planu do kraja godine.

Naša Klinika je osnivač i nositelj Udruge medicinskih sestara i tehničara neurokirurgije Hrvatske. Predsjednica Udruge je s naše Klinike. Udruga je osnovana 1. listopada 2010. na našoj Klinici s ciljem promoviranja i unapređivanja pružanja sestrinske skrbi neurokirurškim bolesnicima te radi izrade standardiziranih postupaka za područje cijele Republike Hrvatske. Svake godine organiziramo sestrinske simpozije na kojima razmjenjujemo znanja i iskustva s ostalim neurokirurškim sestrama, a u sklopu SEENS-a (Udruga neurokirurga jugoistočne Europe) i HND-a (Hrvatsko neurokirurško društvo) sudjelujemo na međunarodnim sestrinskim simpozijima.

Neurokirurško sestrinstvo je grana kirurškoga sestrinstva čiji svakodnevni poslovi uključuju menadžment bola, skrb o ranama, edukaciju bolesnika i obitelji, poznavanje dijagnostike, dokumentaciju, procjenu skrbi o bolesniku, istraživanje, interdisciplinarni timski rad itd. Zbog velikoga tehnološkog napretka u bolnič-

koj zdravstvenoj skrbi za neurokiruršku medicinsku sestru je presudno ostati up-to-date s najnovijim promjenama i dostignućima. Suvremena neurokirurška djelatnost u sklopu sveukupnog razvoja medicine dobiva sve istaknutiji položaj upravo zbog svoje kompleksnosti i od neurokirurških sestara zahtijeva specifična znanja i vještine te trajnu edukaciju. Naime, neurokirurške bolesti ne utječu samo na neurološko-fiziološki sustav tijela nego i na kognitivne funkcije i osobnost što zahtijeva jedinstven pristup svakom pacijentu.

Planovi za budućnost

Bolnica je u projektu Vlade Republike Hrvatske sudjelovala u „Projektu oporavka i otpornosti sustava zdravstva“ u sklopu kojega je, između ostalog, zahvaljujući našem angažmanu predviđeno uređenje Klinike za neurokirurgiju sredstvima iz EU fondova. U sklopu tog preuređenja planira se potpuna rekonstrukcija Operacijskog bloka izgradnjom dviju novih i većih neurokirurških operacijskih sala te izgradnja prve hrvatske hibridne endovaskularne neurokirurške operacijske sale u kojoj će u multidisciplinarnome medicinskom timu surađivati intervencijski radiolozi sa svojim timom i neurokirurški tim u liječenju bolesnika. U planu je i rekonstrukcija dijela Klinike koja uključuje potpuno novu Jedinicu za postintenzivnu skrb koja bi se povećala – sa sadašnjih 6 imala bi 10 postelja od kojih bi najmanje pet postelja imalo mogućnost korištenja respiratora što bi omogućilo da se ta Jedinica proglasi Jedinicom za intenzivnu zdravstvenu njegu, uz već pokrenutu suradnju s medicinskim sestrama sa Zavoda za anesteziologiju, intenzivnu medicinu i liječenje boli u pomoći u edukaciji naših medicinskih sestara.

Nadalje, u sklopu projekta naše Bolnice „Digitalizacija i integracija operacijskih dvorana opremljenih robotskom kirurgijom u KBC-u Sestre milosrdnice“ naša Klinika je već dobila vrlo vrijednu medicinsku opremu: robote za spinalne i kranijalne procedure.

Sve te novine zahtijevaju kontinuirano obrazovanje medicinskih sestara jer su one te koje će za sigurnu upotrebu pripremati te visokosofisticirane medicinske uređaje i educirati se za nove operacijske tehnike koje će nam ti uređaji omogućiti.

Klinika za očne bolesti

Đurđica Tomašić,
bacc.med.techn.

Klinika za očne bolesti utemeljena je prije više od 130 godina i jedna je od najstarijih očnih klinika u okružju. S obzirom na svoju dugogodišnju prisutnost i stručnost Klinika se ističe provođenjem suvremene dijagnostike i terapije prema visokim standardima s fokusom na prevenciju, očuvanje zdravlja te kirurško i konzervativno liječenje.

U akademskom smislu Klinika ima važnu ulogu u obrazovanju budućih stručnjaka iz područja oftalmologije i optometrije pružajući edukaciju studentima, specijalizantima i specijalistima u užoj specijalnosti. Također, kao nositelj naziva Europskog edukacijskog centra aktivno pridonosi razvoju oftalmološke struke na nacionalnoj i europskoj razini. Zahvaljujući Referentnom centru za glaukom MZ-a sa sjedištem u našoj Klinici, od 2013. godine se u Hrvatskoj uspješno promovira Svjetski tjedan glaukoma s bogatstvom raznolikih aktivnosti u mnogim gradovima diljem zemlje, ističući se kao primjer u svijetu. Danima otvorenih vrata građanima se pruža mogućnost besplatnoga mjerenja očnoga tlaka u 24 grada diljem Hrvatske, a pritom ih se educira i dijele im se edukativni materijali o glaukomu. Održavaju se brojna predavanja za građane i liječnike obiteljske medicine, kao i medijske kampanje u tiskanim medijima,

na radijskim postajama i TV-u. Nadalje, organiziraju se brojna sportska i kulturna događanja koja uz podršku javnih osoba ističu važnost rane dijagnoze i suvremenoga liječenja glaukoma. Inicijativa se obilježava i međunarodnim simpozijem Glaucoma Codes gdje se okupljaju stručnjaci iz zemlje i inozemstva koji dijele najnovija znanja o glaukomu na predavanjima, raspravama, tečajevima i radionicama. Ta je inicijativa pokazatelj predanosti u unapređenju skrbi o osobama s glaukomom te u podizanju svijesti o toj važnoj javnozdravstvenoj temi.

Nadalje, Klinika pruža zdravstvenu skrb stanovništvu ne samo Republike Hrvatske nego i Bosne i Hercegovine pružajući sveobuhvatne dijagnostičke i terapijske postupke u skladu sa smjernicama za liječenje oftalmoloških bolesti.

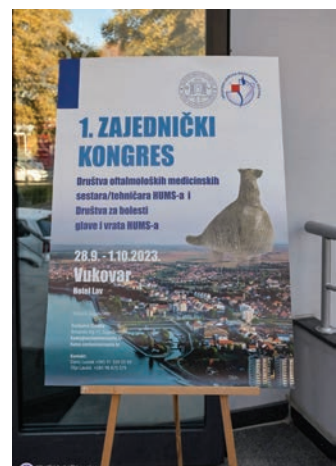
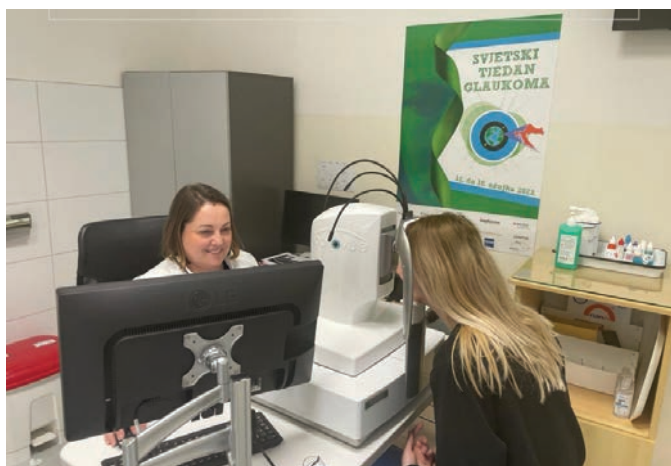
Potresi koji su se dogodili u Zagrebu i Petrinji tijekom 2020. godine uzrokovali su brojna i velika materijalna oštećenja na

zgradi Klinike. Ta iznenadna i nepredvidiva situacija zahtijevala je hitne mjere kako bi se osigurala sigurnost pacijenata i djelatnika te organizaciju kliničkoga rada prilagođenoga novonastalim uvjetima. Preseljenje Klinike u privremene prostore početkom 2023. predstavlja korak u očuvanju kontinuiteta pružanja oftalmološke skrbi. U isto je vrijeme stara zgrada Klinike srušena otvarajući tako prostor za projektiranje i izgradnju nove, prostranije i modernije zgrade koja će služiti kao kvalitetan centar za liječenje oftalmoloških bolesti u budućnosti.

Sestrinstvo u Klinici za očne bolesti doživjelo je značajne promjene i razvoj u skladu s napretkom oftalmologije tijekom godina. Još 70-ih godina prošloga stoljeća privremeno je pokrenut studij za školovanje medicinskih sestara u oftalmologiji kojemu je cilj bio obrazovanje medicinskih sestara specijaliziranih za ortoptiku i funkcionalno ispitivanje vida. Polaznica navedenoga studija i glavna sestra Klinike od 1997. do 2019. aktivnim sudjelovanjem u rehabilitaciji vida djece u Ambulanti za ortoptiku i pleoptiku svjedoči o važnosti i učinkovitosti specijaliziranoga obrazovanja medicinskih sestara u praksi oftalmologije.

Svjesne potrebe za stalnim razmjenama iskustava i trajnim usavršavanjem, medicinske sestre postale su aktivni članovi Društva oftalmoloških medicinskih sestara koje je osnovano 2004. godine u sklopu Hrvatskoga udruženja medicinskih sestara. Cilj osnivanja Društva bila je organizacija edukacijskih aktivnosti, uključujući tečajeve i simpozije, te promicanje kvalitetne zdravstvene skrbi o oftalmološkim bolesnicima. Od 2015. do danas vodstvo Društva preuzimaju medicinske sestre sa naše Klinike.

Medicinske sestre sa naše Klinike objavile su knjigu za

medicinske sestre iz područja oftalmologije Pristup i zbrinjavanje bolesnika s poremećajima vida i bolestima oka. Knjiga je namijenjena učenicima srednjih medicinskih škola, studentima sestrinstva te svim medicinskim sestrama koje se u radu susreću s oftalmološkim bolesnicima.

Sve dosadašnje glavne sestre Klinike kao i glavne sestre odjela svojim su bogatim iskustvom, stručnošću i predanim radom tijekom godina rada dale važan doprinos razvoju sestrinstva, pristupu pacijentima i organizaciji rada naše Klinike.

Danas medicinske sestre stječu stručnost formalnim obrazovanjem na dodiplomskim i diplomskim studijima, putem stručnih i sveučilišnih programa. Ipak, primjećuje se potreba za kontinuiranim specijalističkim usavršavanjem. Osim toga, aktivnim sudjelovanjem u radu Klinike proširuju svoje znanje praktičnim iskustvom u dijagnostičkim i terapijskim postupcima primjenjujući različite tehnologije u skrbi o bolesnicima. Iskusnije medicinske sestre imaju važnu ulogu kao mentori novozaposlenima prenoseći im ne samo tehničke vještine nego i važne komunikacijske aspekte s

pacijentima te time osiguravaju kontinuitet prijenosa temeljnih znanja i iskustava za budući profesionalni razvoj. Taj kontinuirani obrazovni proces i mentorstvo medicinskih sestara ključni su za uspješno prilagođavanje novim tehnološkim mogućnostima u budućnosti.

Medicinska sestra u očnoj operacijskoj sali nezamjenjiv je član kirurškoga tima u postizanju uspješnih i sigurnih kirurških zahvata. Sposobnost brze i precizne reakcije u dinamičnome operacijskom okruženju kao i iznimne komunikacijske vještine omogućuju učinkovitu suradnju s cijelim timom. Temeljito poznavanje kirurških postupaka kao što su operacija katarakte, vitrektomija, glaukomske operacije, operacije strabizma, transplantacije te zahvata u orbiti, suznim putevima, vjeđama i periokularnom području omogućuje joj pravodobnu asistenciju tijekom zahvata.

U Oftalmološkoj ambulanti medicinske sestre obavljaju zadatke u procesu trijaže, dijagnostike i pripreme pacijenata za pregled. To uključuje određivanje vidne oštine, testiranje različitih aspekata vida, asistiranje tijekom pregleda te pripremu pacijenata za laserske i intravitrealne

terapijske postupke. Sudjeluju u izvođenju dijagnostičkih postupaka kao što su optička koherentna tomografija, vidna perimetrija, automatska refraktometrija i sl. Ti postupci važni su za preciznu dijagnozu, praćenje stanja pacijenata i planiranje odgovarajuće terapije. S obzirom na specifičnost i kompleksnost oftalmoloških pregleda medicinska sestra mora imati posebna znanja i vještine koje se temelje na obrazovanju i iskustvu.

Postavljanje pacijenta u središte sestrinske skrbi predstavlja temeljnu vrijednost u oftalmološkoj njezi. Svakodnevni klinički rad medicinskih sestara temelji se na poštovanju holističkih aspekata brige o pacijentu osiguravajući stručnost, točnost i brigu obogaćenu humanim pristupom. Kvalitetna oftalmološka skrb zahtijeva sinergijski timski rad i usku suradnju oftalmologa, stručnjaka ostalih specijalnosti, medicinskih sestara te službi za unapređenje zdravstvene njege. Taj integrirani pristup ne samo da pridonosi uspješnom liječenju bolesti nego također unapređuje opće zdravlje i emocionalno blagostanje pacijenata stvarajući pozitivan utjecaj na njihovu ukupnu kvalitetu života.

Klinika za neurologiju

Tatjana Perić,
mag.med.techn.

Klinika za neurologiju KBC-a Sestre milosrdnice u Zagrebu osnovana je 1939. godine u sklopu Odjela za neurologiju i psihijatriju, a od 1994. godine djeluje kao samostalna Klinika za neurologiju. U sklopu Klinike je 2001. godine osnovana prva Jedinica za liječenje moždanoga udara u Hrvatskoj, a od 2013. godine izvode se neuroendovaskularni intervencijski zahvati kod raznih oblika moždanoga udara, što omogućuje liječenje bolesnika s moždanim udarom prema današnjim smjernicama.

Savjetovalište za epilepsiju i trudnoću djeluje pri Klinici od 2007. godine s multidisciplinarnim pristupom u liječenju specifične populacije. Klinika ima 4 referentna centra Ministarstva zdravstva Republike Hrvatske te Europski referentni centar. Smještajni kapacitet obuhvaća 67 kreveta i 16 mjesta u Dnevnoj bolnici. U njoj je zaposleno 130 djelatnika: 23 liječnika specijalista (6 prof. dr. sc., 6 prim. dr. sc., 1 doc. prim. dr. sc., 10 dr. med.), 4 liječnika na specijalizaciji, tajnica (bacc. nov.), logoped (mag. logoped.), 6 njegovatelja, 14 fizioterapeuta (bacc. physioth.) te 81 medicinska sestra (35 SSS, 38 bacc. med. techn., 5 mag. med. techn.).

Razvoj sestrinstva počinje

od samog osnivanja Klinike, a stručno usavršavanje provodi se organiziranim predavanjima. Godine 1997. inicira se osnivanje neurološke sekcije pri Hrvatskoj udruzi medicinskih sestara. Udruga medicinskih sestara i tehničara Hrvatske za neurologiju (UMSTHN) osnovana je 2004. godine, a tadašnja glavna sestra Klinike postaje predsjednica Udruge. U organizaciji Udruge održan je 12. kongres Svjetskoga udruženja medicinskih sestara i tehničara u neuroznanosti 2017. godine u Opatiji. Te je godine Predsjednici Udruge medicinskih sestara i tehničara Hrvatske za neurologiju, glavnoj sestri Klinike za neurologiju, uručeno odlikovanje Reda Danice hrvatske s likom Katarine Zrinski.

Sadašnje djelovanje i stručne aktivnosti

U Klinici za neurologiju četiri su formalno imenovana mentora sestrinstva u obrazovnim institucijama – dva pri Hrvatskome katoličkom sveučilištu i dva pri Zdravstvenome veleučilištu Za. Osim toga, 19 medicinskih sestara završilo je inicijalnu edukaciju mentoriranja u sklopu Službe za zdravstvenu njegu KBC-a Sestre milosrdnice te su time stekle kompetencije za mentoriranje novozaposlenih medicinskih sestara. Klinika je nastavna baza učenicima Srednje medicinske škole „Vinogradska“.

U Udrugu medicinskih sestara i tehničara Hrvatske za neurologiju (UMSTHN) upisano je trideset sestara Klinike, a jedna medicinska sestra je i članica Predsjedništva Udruge, dok je u Hrvatsko društvo medicinskih sestara anestezije, reanimacije, intenzivne skrbi i transfuzije (HDMSARIST) učlanjeno sedam medicinskih sestara. Unutar Neurocritical care Society (NCS) registrirana je jedna medicinska sestra koja ima završene tečajeve Emergency Neurological Life Support (ENLS) i Stroke Nurse e-Learning programme (Stroke Nurse Certification course – Angels initiative). Prilikom 1. hrvatskoga kongresa „Spolne ra-

zlike u neurologiji“ 2022. godine održana je i prva sestrinska sekcija na tu temu u organizaciji medicinskih sestara Klinike za neurologiju. S ciljem što boljega zbrinjavanja neurogene disfagije u bolesnika s moždanim udarom 2022. godine osnovan je Tim za neurogene disfagije Klinike za neurologiju čiji su članovi, uz neurologa, logopeda i nutricionista, i medicinske sestre. Pri Klinici za neurologiju 2023. godine sistematizirano je mjesto medicinske sestre za otpust bolesnika čime se promovira dobra praksa rada u bolnici te pacijentima planira i osigurava učinkovit proces otpusta iz bolnice.

Medicinske sestre Klinike aktivne su u javnozdravstvenom djelovanju. Aktivno sudjeluju u obilježavanju specifičnih datuma kao što su Dan moždanoga udara (29. listopada), Dan oboljelih od epilepsije (14. veljače), Dan migrene (21. ožujka), Ljubičasti dan podrške oboljelima od epilepsije (26. ožujka), Svjetski dan multiple skleroze (30. svibnja) i Dan crvenih haljina (prvi petak u veljači) kako bi se upozorilo na posljedice moždanoga udara u žena.

Planovi za budućnost

Novije metode liječenja dovele

su do napretka svih segmenata neurologije, a medicinske sestre aktivno prate trendove, educiraju se i unapređuju u struci. Napredak profesije daje novu značajku sestrinstvu u zdravstvenome sustavu, stoga je potrebna organizacija i prilagodba rada medicinskih sestara u skladu sa sadašnjim i budućim trendovima zbrinjavanja neuroloških bolesnika. Promocija rada neuroloških medicinskih sestara u zdravstvenome sustavu planira se prezentacijom radova, održavanjem tečajeva i aktivnim sudjelovanjem na stručnim skupovima, ali i u društvu općenito djelujući u javnozdravstvenim akcijama. Kako bi Klinika za neurologiju KBCSM-a i dalje bila prepoznata kao vrhunska ustanova u zemlji i regiji, potrebno je puno ulaganja u ljudske resurse da bi se zadržale postojeće i privukle nove medicinske sestre / medicinski tehničari. Promocijom široke palete sestrinske skrbi o neurološkom bolesniku od neurointervencije do neuroimunologije cilj je privući i zadržati kvalitetne, educirane i kreativne medicinske sestre koje će primjenom specifičnih znanja i vještina poboljšati kvalitetu zdravstvene skrbi o neurološkom bolesniku.

Klinika za onkologiju i nuklearnu medicinu

Mateo Kosier,
mag.med.techn.

Klinički bolnički centar Sestre milosrdnice može se smatrati kolijevkom hrvatske onkologije, ponajprije radioterapije. U toj je ustanovi već 1905. godine, samo deset godina nakon što je Röntgen otkrio X-zrake, dr. Kurt Hühn primijenio rendgenske zrake u liječenju raka dojke što je prvi takav pristup liječenju ne samo u Hrvatskoj nego i na ovim prostorima.

Prva kobaltna bomba u bivšoj državi instalirana je 1958. godine, a prva gama-kamera 1966. godine. Klinika je osnovana 1962. godine, a osnivač i dugogodišnji predstojnik bio je akademik Šime Spaventi kojega je 1990. godine naslijedio akademik Zvonko Kusić, a potom je od studenoga 2016. predstojnik bio profesor Ante Bolanča. Od listopada 2019. predstojnica Klinike je prof. dr. sc. Ana Fröbe.

Klinika je prepoznatljiva zbog dijagnostičke i terapijske primjene radionuklida, multidisciplinarnoga pristupa u dijagnostici, liječenja, praćenja i istraživanja malignih bolesti, posebice imunoterapije melanoma i liječenja bolesti štitnjače. Klinika kontinuirano raste i održava visok stupanj kvalitete jer se sama Klinika obvezala na primjenu međunarodne norme HRN EN ISO 9001:2015.

U Klinici se nalazi sjedište Komisije za suzbijanje gušavosti, Referentnoga centra za bolesti štitnjače, Hrvatskoga društva za štitnjaču i glasnika Hrvatskoga društva za štitnjaču, zatim Referentni centar za imu-

nodijagnostiku i imunoterapiju solidnih zloćudnih tumora te Referentni centar za melanom (zajedno s Klinikom za kožne i spolne bolesti).

Na Kliničkome odjelu, u Dnevnoj bolnici i u Onkološkoj ambulanti, provodi se dijagnostika, praćenje, kemoterapija, radioterapija, brahiterapija, hormonska terapija i imunoterapija bolesnika sa solidnim malignim tumorima.

Skrb uključuje i psihološku podršku onkološkim bolesnicima i njihovim obiteljima po čemu je Klinika bila prva i jedinstvena na našim prostorima. Godišnje se u Klinici primjenjuje kemoterapija i radioterapija za oko 2000 pacijenata, a ambulantno oko 11 000 onkoloških bolesnika.

Odjel za onkološku i laboratorijsku dijagnostiku konvencionalnim i molekulskogenetskim metodama određuje tumorske biljege i hormonske receptore koji su nužni u dijagnostici i praćenju bolesnika s malignim tumorima. Također se izvode morfološki i funkcijski testovi za procjenu opće imunosti.

Vrhunska nuklearno-medi-

cinska dijagnostika obavi oko 10 000 pretraga godišnje. Izvodi se 30-ak nuklearno-medicinskih dijagnostičkih postupaka – pojedini su jedinstveni u Hrvatskoj, a isti se izvode i u svjetskim centrima.

Na Odjelu za bolesti štitnjače provodi se dijagnostika (klinički pregled, ultrazvučni pregled vrata, citološka punkcija, scintigrafija, hormonska i imunološka analiza seruma), liječenje radioaktivnim jodom, radioterapija i kemoterapija karcinoma štitnjače. Ambulantno se godišnje liječi oko 13 000 bolesnika sa svim bolestima štitnjače, a stacionarno više od 400 bolesnika.

Klinika je ostvarila zapažene rezultate u svjetskim razmjerima vezane za eradikaciju poremećaja uzrokovanih nedostatkom joda. U sastavu Klinike djeluje Komisija za suzbijanje gušavosti na čiju je inicijativu 1996. godine donesen novi Pravilnik o jodiranju soli čime se eliminirala gušavost u Hrvatskoj.

U Klinici je trenutno zaposlena 31 medicinska sestra i tehničar (od toga 7 medicinskih sestara/tehničara srednje

stručne spreme, 16 prvostupnika/prvostupnica sestrinstva i 8 magistara sestrinstva), 29 liječnika (od toga 25 specijalista i 4 specijalizanta), 20 inženjera radiološke tehnologije i 21 djelatnik laboratorija (od toga 3 biologa, 4 medicinska biokemičara, 7 laboratorijskih tehničara i 7 inženjera laboratorijske dijagnostike), 1 radiokemičar te 2 njegovatelja/njegovateljice.

Sadašnje djelovanje i stručne aktivnosti

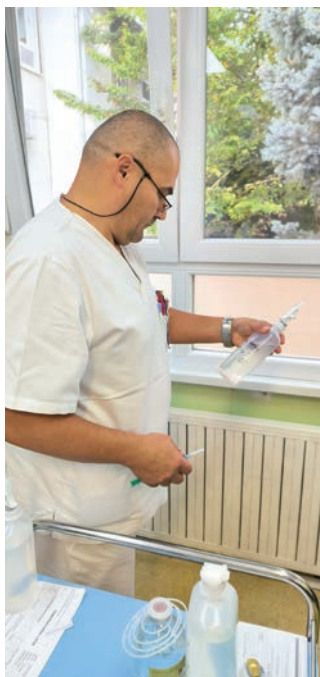
Sestrinstvo Klinike za onkologiju i nuklearnu medicinu sastavni je dio Klinike kao važan čimbenik procesa liječenja bolesnika. Ono prati razvoj medicine u ovim područjima, a podrazumijeva široko znanje i vještine potrebne za kvalitetnu zdravstvenu skrb onkoloških bolesnika. Medicinske sestre i tehničari aktivno sudjeluju u liječenju i dijagnostici, zadovoljavaju potrebe bolesnika procesom zdravstvene njege, kontinuirano se educiraju i prate nova znanja, pružaju psihološku podršku i edukaciju bolesnicima i njihovim obiteljima. Onkološke medicinske

sestre i tehničari imaju potpuno ravnopravnu suradnju s ostalim članovima zdravstvenoga tima koji zbrinjava i liječi bolesnika.

Klinika za onkologiju i nuklearnu medicinu je edukacijska ustanova kao nastavna baza Medicinskoga i Stomatološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Zdravstvenoga veleučilišta s jednim asistentom na Katedri za zdravstvenu njegu stručnoga studija sestrinstva. Klinika je od ove školske godine baza za održavanje praktične nastave učenicima srednje Škole za medicinske sestre „Vinogradska“.

Polovicom 2022. godine u organizaciji Službe za zdravstvenu njegu KBC-a Sestre milosrdnice započela je edukacija mentora Klinike za novozaposlene medicinske sestre i tehničare sa Službom za zdravstvenu njegu. Trenutačno u Klinici postoje četiri kolegice koje su završile inicijalnu edukaciju za mentora za novozaposlene djelatnike koje prenose svoja znanja i iskustva te prate i podupiru rad i trud novih djelatnika.

Medicinske sestre i tehničari Klinike aktivni su članovi Hrvatskoga društva onkoloških

medicinskih sestara i tehničara (HDOMST) u kojemu jedna medicinska sestra djeluje kao član Upravnoga odbora. Nekoliko je djelatnika učlanjeno i druga društva kao što su Hrvatsko društvo medicinskih sestara anestezije, reanimacije, intenzivne skrbi i transfuzije (HDM-SARIST) te Udruga medicinskih sestara i tehničara neurokirurgije Hrvatske (UMSTNKH). Također, jedan je medicinski tehničar delegat u skupštini Hrvatske komore medicinskih sestara. Sestrinstvo Klinike aktivno sudjeluje na kongresima, tečajevima i raznim stručnim skupovima, uključeno je u organizaciju i provođenje javnozdravstvenih događaja te aktivno izrađuje i objavljuje stručne radove.

Medicinske sestre i tehničari sudjeluju u organizaciji prijma i otpusta bolesnika, pripremaju i primjenjuju antineoplastične lijekove peroralnim i parenteralnim putem, primjenjuju terapiju putem PORT katetera, primjenjuju biološke „ciljane“ i imunoterapije, zbrinjavaju bolesnike s postavljenim stomama (traheostomama, ileostomama, kolostomama i dr.), provode

zdravstvenu njegu bolesnika u kojih se primjenjuje terapija peroralnim radionuklidima (I131) nakon operativnoga zahvata papilarnoga karcinoma štitnjače, pružaju skrb bolesnicima u kojih se provodi radioterapija različitih sijela i nakon učinjene krioablacije i biopsije, sudjeluju u organizaciji palijativne skrbi onkoloških bolesnika, pružaju psihološku podršku bolesnicima i obitelji, educiraju bolesnika i njegovu obitelj prije i nakon primjene onkološke terapije te sudjeluju u dijagnostičkim pretragama (UZV, punkcije i biopsije tkiva i sl.). Bolesnike zbrinjavaju višednevnim terapijama na Zavodu za onkologiju i radioterapiju, jednodnevnim terapijama u Poliklinici i Dnevnoj bolnici te dijagnostičkim pretragama ambulantno u Zavodu za nuklearnu medicinu.

Planovi za budućnost

Da bi se poboljšala i povećala kvaliteta zdravstvene skrbi onkoloških bolesnika, plan je osigurati savjetodavni tim za onkološke pacijente gdje će medicinska sestra / med. tehničar provoditi individualnu edukaciju i pripre-

mu za svakog pojedinog bolesnika, ovisno o protokolu liječenja. Također, u planu je osnivanje tima onkoloških sestara koordinatora koje će bolesnicima olakšati liječenje: bit će spona između bolesnika i ostalih članova tima, kontinuirano će pratiti bolesnika, dogovarat će termine pretraga i biti dostupne za sva dodatna pitanja u vezi s terapijom i nuspojavama te stalno uključivati obitelj i pružati podršku. Krajem ove godine plan je uvesti nove metode liječenja onkoloških bolesnika s pomoću elastomernih pumpi kako bi bolesnici mogli neometano primati terapiju kod kuće.

Na Klinici za onkologiju i nuklearnu medicinu očekuje se dolazak psihologa s vještinama psihoterapije što je važan korak prema kvalitetnijoj skrbi i tijeku liječenja onkoloških bolesnika s pomoću psihološke podrške koja će imati pozitivan učinak.

Da bi se olakšao sam proces rada i omogućila što točnija primjena antineoplastičnih lijekova, Klinika potiče osnivanje centralne pripreme citostatika, što se očekuje u skorijoj budućnosti KBC-a.

Klinika za otorinolaringologiju i kirurgiju glave i vrata

Renata Vučemilo, bacc.med.techn.

Klinika za otorinolaringologiju i kirurgiju glave i vrata, pa tako i njezino sestrinstvo, djeluje već 129 godina i najstarija je otorina u Hrvatskoj. Preseljenjem Bolnice milosrdnih sestara 1894. godine na današnju lokaciju i otvaranjem Trećega odjela u čijemu su sklopu bili bolesnici koji su se liječili od uroloških, oftalmoloških, kožnih i spolnih bolesti te bolesnici s bolestima uha, grla i nosa počinje razvoj današnje Klinike.

Bolesnicima su se brinule sestre milosrdnice. Nakon Drugoga svjetskog rata, 1948. godine sestre milosrdnice napuštaju bolnicu te, takoreći, preko noći cijela bolnica, pa tako i Odjel otorinolaringologije, ostaje bez školovanih medicinskih sestara. Tada brigu o njezi bolesnika preuzima neškolorano, nestručno i priučeno osoblje. Od sedamdesetih godina prošloga stoljeća Klinika snažno napreduje, usavršavaju se i uvode dijagnostičke i kirurške metode koje se primjenjuju samo u najvećim centrima. Takav znanstveni zamah prate i medicinske sestre na Klinici, postupno se povećava broj sestara, raste i broj viših sestara.

Danas je Klinika vodeća ustanova za liječenje otorinolaringoloških bolesnika u ovome dijelu Europe, pa se u njoj zbrinjavaju najzahtjevniji i najkompleksniji bolesnici kod kojih se izvode visokosofisticirani kirurški zahvati. Skrb o takvim bolesnicima zahtijeva velik broj visokoobrazovanih medicinskih sestara koje mogu organizirati i pružiti najbolju moguću zdravstvenu njegu koja ide ukorak sa svjetskim standardima, zna-

njima i vještinama. Zbog tog razloga u posljednjih nekoliko godina dobiveno je odobrenje za zapošljavanje novih medicinskih sestara. Osim toga, snažno se potiče obrazovanje medicinskih sestara, pa se broj prvostupnica stalno povećava. Trenutačno je u Klinici zaposleno 77 medicinskih sestara, šest fizioterapeuta i četiri njegovatelja. Od toga je sedam magistri sestrinstva, 34 prvostupnice sestrinstva i 35 medicinskih sestara srednje stručne spreme. Nadalje, imamo tri diplomirana fizioterapeuta i tri prvostupnika fizioterapije.

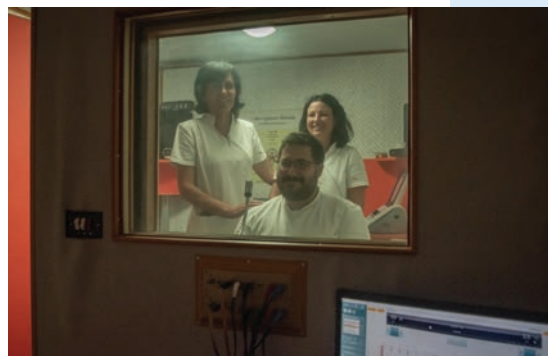
Da bismo mogli uspješno udovoljiti svim izazovima koje pred nas stavlja moderno sestrinstvo, osim formalnome obrazovanju veliku važnost dajemo trajnoj edukaciji medicinskih sestara gdje se one educiraju za nove, posebne i specifične postupke unutar pojedine struke i tako pridonose razvoju profesije i osiguravaju uspješnu i konstruktivnu komunikaciju među medicinskim sestrama u svijetu. Takva kontinuirana edukacija organizirana je na nivou Kliničkoga bolničkog centra i same Klinike. Medicinske sestre Klinike od samog početka sudjeluju u programu mentorstva za

Glavne sestre na stručnom kolegiju

Medicinske sestre poliklinike

Dio tehničara u Audiološko – fonijatrijskom dijagnostičko terapijskom odjelu

Dio medicinskih sestara dječjeg odjela

Prvi mentori i mentorirane sestre s ravnateljem, predstojnikom klinike, glavnom sestrom bolnice i glavnom sestrom klinike

Medicinske sestre KBC Sestre milosrdnice u Vukovaru

Medicinske sestre ORL klinike s pozvanim predavačima u Vukovaru

novozaposlene medicinske sestre. Danas imamo osam mentora raspoređenih po svim radilištima koji educiraju svaku novu medicinsku sestru koja se zaposli u Klinici. Klinika je nastavna baza za studente Zdravstvenoga veleučilišta, Hrvatskoga katoličkog sveučilišta i Škole za medicinske sestre „Vino-gradska“ gdje naši mentori (njih 10) svojom stručnošću, angažiranošću i kompetencijama uvelike pridonose kvaliteti tih studijskih programa. Osim toga, medicinske sestre uključene su u vodstvo (predsjednica Društva za bolesti glave i vrata HUMS-a iz naše je Klinike) i rad stručnih društava te aktivno sudjeluju na domaćim i međunarodnim kongresima. Iza nas je uspješna organizacija prvog zajedničkog Kongresa Društva oftalmoloških medicinskih sestara/tehničara HUMS-a i Društva za bolesti glave i vrata HUMS-a u Vukovaru gdje smo pokazali kako na nov i inovativan način svoja znanja i dobru kliničku praksu podijeliti s kolegicama iz cijele Hrvatske.

Medicinske sestre i fizioterapeuti unutar Klinike raspoređeni su po sljedećim radilištima:

1. Poliklinika
2. Audiološko-fonijatrijski dijagnostičko-terapijski odjel

3. Odjel – operacijski blok
4. Zavodi Klinike (Zavod za rinologiju, Zavod za otologiju i pedijatrijsku otorinolaringologiju, Zavod za plastično-rekonstruktivnu kirurgiju i kirurgiju štitne i doštitnih žlijezda, Zavod za kirurgiju glave i vrata).

Unutar Poliklinike medicinske sestre rade u hitnoj, općoj, konzilijarnoj i subspecijalističkim ambulancama, dijagnostičkim kabinetima i operacijskoj dvorani za male kirurške zahvate. One svojim znanjem i komunikacijskim vještinama zbrinu između 250 i 300 bolesnika koji svakodnevno prođu poliklinikom.

Audiološko – fonijatrijski dijagnostičko terapijski odjel

Audiološko-fonijatrijski dijagnostičko-terapijski odjel je novoosnovani odjel kojemu se uz audiološku priključila i fonijatrijska dijagnostika te smo trenutačno u formiranju tima medicinskih sestara i fizioterapeuta koji će zajedno s našim specijalistima otorinolaringozima sudjelovati u izvođenju dijagnostičkih pretraga.

Zvanje medicinske sestre instrumentarke vrlo je specifično jer za njih ne postoji formalno obrazovanje, nego tehnike instrumentiranja uče od starijih kolegica. U takvoj situaciji kontinuirana edukacija i dijeljenje znanja i iskustva unutar operacijske struke iznimno je važno. Medicinske sestre

Medicinske sestre poliklinike

Odjel operacijski blok

instrumentarke educirane su za instrumentiranje u operativnim zahvatima svih ORL područja. Svakodnevno je na operacijskom programu između 15 i 20 bolesnika različite patologije, a medicinske sestre instrumentarke jednako vješto i stručno instrumentiraju prilikom rutinskih operativnih zahvata (tonzilektomije, operacije sinusa, strumektomije...) i prilikom visokosofisticiranih delikatnih zahvata (implantoloških zahvata, mikrokirurških zahvata, zahvata na bazi lubanje...).

Intervencije medicinskih sestara u zavodima Klinike usmjerene su na preoperativnu pripremu bolesnika, postoperativno zbrinjavanje s posebnim

naglaskom na specifičnosti zdravstvene njege otorinolaringoloških bolesnika, primjenu ordinirane terapije te edukaciju bolesnika i obitelji. Klinika svakodnevno primi dvadesetak bolesnika na liječenje, a isto je toliko i otpusta kući. Bolesnici dolaze iz svih krajeva ovoga dijela Europe na dogovorene operativne zahvate različitih patologija ORL područja.

Organizacijski izazovi s kojima se trenutačno susrećemo su ponajprije nedovoljan broj medicinskih sestara i njihova velika migracija između različitih radilišta. Galopirajući napredak medicine i tehnike s kojima moramo ići ukorak traži od nas kontinuiranu edukaciju svih članova medicinskoga tima, stoga je stalno usavršavanje postalo imperativ kvalitetne zdravstvene njege.

Empatija, pristupačnost, stručnost, suradnja, entuzijazam, humanost, hrabrost, etičnost i povjerenje odlike su svih naših medicinskih sestara u čijem je središtu i dalje bolesnik. Naš cilj je s tim medicinskim sestrama raditi na upotpunjavanju tima koji je spreman udovoljiti svim izazovima modernoga sestrinstva ulažući u njihovu trajnu edukaciju i razvoj što za sobom donosi i neke nove kompetencije i otvaranje novih radnih mjesta.

Dio medicinskih sestara sa Zavoda klinike

Dio medicinskih sestara Zavoda za kirurgiju glave i vrata

Medicinske sestre – instrumentarke i tehničari

Zavod za otologiju i pedijatrijsku otorinolaringologiju

Zavod za rinologiju

Zavod za kirurgiju glave i vrata

Veliki požar koji je u potpunosti uništio Kliniku za pedijatriju 8. siječnja 2002. g.

Klinika za pedijatriju

Kristina Kužnik,
mag.med.techn.

Klinika za pedijatriju KBC-a Sestre milosrdnice osnovana je prije 119 godina u Bolnici milosrdnih sestara u Zagrebu kao prvi dječji odjel u Hrvatskoj i cijelom jugoistočnome dijelu Europe. Osnovao ga je 1904. g. Radovan pl. Marković (1874. – 1920.), prvi educirani pedijatar u Hrvatskoj. Puna dva desetljeća bio je to jedini takav odjel u Hrvatskoj i okolnim zemljama.

Sestrinstvo na odjelu, a poslije Klinici, razvijalo se usporedno s otvaranjem odjela. U početku su zdravstvenu njegu provodile časne sestre, a odlaskom časnih za vrijeme II. svjetskoga rata njegu preuzimaju dječje njegovateljice. Poslije su, s otvaranjem škola, njegu preuzele medicinske sestre. Tijekom godina se sestrinstvo na odjelu, pa zatim Klinici, razvijalo sukladno napretku u medicini, dijagnostici i tehnologiji u skladu s kompetencijama i uvijek omogućenom edukacijom. Medicinske sestre Klinike spremale su i davale prvu originalnu rehidracijsku otopinu, današnji ORS, prema uputi koju su osmislili pedijatri naše Klinike. Vizijom i predanošću gastroenterologa Klinike 1985. g. prvi put u povijesti u ovome dijelu Europe medicinske sestre / medicinski tehničari na Klinici susreću se sa

u jedenju i stvaraju nove hodografe i intervencije u zdravstvenoj njezi navedenih bolesnika. Jedina smo klinika unutar KBC-a, a i šire, koja ima svoju mliječnu kuhinju za pripremu hrane za novorođenčad, dojenčad i malu djecu te za pripremu posebnih terapijskih napitaka za liječenje pojedinih kroničnih bolesti, a vode je medicinske sestre.

Danas na Klinici za pedijatriju imamo ugovoren 81 bolesnički krevet od čega je 58 u stacionaru (5 za produljeno liječenje) te 23 postelje/stolca u sklopu Dnevne bolnice. Organizacijski na Klinici postoje tri zavoda i jedan Dijagnostički terapijski odjel, Dnevna bolnica i Poliklinika. Na taj broj na Klinici za pedijatriju imamo ukupno 65 medicinskih sestara: od toga je 7 magistri sestrinstva, 31 prvostupnica/prvostupnik sestrinstva i 27 medicinskih sestara/tehničara – SSS.

Klinika za pedijatriju danas - prostor Dnevne bolnice prilagođen djeci, sustavni problemom porođaja

Povijesno gledano, Kliniku i njezine djelatnike pogađa tragedija – u velikome požaru 8. siječnja 2002. g. u nepuna dva sata potpuno je uništen Pedijatrijski odjel, Centar za nedonošćad i brojna sofisticirana medicinska oprema, a samo je brza i profesionalna intervencija cijelog medicinskog osoblja bolnice sačuvala živote 80 malih pacijenata. Danima smo bili raseljeni po drugim klinikama i ustanovama dok nije omogućen novi prostor za stacionarni dio u tzv. Zelenoj zgradi, odnosno u prostoru tadašnjega Gastro II odjela Klinike za unutarnje bolesti gdje smo ostali do proljeća 2005. g. Rano ujutro nakon požara pod vodstvom tadašnje glavne sestre Klinike izrađuje se plan djelovanja u novim uvjetima: dio medicinskih sestara odlazi s djecom na druge odjele, klinike, a ostatak medicinskih sestara odlazi na zgarište 4. kata i spašava lijekove, materijale, opremu i ostalo. Danima nakon toga timovi medicinskih sestara u smjenama pod vodstvom tadašnje glavne sestre Klinike i njenih odjelnih glavnih sestara čiste zgarište, popisuju stvari, osmišljavaju načine funkcioniranja na sedam novih lokacija u izvanrednim uvjetima, no ni na trenutak se ne prestaju brinuti o svojim malim bolesnicima. Iduće tri godine nastoje svakim danom provedenim u Klinici stvoriti najbolje moguće uvjete za djecu, roditelje, ali i međusobno funkcioniranje u nastaloj situaciji. Ponov-

no otvorenje Klinike na današnjoj lokaciji bilo je 4. studenoga 2004. g., no preseljenje se odvija u proljeće 2005. g. i otada imamo mogućnost smještaja majki dojilja uz dijete i apartmanski smještaj, što je značajno poboljšalo uvjete rada i liječenja te udobnost smještaja bolesnika. To su ujedno i početci stvaranja uvjeta za dobivanje prestižnog naziva akcije „Osmijeh djeteta u bolnici“ te Klinika 3. travnja 2008. g. dobiva počasni naziv „Klinika prijatelj djece“, a sve zaslugom tadašnje glavne sestre i svih medicinskih sestara/tehničara koji su vrijedno odradili sve pripreme radnje. Tadašnja glavna sestra Klinike i nekoliko medicinskih sestara Klinike napisale su priručnik Standardizirani postupci u zdravstvenoj njezi pedijatrijske skrbi (HKMS, Zagreb. 2015.).

I danas se Klinika može pohvaliti mnogim vrhunskim suradnjama s volonterskim udrugama (Tete pričalice, Sedmi kontinent, Crveni nosovi – klaunovi doktori i sl.) kojima koordinira trenutačna glavna sestra Klinike i koje pridonose kvaliteti zdravstvene skrbi o djeci i adolescentima.

Sadašnje djelovanje i stručne aktivnosti

Sestrinstvo Klinike za pedijatriju pod vodstvom trenutačne glavne sestre prati sve trendove napretka struke, a i šire. Nakon dodatnih vrijednih edukacija razvojem dijagnostike i tehnologije naše medicinske

sestre / medicinski tehničari postaju dio tima neurofiziološke jedinice kontinuiranoga video-EEG telemetrijskoga praćenja, jedine takve u Hrvatskoj do danas. U svakodnevnu praksu uvode se i novi zahvati iz područja interventne kardiologije i elektrofizioloških studija u kojima su medicinske sestre / medicinski tehničari glavni organizatori procesa pripreme bolesnika, izvođenja intervencije te praćenja bolesnika nakon zahvata. Medicinske sestre / medicinski tehničari voditelji Odjela za endokrinologiju i dijabetes 2017. g. ušli su u tim koji stječe prestižni naziv „Center of reference for pediatric diabetes“, a kolegice iz neuropedijatrijskoga tima, predstavljajući Hrvatsku u svibnju ove godine, postaju pridruženi član Europske referentne mreže za rijetke i kompleksne epilepsije dječje dobi.

Klinika za pedijatriju i njezino sestrinstvo izuzetno je ponosno na svoju nastavnu djelatnost, Klinika ima 5 mentora za kliničke vježbe na dodiplomskom studiju sestrinstva na Zdravstvenome veleučilištu i 3 mentora na Hrvatskome katoličkom sveučilištu, a glavna sestra Klinike mentor je učenicima Srednje medicinske škole „Vinogradska“ za kliničke vježbe. Glavna sestra Klinike uz mentorstvo je i asistent na kolegiju pedijatrija i hitna stanja u pedijatriji Katedre za pedijatriju na ZVU-u, voditelj i nastavnik kolegija zdravstvena njega dje-

Pregled u hitnoj ambulanti klinike- Udruga Crveni nosovi/Klaunovi doktori u posjeti djeci; aktivnosti osmišljene za ljepši boravak djece u bolnici

Kamp za djecu s epilepsijom - 'Škola preživljavanja'

Medicinske sestre Klinike za pedijatriju, 10 th Europediatrics kongres, Westin, listopad 2021

Medicinske sestre-mentori Klinika za pedijatriju, Dan sestrinstva 2023

Medicinske sestre/tehničari Klinike za pedijatriju na 12. Kongresu Pedijatrijskog društva HUMS-a, Šibenik listopad 2018.

teta Visoke škole Ivanić Grad. U Klinici je 5 medicinskih sestara/tehničara koji su završili inicijalnu edukaciju za mentore za novoprimitljene djelatnike, a još 7 je u postupku edukacije. Medicinske sestre Klinike aktivni su organizatori i sudionici u provedbi raznih projekata kao i studijski koordinatori unutar zdravstvenih timova u kliničkim istraživanjima koja se provode u Klinici. Isto tako, medicinske sestre su članovi domaćih i inozemnih udruženja medicinskih sestara, glavna sestra Klinike i njezina zamjena predsjednica su i tajnica Pedijatrijskoga društva HUMS-a te članovi Izvršnoga odbora PNAE-e. Većina medicinskih sestara Klinike organizatori su mnogih stručnih sastanaka, simpozija, tečajeva i kongresa vezanih za rad medicinskih sestara kao i za zdravstvenu njegu bolesnika. Dobitnice su mnogih prestižnih nagrada iz područja pedijatrijskoga sestrinstva – glavna sestra Klinike dobitnica je svjetske nagrade THE SGAMBELLURI AWARD Svjetske asocijacije medicinskih sestara u neuroznanosti (WFNN) za dugogodišnji rad u promicanju destigmatizacije epilepsije u djece u Hrvatskoj. Današnja glavna sestra Klinike i njezina zamjena recenzenti su i autori udžbenika za četvrti razred medicinske škole za zanimanje medicinska sestra opće

njege / medicinski tehničar opće njege pod nazivom Zdravstvena njega bolesnoga djeteta i adolescenta i Zdravstvena njega zdravog djeteta i adolescenta (Medicinska naklada. Zagreb. 2020.).

Izuzetno smo ponosni na izvanoklinički volonterski rad svojih medicinskih sestara/tehničara – organiziraju i vode kampove za djecu s epilepsijom, dijabetesom i reumatološkim bolestima. Isto tako, u lokalnoj i široj zajednici provode edukaciju djece, roditelja, obitelji, odgajatelja i nastavnika o životu djece i adolescenata s epilepsijom, febrilnim konvulzijama, dijabetesom, astmom i sl.

Planovi za budućnost

Vizija sestrinstva Klinike za pedijatriju uz sve navedeno temelji se na dobivanju optimalnoga broja medicinskih sestara kako bi se postigla visoka razina profesionalnosti i kolegijalnosti između svih medicinskih sestara u timu. I dalje ćemo poticati školovanje i edukaciju medicinskih sestara, poticati ćemo sudjelovanje i pisanje istraživačkih radova i sudjelovanje u realizaciji kliničkih studija. Time ćemo unaprijediti kvalitetu pružanja sestrinske skrbi s ciljem individualiziranoga pristupa svakom djetetu i adolescentu te roditeljima, s naglaskom na sigurnost i zaštitu njihovih prava. Želimo osigurati

i unaprijediti kvalitetno vođenje pedijatrijske sestrinske dokumentacije koja se vodi za svakog hospitaliziranog bolesnika i koja bi time postala vjerodostojan pokazatelj rada medicinskih sestara i izvor informacija svim članovima stručnoga tima. U vidu kadrovskoga razvoja želimo osigurati timove za edukaciju bolesnika, roditelja i medicinskih sestara te pružiti mogućnost ugovaranja ambulante za edukaciju, a nositelj ambulante bila bi magistra sestrinstva.

Svoje umijeće i vještine u radu medicinske sestre / medicinski tehničari Klinike pokazuju svaki dan, a isto su pokazali za vrijeme Domovinskoga rata, prilikom požara koji je zahvatio Kliniku u siječnju 2002. g. te tijekom potresa u ožujku i prosincu 2020. g. kada u procesu evakuacije nije zabilježen nijedan neželjeni događaj. Sve izazove rada sigurno su definirale i dokazale tijekom pandemije bolesti Covid-19. Svaka intervencija medicinske sestre na pedijatriji donosi joj neopisiv osjećaj zadovoljstva i sreće kada vidi sretna dječja lica i nasmijane roditelje unatoč bolesti i teškim trenucima u životu. Pružanje kvalitetne i sigurne pedijatrijske sestrinske skrbi svakom djetetu i adolescentu Klinike, ali i šire zajednice temelj je prepoznatljivosti, profesionalnosti i stručnosti sestrinstva Klinike za pedijatriju.

Klinika za ženske bolesti i porodništvo

Blaženka Sumpor,
mag.med.techn., bacc. obs.

Ginekologija je u povijesti uglavnom bila vezana za kirurške odjele, a žene su uglavnom rađale kod kuće, sve do osnivanja Odjela za ginekologiju 1940. godine i početka rada 1941. godine. S vremenom je potreba za osamostaljivanjem ginekologije obogatila postupke konzervativne ginekologije.

Godine 1947. s radom počinje Ginekološko-porođajni odjel koji potiče razvitak struke u našoj bolnici. Unapređuje se dijagnostika i liječenje.

Od 1959. godine na Odjelu ginekologije radile su bolničarke općeg smjera, pretežno s nižom stručnom spremom, a otada postepeno i na ginekologiju dolaze medicinske sestre primaljskoga smjera i tako se polako Odjel popunjava medicinskim sestrama primaljskoga smjera sa srednjom stručnom spremom.

Počeci bolničkog porodništva vezani su za osnivanje Zemaljskoga rodilišta i Primaljskoga učilišta u Zagrebu. Bolničko porodništvo velike zasluge duguje Lobmayeru. Posebnu je pozornost posvećivao asepsi, izradio propise za pregledavanje trudnica i roditelja, prepisivao higijenu primalja, odijevanja i ruku.

U rodilištu se u prošlosti odvijalo i do 900 porođaja godišnje. Rađaonski trakt je tada bio suvremeno koncipiran, s dvjema rađaonicama, po 3 kreveta u svakoj.

Velika je novost bila organizi-

rani smještaj novorođenčadi u posebnim sobama. U njima su bili uređeni „boksevi“, međusobno odijeljeni staklenim pregradama. U svakoj je sobi radila po jedna iskusna primalja.

Tadašnji su rooming out sustav dobro primili i liječnici i primalje jer se mogao održavati daleko bolji red i čistoća u sobama za babinjače. S vremenom se prepoznala važnost bliskosti majke i novorođenčeta te njihov zajednički boravak u sobi rooming in. Tako 2013.

godine naše rodilište dobiva titulu „Rodilište prijatelj djece“.

U rodilištu u Vinogradskoj stalno raste broj porođaja: od oko 900 daleke 1948. do oko 3000 1984. god., ali na istom uskom prostoru, uz velike napore stručnih timova da se održi suvremena visoka razina usluga. Danas se taj broj penje do 3500 porođaja godišnje.

Rodilište je u prošlosti bilo uzorno vježbalište za učenice primaljstva i studente medicine, a danas smo nastavna baza za učenike srednjih škola za primalje asistentice, medicinske sestre te studente Zdravstvenoga veleučilišta u Zagrebu, Hrvatskoga katoličkog sveučilišta, Medicinskoga fakulteta kao i Stomatološkoga fakulteta. Naše primalje i medicinske sestre mentori su na različitim veleučilištima i sveučilištima kao i na vježbama učenika i studenata na svim odjelima u bolnici. Trenutačno imamo 6 mentora.

Klinika trenutačno ima 175 zaposlenika.

USTROJSTVO KLINIKE

- Poliklinika
- Dnevna bolnica Klinike
- Zavod za porodništvo
- Zavod za neonatologiju, nemoćšćad i intenzivno lijećenje novorođenčadi
- Zavod za humanu reprodukciju i ginekološku endokrinologiju

- Zavod za opću i onkološku ginekologiju
- Zavod za minimalno invazivnu ginekologiju
- Klinička jedinica – operacijski blok

MISIJA

- primalje i medicinske sestre Klinike provode kvalitetnu primaljsku i zdravstvenu njegu na temelju znanja i vještina, ljubaznosti, djelotvornosti, povjerenja i poštovanja
- suradnja s pacijenticama u cilju ispunjavanja njihovih očekivanja i održavanja trajnoga zadovoljstva pruženom primaljskom njegom
- procesom kontinuiranoga unapređenja postojeće primaljske prakse određuju se potrebe za resursima, potiče istraživački rad u primaljstvu i sestrinstvu te odgovornost primalja i medicinskih sestara
- ulaganjem u razvoj, edukaciju i bolju suradnju s pacijenticama i članovima njihovih obitelji težimo promociji zdravlja, oporavku pacijentica od bolesti i kontinuiranoj primaljskoj i zdravstvenoj skrbi u zadovoljavanju potreba pacijentica
- implementacija naučenih informacija i novih postignuća u svakodnevnu primaljsku i sestrinsku praksu kako bi se

unaprijedila zdravstvena zaštita i usluge koje Klinika pruža svojim pacijenticama

- razvoj primaljstva i sestrinstva naše Klinike kao lokalnoga i međunarodnog uzora posvećenog modernoj edukaciji svojih primalja i medicinskih sestara, kao i pacijentica, njihovih obitelji i zajednice

CILJEVI

- postići najveću moguću sigurnost i pozitivno iskustvo pacijentica
- provoditi kvalitetnu primaljsku i zdravstvenu njegu
- primijeniti opis poslova (djelatnosti i dužnosti) prvostupnice primaljstva, sestrinstva i primalja asistentica u praksi prema Zakonu o primaljstvu
- povećati sigurnost u radu primalja i medicinskih sestara te im dati priliku za razvoj potencijala u primaljstvu i sestrinstvu
- ojačavanjem institucije mentorstva treba se pobrinuti da svaki djelatnik koji se educira na Klinici dobije adekvatnu razinu znanja u skladu s edukacijom

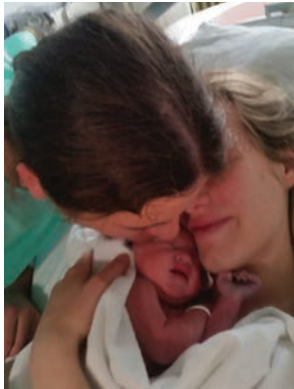
STRATEGIJA

- postići najveću moguću sigurnost i pozitivna iskustva pacijentica provođenjem procedura, pregleda i zahvata kalibriranim, ispravnim instrumentima i ure-

đajima uz optimalne higijenske uvjete te stručnost osoblja na svim razinama

- provoditi kvalitetnu primaljsku i zdravstvenu njegu efektivnim i efikasnim pružanjem skrbi koja je u skladu s individualnim potrebama svake pacijentice
- primijeniti opis poslova delegiranjem zaduženja, obaveza i odgovornosti svakoj primalji i medicinskoj sestri u skladu s njenom stručnom spremom
- povećati sigurnost u radu primalja i medicinskih sestara davanjem jasnih uputa kako trebaju provoditi postupke i odnositi se prema pacijenticama u skladu sa svojom stručnom spremom, poštovanjem i bontonom
- postupati s poštovanjem prava na život, integriteta, dostojanstva i vrijednosti svojih bližnjih, cijeliti raznolikost svojih pacijentica i suradnica
- prikupljati povratne informacije od pacijentica i djelatnika kako bi se moglo pravodobno i na adekvatan način reagirati i promijeniti što je potrebno u obnašanje djelatnosti i procesa
- prakticiranje i provođenje dužnosti kako je propisano Zakonom o primaljstvu NN 120/08, 145/10, članku 15 a i 15 b
- internim direktivama i uputama, izdavanjem propisanih protokola i načina provedbe različitih procesa osigurati dvosmjernu komunikaciju između djelatnika na svim razinama hijerarhije (od predstojnika Klinike, glavne primalje/sestre Klinike, pročelnika zavoda i odjela, glavnih primalja/sestara zavoda i odjela, liječnika, primalja, medicinskih sestara, administrativnoga i pomoćnog osoblja)

Briga o novim naraštajima jedna je od osnovnih obveza suvremenoga društva. Ona košta, ali vrijedi uložiti trud i sredstva kako bismo od najranijih dana trudnoće osigurali suvremenu skrb svojim trudnicama, budućim roditeljama i majkama, a time i njihovom, odnosno svojem potomstvu.

Klinika za psihijatriju

Ljiljana De Lai, mag.med.techn.

Klinika za psihijatriju Kliničkoga bolničkog centra Sestre milosrdnice suvremena je ustanova koja svojim radom prati svjetske trendove u psihijatriji, a zdravstvena njega dio je sveobuhvatne skrbi o psihički oboljelim osobama.

Povijest Klinike

Duga tradicija Klinike za psihijatriju počinje osnivanjem Neuropsihijatrijskoga odjela u rujnu 1939. godine. U to vrijeme o bolesnicima skrbe sestre redovnice, a nakon 2. svjetskoga rata na njihova mjesta dolazi civilno osoblje. Nakon nacionalizacije 1950. dolaze mlade diplomirane medicinske sestre, a sestra Ankica Krvavica Pišpek raspoređena je na Neuropsihijatrijski odjel, 1951. imenovana je glavnom sestrom Odjela neuropsihijatrije (poslije Klinika za neurologiju, psihijatriju, alkoholizam i druge ovisnosti). Školovanje, uvođenje novih tehnologija i stručna znanstvena saznanja imala su velik utjecaj na razvoj sestrinstva toga razdoblja, a značajnu ulogu u edukaciji medicinskih sestara imale su publikacije koje su izlazile u bolnici. Časopis „Psihijatrijska njega“ počeo je izlaziti 1966. godine četiri puta godišnje, a sačuvani

časopisi svjedoče o kvaliteti i skrbi o psihički oboljelim. Medicinska sestra Marijana Kulčar u članku istoga časopisa piše da medicinska sestra mora imati emocionalnu zrelost i staloženost, aktivnost i sposobnost učenja na svojim pogreškama i uspjesima, biti relativno slobodna od straha, tjeskobe i napetosti te da treba željeti ići prema određenom cilju usprkos zaprekama. Stav i skrb o psihički oboljelim osobama bio je iznimno napredan za to razdoblje, a sestrinstvo je izgradilo čvrste temelje za daljnji rast i razvoj.

Klinika za psihijatriju danas

Organizacijska struktura Klinike danas obuhvaća 3 zavoda, odjele unutar zavoda, dnevne bolnice i poliklinički sustav gdje se godišnje liječi oko 1500 bolesnika stacionarno, oko 900 u dnevnim bolnicama te oko 30 000 bolesnika ambulantno. Zavodi, odjeli i dnevne bolnice djeluju po principu terapijske zajednice. Trenutačno je u Klinici zaposleno 108 djelatnika: 23 liječnika, 4 specijalizanta psihijatrije, 63 medicinske sestre, 6 psihologa, 6 socijalnih radnika, 1 defektolog, 1 radni terapeut, 1 antropolog / stručni savjetnik i 2 njegovateljice te smo organizirani u interdisciplinarne timove različitih struka u čijemu je središtu bolesnik i sveobuhvatna skrb koju mu pružamo.

Od 63 medicinske sestre Klinike 28 je srednje stručne spreme, 21 prvostupnica sestrinstva te 14 magistri / diplomiranih medicinskih sestara, a petero ih je u procesu školovanja na preddiplomskim studijima sestrinstva. Na Klinici je od ove godine sistematizirano 6 mjesta za specifične terapijske postupke za magistre / diplomirane medicinske sestre: medicinska sestra za psihosocijalne postupke, medicinska sestra za postupke EKT-a te medicinska sestra u konzultativno-suradnoj psihijatriji.

Stručne aktivnosti

Klinika za psihijatriju je već 30-ak godina mjesto za održavanje vježbovne nastave studenata preddiplomskoga studija sestrinstva za studente Zdravstvenoga veleučilišta koju izvodi šest medicinskih sestara mentora. Za studente Hrvatskoga katoličkog sveučilišta vježbovna nastava se odvija od 2018., a izvodi je šest mentora. Učenice Škole za medicinske sestre, Škole za primalje „Vinogradska“ izvode vježbovnu nastavu na našoj Klinici dugi niz godina. Na Hrvatskome katoličkom sveučilištu, na Odjelu za sestrinstvo jedna je medicinska sestra posljednjih 5 godina vanjski suradnik za predmet zdravstvena njega psihijatrijskih bolesnika.

Edukacija za mentorstvo za novozaposlene medicinske sestre/tehničare u KBC-u iznimno je važna za uvođenje novih djelatnika u proces rada. U Klinici trenutačno imamo tri med. sestre/tehn. sa završenom edukacijom, petero je u tijeku edukacije i petero će početi s edukacijom do kraja godine.

Psihijatrijsko društvo medicinskih sestara HUMS-a

Neuropsihijatrijska sekcija Društva medicinskih sestara i tehničara Hrvatske jedna je od najstarijih stručnih sekcija u Hrvatskoj. Osnovana je 1965. u Zagrebu sa sjedištem u KB-u „Dr. Mladen Stojanović“ – današnji KBC Sestre milosrdnice. Sjedište Predsjedništva mijenjalo se svake četiri godine između četiriju zagrebačkih psihijatrijskih bolnica. Do danas je naša Klinika bila sjedište Društva od 1998. do 2002. i od 2014. do 2018. U vrijeme ratnih događanja u Republici Hrvatskoj djelovanje sekcije skoro prestaje s radom da bi se aktivirala 1994. kada mijenja naziv u Psihijatrijska sekcija, poslije Psihijatrijsko društvo medicinskih sestara i tehničara. Organizacija raznih kongresa, simpozija, edukativnih seminara te Dana psihijatrijskoga društva s izlaganjem stručnih radova članova Društva mnogih psihijatrijskih ustanova naše države i s međunarodnim sudjelovanjem – sve su to bile prilike za prikaz najnovijih postignuća sestrinskoga rada u psihijatriji. Svi stručni radovi tiskani su u Zborniku radova.

Budućnost Klinike

Realizacijom planiranoga prostornog proširenja bolesnicima će se pružiti kvalitetniji smještaj, a djelatnicima bolji uvjeti rada.

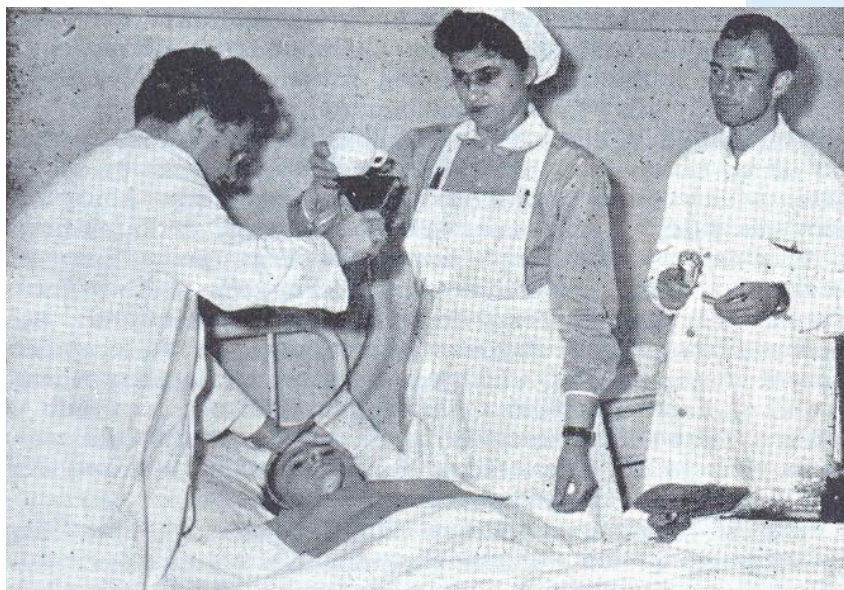
Sve veće potrebe u liječenju bolesnika i suvremeno sestrinstvo nalaže razvoj sestrinstva kao znanstvene discipline što pridonosi unapređenju zdravstvene njege i osnaživanju sestrinstva kao profesije.

Klinika za psihijatriju - danas

EKT, nekada

Terapija inzulinskom komom, nekada

EKT. danas

Klinika za traumatologiju

Đurđica Posarić, mag.med.techn.

Sestrinstvo u Klinici za traumatologiju počinje svoj razvoj 1948. godine osnivanjem Klinike kao samostalne zdravstvene ustanove pod nazivom Traumatološka bolnica. Klinika je u svojem razvoju prošla put od rezervne ratne bolnice do Klinike specijalizirane za zbrinjavanje pacijenata s ozljedama i bolestima lokomotornoga sustava kao i politraumatskih pacijenata, a usporedno s njom razvijala se i sestrinska praksa.

Godine 2010. medicinske sestre i tehničari Klinike postaju dio sestrinstva Kliničkoga bolničkog centra Sestre milosrdnice.

Gledajući trideset godina unatrag, u Klinici je većina medicinskih sestara imala srednju stručnu

spremu, a tek njih desetak imale su završenu višu školu. Danas je ta slika nešto drukčija te je u Klinici trenutačno zaposleno 175 medicinskih sestara/tehničara: od toga 12 magistri sestrinstva, 77 prvostupnica/prvostupnika te 86 medicinskih sestara/tehničara

ra srednje stručne spreme. Na preddiplomskom ili diplomskom studiju trenutačno se školuje 13 djelatnika kako bi sa znanjima temeljenim na najnovijim stručnim i znanstvenim spoznajama mogli biti suvereni dionici procesa liječenja zajedno sa svim ostalim članovima tima, a ponajprije s bolesnicima i članovima njihovih obitelji.

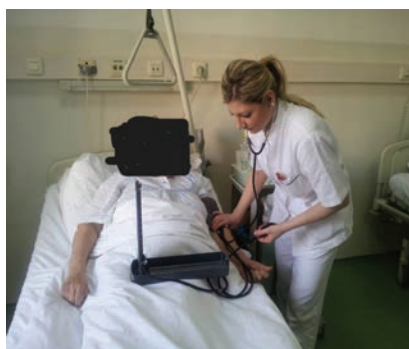
Medicinske sestre i tehničari Klinike za traumatologiju aktivno su sudjelovali u Domovinskom ratu formiranjem ratnih bolnica na prvim crtama bojišnice od 1991. godine sve do kraja ratnih događanja, dok je na Klinici istodobno liječen velik broj civilnih i vojnih ranjenika koji su zahtijevali najvišu razinu sestrinske skrbi. Također, svoj velik doprinos dali su i 2007. godine u zbrinjavanju ozlijeđenih vatrogasaca u tragičnome požaru na otoku Velikom Kornatu kada su trojica teško ozlijeđenih u večernjim satima transportirani u Kliniku. Da su spremni brzo se organizirati i s ostatkom tima pravodobno zbrinuti ozlijeđene, dokazali su u kolovozu 2022. godine kada su nakon prometne nesreće istodobno zbrinuli 6 poljskih hodočasnika s multiorganskim ozljedama.

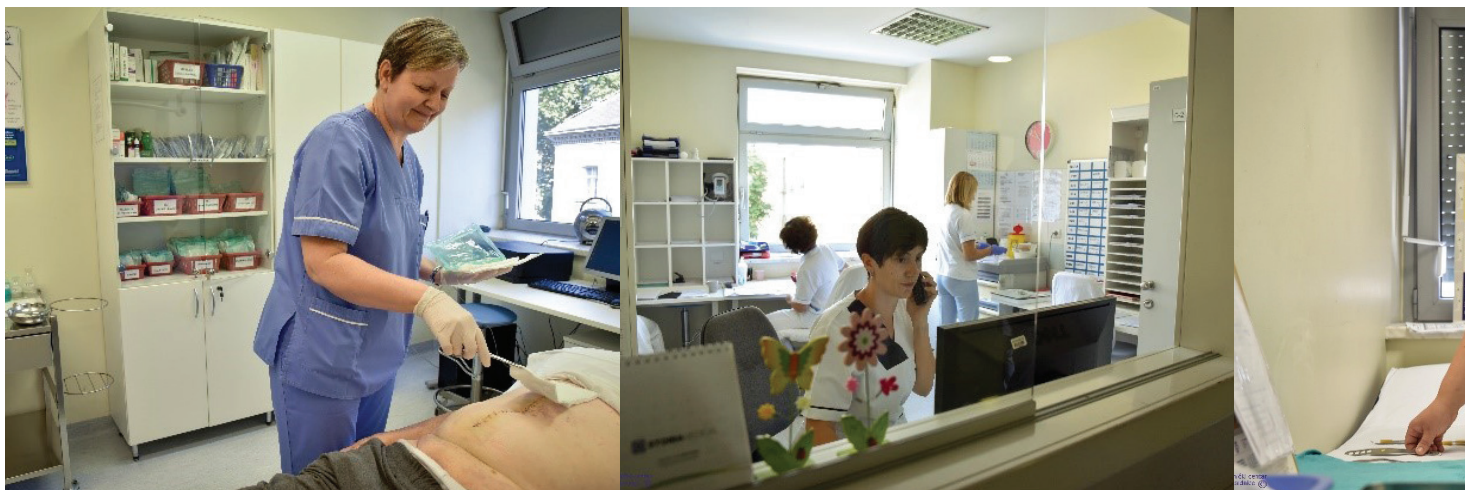
Uz brojne aktivnosti u svojoj praksi i izazove s kojima su svakodnevno suočene, 5 medicinskih sestara mentori su Zdravstvenoga veleučilišta, Hrvatskoga katoličkog sveučilišta te Škole za medicinske sestre „Vinogradska“, a jedna medicinska sestra član je Izvršnoga odbora Društva za ortopediju i traumatologiju. Nadalje, njih 20 koje su završile inicijalnu edukaciju za mentore uvode u radni proces novozaposlene djelatnike, a većina ih aktivno sudjeluje na raznim kongresima, simpozijima te tečajevima u Hrvatskoj i inozemstvu.

Rad na svakom od 6 zavoda i 2 odjela Klinike zahtijeva specifične vještine i znanja medicinskih sestara i tehničara za adekvatno zbrinjavanje traumatoloških pacijenata: od onih s ozljedama zdje-

lice, kralješnice ili kojega drugog dijela lokomotornoga sustava kao i pacijenata s različitim vrstama opekline. Skrb o pacijentima s prijelomima kuka, s obzirom na to da se uglavnom radi o pacijentima starije životne dobi sa značajnim komorbiditetima, zahtijeva i široko znanje iz drugih grana medicine kao i potrebu za nastavkom adekvatne skrbi nakon otpusta. Od lipnja ove godine u rad Klinike uključena je i medicinska sestra za planirani otpust kako bi se smanjio broj ponovnih prijema u bolnicu, osigurala produljena skrb i podigla kvaliteta skrbi nakon otpusta iz bolnice. Medicinske sestre i tehničari u operacijskoj sali kontinuirano usvajaju znanja i vještine novih tehnika i pristupa u operacijskome liječenju te svake godine sudjeluju na AO tečajevima. Osim kirurškoga liječenja, u Klinici se primjenjuje i konzervativno liječenje sadrenom imobilizacijom, a medicinske sestre i tehničari educiraju pacijente kako postupati s imobiliziranim ekstremitetom.

Pristup s bolesnikom u središtu, sigurnost bolesnika, odnosno prevencija štetnih događaja temelji su kvalitete u zdravstvu. Kontinuiranom edukacijom i usavršavanjem želimo osigurati i nadograđivati kvalitetu zdravstvene njege, stoga se planira: neprekidno stručno usavršavanje medicinskih sestara kako bi se razmijenila i primijenila profesionalna iskustva i primjeri dobre prakse, razvijanje kritičkoga promišljanja u sestrinstvu radi poboljšanja ishoda liječenja utemeljenih na rezultatima istraživanja, pridavanje pozornosti kliničkim znanjima i vještinama, kontinuirano provođenje kontrole kvalitete, poboljšanje vođenje dokumentacije, upotreba tehnologija u cijeloj Klinici, jačanje osobne i profesionalne odgovornosti, osiguranje i poboljšanje materijalnih resursa, jačanje procesa komuniciranja kao i nezaobilazno jače povezivanje i stvaranje suradnje između zdravstvenih i nezdravstvenih djelatnika KBC-a.

Klinika za tumore

Ksenija Stanić, mag.med.techn.

Klinika za tumore osnovana je 1968. pod nazivom Središnji institut za tumore i slične bolesti kao jedinstvena specijalizirana onkološka zdravstvena ustanova u Hrvatskoj. Za osnivanje su najzaslužniji akademik Ivo Padovan te tadašnji gradonačelnik Zagreba Pero Pirker. Institut je nastao kao odgovor na potrebu za visokospecijaliziranom bolnicom, na zasada dvije godine prije osnovane Hrvatske lige za borbu protiv raka koja je okupljala brojne zdravstvene i ine uglednike s tadašnje društvene scene s jasnom željom da se borba protiv maligne bolesti vodi usmjereno i organizirano.

Godine 1993. Rješenjem Ministarstva zdravstva RH Institutu se dodjeljuje naziv Klinika za tumore. Na inicijativu Ministarstva zdravstva Klinika za tumore pripojena je 1. srpnja 2010. g. KBC-u Sestre milosrdnice. Od utemeljenja do danas, sukladno razvoju medicinske struke i znanosti, Institut/Klinika za tumore osposobljavala je i školovala visokospecijalizirane kadrove u medicinskim zvanjima. Klinika za tumore kontinuirano prati i implementira nove načine liječenja tumora u sklopu multidisciplinarnoga pristupa što daje najbolje rezultate u liječenju onkoloških bolesnika.

Klinika izdaje onkološki časopis „Libri oncologici“, indeksiran u EMBASE/Excerpta Medica.

Sadašnjim ustrojem u Klinici za tumore djeluju sljedeće jedinice: Zavod za kiruršku onkologiju s odjelima ginekološko-onkološke kirurgije, kirurgije glave i vrata i kirurške onkologije, Zavod za onkoplastiku i rekonstruktivnu kirurgiju s Odjelom za onkoplastiku, Dnevnom bolnicom Zavoda i endoskopijom, Zavod za anesteziologiju, reanimatologiju i intenzivno liječenje s Odjelom za intenzivno liječenje, Zavod za internističku onkologiju s Odjelom za liječenje raka dojke, Odjelom za

internističku onkologiju i Dnevnom bolnicom, Zavod za onkologiju i radioterapiju s Odjelom za radioterapiju, Odjelom za kliničku onkologiju i Dnevnom bolnicom, Odjel operacijski blok, Poliklinika s visokospecijaliziranim ambulantama u sklopu koje je i Služba za rano otkrivanje i prevenciju tumora kao i Ambulanta za ehokardiografiju, Ambulanta za liječenje boli, Savjetovalište za prehranu onkoloških bolesnika i Genetsko-onkološko savjetovalište te Odjel za medicinsku biokemiju u onkologiji.

Klinika za tumore je nastavna baza za učenike srednjih medicinskih škola (Vinogradska i Vrapče) i studente Zdravstvenoga veleučilišta te Hrvatskoga katoličkog sveučilišta. Jedna medicinska sestra je mentor studentima redovnoga preddiplomskog studija sestrinstva Hrvatskoga katoličkog sveučilišta, a četiri medicinske sestre su mentori studentima redovnoga i vanrednog preddiplomskog studija sestrinstva pri Zdravstvenom veleučilištu.

U Klinici za tumore zaposleno je 166 medicinskih sestara: 77 medicinskih sestara/tehničara srednje stručne sprema, 71 prvostupnik sestrinstva te 16 magistara sestrinstva. Jedanaest medicinskih sestra završilo je inicijalnu edukaciju za mentore za novozaposlene djelatnike, a u planu je motivirati i uključiti veći broj medicinskih sestara u taj prepoznat i hvalevrijedan program.

Aktivna članstva: Hrvatsko društvo operacijskih sestara, potpredsjednica Zagrebačke lige protiv raka – djelovanje u sklopu Kluba laringektomiranih bolesnika, potpredsjednica Hrvatskoga društva onkoloških medicinskih sestra i tehničara (HDOMST), predstavnica onkoloških medicinskih sestra Hrvatske u ime HDOMST-a pri EONS-u (European Oncology Nursing Society), krovno europskog udruženja onkoloških medicinskih sestara i tehničara. Jedna medicinska sestra je educirani studijski koordinator u kliničkim istraživanjima u onkologiji.

Medicinske sestre u Klinici za tumore, sukladno stečenim kompetencijama, osim zdravstvene njege onkoloških bolesnika pokrivaju dijagnostičke i operacijske struke, sustavno antineoplastično liječenje, rehabilitaciju i palijativnu skrb onkoloških bolesnika. Osposobljene su za asistenciju u svim modernim tehnikama i metodama dijagnostike i liječenja. Na odjelima za sustavno antineoplastično liječenje medicinske sestre / medicinski tehničari rade validirani nutritivni probir i edukaciju bolesnika i obitelji kao mandatorni postupak pri prijmu bolesnika na hospitalizaciju, prate, monitoriraju i pravodobno uočavaju nuspojave liječenja te pravodobno iniciraju intervencije.

Napredak u onkološkome liječenju, novi pristupi u liječenju raka, multiprofesionalnost onkološke

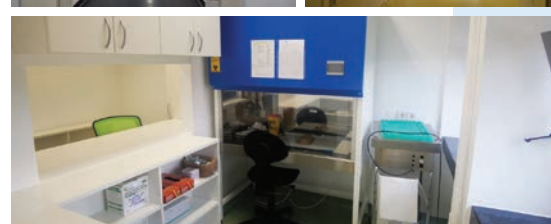
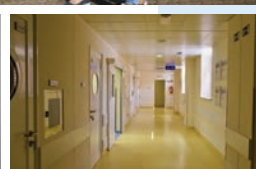
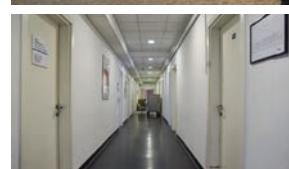
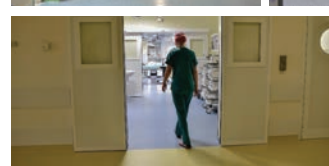
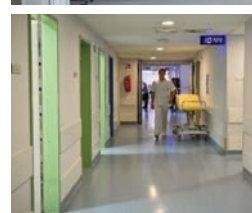
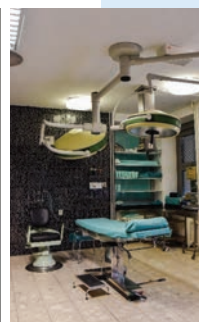
struke stavlja pred medicinske sestre izazov i zadatak da se obrazuju, educiraju, stječu nova znanja i vještine kako bi pratile razvojne novosti u skrbi o onkološkom bolesniku i kako bi djelovale na razvoj i poboljšanje naše multidisciplinarne struke.

Onkološke medicinske sestre u dobroj su poziciji i imaju značajan utjecaj na procese i ishode liječenja raka praksom, obrazovanjem i istraživanjem. Vizija sestrinstva Klinike za tumore u budućnosti je edukacija medicinskih sestara i tehničara i osiguravanje provođenja zdravstvene njege prema zadanim standardima i raspoloživim resursima.

Do kraja 2023. godine imperativ je u Klinici za tumore implementirati APS (acute pain servis) kao zasebnu jedinicu s medicinskom sestrom, magistrom sestrinstva za razinu cijele Klinike.

Za Odjel operacijski blok u tijeku je implementacija digitalne operacijske dokumentacije.

Planovi za razdoblje od godinu dana su: medicinska sestra za planirani otpust na razini cijele Klinike, savjetovništvo za onkološku zdravstvenu njegu za bolesnike i njihove obitelji, implementacija nutritivnoga probira i praćenja na razini cijele Klinike, uključnje Klinike u Target program, obrazovni program Europskoga udruženja onkoloških medicinskih sestara (EONS) koje se provodi u suradnji s nacionalnim stručnim društvima.

Klinika za unutarnje bolesti

Mira Pavličić, mag.med.techn.

Klinika za unutarnje bolesti najstarija je klinika u Kliničkome bolničkom centru Sestre milosrdnice. Izrasla je iz prvog internog odjela osnovanog 1846. godine. Dana 13. rujna 1884. godine u sadašnje prostore bolnice useljava se prvi internistički odjel pod imenom Medicinski odjel koji je već tada imao dvjesto bolesničkih kreveta. Tijekom tako dugog razdoblja bolnički odjeli nekoliko su puta građeni, pregrađivani, adaptirani i dograđivani – u skladu s razvojem medicine.

U početku su zdravstvenu njegu provodile časne sestre Bolnice milosrdnih sestara sv. Vinka Paulskoga. Od 1946. godine brigu i skrb o oboljelim vode medicinske sestre koje su se tijekom godina školovala i obnavljale znanja o zdravstvenoj njezi internističkoga bolesnika. Mnoge sestre naših internističkih odjela aktivno su sudjelovale u Domovinskomu ratu direktno na bojišnici, ali i u osnivanju ratne bolnice u Velikoj Gorici, u konvoju Libertas, radom u ratnoj bolnici u Kninu, Županji...

Klinika danas odgovara visokim stručnim i znanstvenim dometima suvremene medicine i sestrinstva. Sastoji se od osam zavoda, šest odjela, sedam poliklinika, pet dnevnih bolnica i 67 ordinacija i dijagnostičkih jedinica. Ugovorene su 132 bolesničke postelje i 29 mjesta u dnevnoj bolnici. Klinika ima 230 medicinskih sestara i tehničara, od toga je 136 medicinskih sestara/tehničara srednje stručne spreme, 78 prvostupnica sestrinstva i 13 magistri sestrinstva.

Rad Klinike i skrb o najtežim bolesnicima koji su često na kraju svog životnog puta zbog česte selidbe pojedinih odjela radi izgradnje i adaptacije prostora dodatno stavljaju veliku odgovornost na medicinske sestre. Nakon potresa u ožujku i prosincu 2020. godine neki odjeli su bili zatvoreni, a Odjel kroničnoga programa

hemodijalize izmješten na KBC „Rebro“. Od početka pandemije bolesti Covid-19 (veljača 2020. godine) do danas sestre Klinike za unutarnje bolesti samostalno su zbrinjavale tri Covid-pozitivna odjela i aktivno sudjelovale u organizaciji rada i provođenju zdravstvene njege na svim radilištima KBCSM-a, KB-a „Dubrava“ i u Areni Zagreb.

Sadašnje djelovanje i stručne aktivnosti

Sestre iz Klinike za unutarnje bolesti devedesetih su godina sastavile prvu sestrinsku anamnezu, listu i ostale sastavnice sestrinske dokumentacije, prve sestrinske protokole rada te tiskani edukacijski materijal za bolesnike. Sva naša dokumentacija korištena je za sastavljanje sestrinske dokumentacije koja je regulirana Zakonom o sestrinstvu. Prva smo klinika koja je davne 2008. godine provodila dva sestrinska projekta koja je priznalo Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi („Projekt sprečavanja padova u bolnici“ te „Projekt sprečavanja oštećenja kože“). Rad Klinike vodi se pravilima suvremene sestrinske prakse. Edukacija osoblja sustavno se vodi desetljećima u obliku radionica, stručnih sastanaka i predavanja. Imamo kabinet vještina gdje se uvijek bavaju metode i postupci oživljavanja te se provodi edukacija medicinskih sestara i liječnika.

Sestre Klinike za unutarnje bolesti aktivne su i u nastavnoj djelatnosti. Nastavna baza smo preddiplomskoga i diplomskog studija Zdravstvenoga veleučilišta Zagreb, Hrvatskoga katoličkog sveučilišta te Srednje medicinske škole „Vinogradska“.

Medicinske sestre Klinike za unutarnje bolesti aktivni su članovi i dopredsjednici/tajnici brojnih sestrinskih društava i udruga intenzivne njege, hematoloških, nefroloških, pulmoloških, gastroenteroloških i endokrinih djelatnosti. Aktivni smo članovi i suradnici Hrvatske komore medicinskih sestara.

Organizatori smo i aktivni sudionici mnogih domaćih i inozemnih stručnih sastanaka, radionica, simpozija, tečajeva i kongresa. Posebno smo ponosni na kompetencije medicinskih sestara vezane za edukaciju bolesnika i njihovih obitelji (endokrinološko savjetovalište, preddijali-

zna edukacija, škola za usvajanje vještine peritonejske izmjene...)

S ciljem edukacije o rješenjima zdravstvenih problema šire populacije aktivni smo sudionici mnogih javnozdravstvenih akcija i savjetovanja, gostujemo u radijskim i televizijskim emisijama te smo autori članaka u novinama.

Planovi za budućnost

Vizija i misija sestrinstva Klinike za unutarnje bolesti ide u smjeru postizanja veće kvalitete zdravstvene njege, sigurnosti i zadovoljstva naših bolesnika. To uključuje postizanje optimalnih radnih uvjeta medicinskih sestara, njihova broja i razine obrazovanja. Želimo nastaviti sa stvaranjem pozitivnoga radnog okružja u kojemu zadovoljna i zdrava medicinska sestra ostvaruje najbolje rezultate prilikom pružanja zdravstvene njege. I dalje ćemo se voditi sveobuhvatnošću pružanja zdravstvene njege pri čemu je

bolesnik centar našega rada.

Sva naša radilišta su teška, izazovna i prepuna novih načina liječenja i skrbi. Dobra zdravstvena njega dokazano produljuje životni vijek bolesnicima. Želimo biti partner bolesnicima u procesu ozdravljenja, a svojim sestrama nastaviti biti poželjno radilište Kliničkoga bolničkog centra. Potpuna obnova naših bolničkih odjela osigurat će veliko poboljšanje uvjeta rada i boravka bolesnika i osoblja u našem centru.

Nadalje, želimo nastaviti biti dinamična klinika usmjerena prema rastu, razvoju, napretku i izvrsnosti kako bismo bolesniku pružili najkvalitetniju skrb u skladu sa zakonitostima suvremene medicine.

Želimo se dodatno aktivirati u sestrinskom istraživačkom radu te u brizi o zdravlju zajednice kojoj pripadamo prijenosom znanja i vještina koje smo usvojili u svakodnevnom radu sa svojim korisnicima.

Klinika za urologiju

Alma Redžepagić, mag.med.techn.

Povijest urološkoga sestrinstva i povijest sestrinstva općenito obilježena je razvojem medicine i promjenama u zdravstvenoj skrbi. Klinika za urologiju je početkom prošloga stoljeća djelovala kao dio takozvanog III. odjela koji je osnovao profesor Dragutin Mašek. Tamo su, osim uroloških, zbrinjavani i bolesnici s bolestima uha, grla i nosa te s očnim i dermatološkim bolestima. Zaslugu i viziju za osnivanje prvog samostalnog Odjela za urologiju, već od 1926. godine, dugujemo profesoru Aleksandru Blaškoviću.

Odjel urologije 1943. godine dobiva status Klinike za urologiju kao prve u Hrvatskoj. Tijekom navedenih godina o bolesnicima su se brinule redovnice, zatim bolničarke, potom medicinske sestre i tehničari. Kontinuitet razvoja, nastavno na povijesne okolnosti i sve njene izazove, nastavlja se sve do današnjih dana.

Sestrinstvo Klinike za urologiju slijedi svoja formalna izvorišta kao i ostale grane sestrinstva. Školanje medicinskih sestara, koje je tijekom profesionalizacije struke bilo vrlo raznoliko, sastojalo se od šestomjesečnih tečajeva, prvih stručnih škola pa sve do osnivanja veleučilišta i sveučilišta.

Povijest sestrinskoga djelovanja prošla je dug put: od svega 3 medicinske sestre i 20 bolničara šezdesetih godina prošloga stoljeća

do današnjega vremena kada se o našim bolesnicima skrbi 55 medicinskih sestara, a od toga 28 medicinskih sestara i tehničara opće njege, 22 prvostupnice sestrinstva, 1 prvostupnica radiološke tehnologije i 4 magistre sestrinstva. Na preddiplomskim studijima školuje se 8 medicinskih sestara, a na diplomskim studijima sestrinstva 4 medicinske sestre.

Od 2018. godine na Klinici za urologiju djeluje Multidisciplinarni tim za onkološku urologiju i konzultacije s radiologom, onkologom, patologom i drugim specijalistima, a koordinator tima je medicinska sestra. Godišnje se na takvim sastancima obradi oko 500 bolesnika za koje se donose individualizirane odluke o modalitetima liječenja i primjenama terapija prema principima najbolje medicinske prakse.

Tijekom pandemije Covida u zbrinjavanju bolesnika u našoj ustanovi, ali i izvan nje, sudjelovale su medicinske sestre i tehničari Klinike za urologiju. U najvećem brojem su to bile medicinske sestre koje su imale oko 5 godine radnoga staža. Prostori Klinike za urologiju su četiri puta tijekom pandemije bili prenamijenjeni u razne organizacijske jedinice: Jedinicu za intenzivno liječenje, Operacijski blok i Stacionar u kojima su zbrinjavani Covid pozitivni bolesnici.

Sadašnje djelovanje i stručne aktivnosti

Klinika za urologiju je dugi niz godina nastavna baza za održavanje

praktične nastave učenicima srednje Škole za medicinske sestre „Vinogradska“, a od 2018. godine studentima preddiplomskoga sveučilišnog studija sestrinstva Hrvatskoga katoličkog sveučilišta te od 2019. godine i studentima stručnog studija sestrinstva Zdravstvenog veleučilišta Zagreb s ukupno dvama mentorima.

Prepoznajući izazove s kojima se sestrinstvo suočava u svim kirurškim djelatnostima, aktivno smo sudjelovali u osnivanju Društva uroloških medicinskih sestara i tehničara unutar Hrvatske udruge medicinskih sestara (2016.), a glavna sestra Klinike je tajnica Društva. Ciljevi Društva nadilaze isključivo stručno razvijanje medicinskih sestara te potiču na aktivno sudjelovanje unutar zajednice, edukacijske procese i razvoj suradnje s drugim zdravstvenim djelatnostima.

Kako bismo pružali kvalitetniju skrb, aktivno sudjelovali u dijagnostičkim i terapijskim postupcima, perioperacijskoj zdravstvenoj njezi, skrbi o ranama i bolu, primjeni procesa zdravstvene njege i vođenju sestrinske dokumentacije, kontinuirano se educiramo. Sudjelujemo na stručnim skupovima – aktivno smo sudjelovali s više od 50 radova, surađujemo s drugim zdravstvenim ustanovama, educiramo se unutar Kliničkoga bolničkog centra Sestre milosrdnice, a organiziramo predavanja i radionice na Klinici za urologiju koje su prilagođene posebnostima u zbrinjavanju uroloških bolesnika.

U suradnji sa Službom za zdravstvenu njegu i s mentorima svoje Klinike koji su završili inicijalnu edukaciju za mentore započeli smo proces mentoriranja za novozaposlene medicinske sestre i tehničare, trenutačno njih četvero.

Kontinuirani prijenos znanja i vještina te njihovo vrednovanje u poticajnome radnom okruženju potvrđuju se kao prednosti suočavanja s izazovima na putu osamostaljivanja novoprimitljenih djelatnika.

Planovi za budućnost

Sestrinstvo Klinike za urologiju pratit će aktualne zahtjeve profesije, a unutar organizacijskih mogućnosti planiramo osnivanje savjetodavne ambulante za edukaciju bolesnika i članova njihovih obitelji te rad medicinske sestre za koordinaciju prijma i otpusta bolesnika.

Ključni elementi vizije urološkoga sestrinstva su: stručno usavršavanje o najnovijim tehnikama, tehnologijama i terapijama koje se primjenjuju u liječenju uroloških bolesnika, interdisciplinarna suradnja s drugim zdravstvenim stručnjacima, sudjelovanje u istraživanjima i implementacija inovacija u praksu te nastavak pridržavanja visokih etičkih standarda i usmjerenosti na bolesnika u pružanju kvalitetne zdravstvene skrbi s ciljem što bržeg oporavka i povratka bolesnika u obitelj i zajednicu.

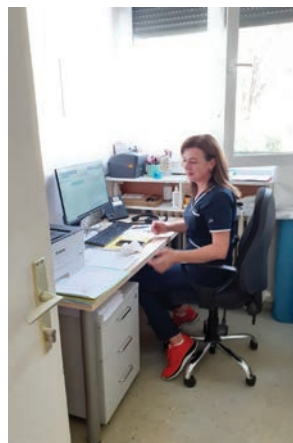
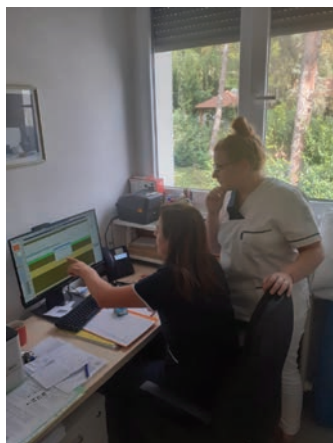
Klinika za reumatologiju, fizikalnu medicinu i rehabilitaciju

Ivan Anzulović, mag.physioth.

Klinika za reumatologiju, fizikalnu medicinu i rehabilitaciju najstarija je klinika koja istovremeno obuhvaća dva srodna područja – reumatologiju i fizikalnu medicinu i rehabilitaciju. U Klinici se provodi dijagnostika, liječenje i rehabilitacija odraslih i djece s različitim bolestima i stanjima, uglavnom onima koja se manifestiraju na lokomotornom sustavu.

Temelj djelovanja Klinike je multidisciplinarnost i timski rad, s bolesnikom u središtu. U Klinici je zaposleno 18 liječnika specijalista fizijatarata (od toga 5 subspecijalista reumatologa), 3 liječnika na specijalizaciji (jedan iz fizikalne medicine i rehabilitacije i dva liječnika na specijalizaciji iz reumatologije), 1 defektolog rehabilitator, 2 logopeda, 1 psiholog, 55 fizioterapeuta (2 magistra, 7 diplomiranih i 46 prvostupnika fizioterapije), 2 prvostupnika radne te-

rapije, 18 medicinskih sestara (od toga 3 prvostupnice sestrinstva), 1 tajnica i 2 administratora. Djelatnici Klinike vodeći su stručnjaci iz područja svog djelovanja koji imaju važnu ulogu u oblikovanju struke, u edukaciji i u znanstvenome radu. Početci uvođenja fizikalne terapije u nas bili su početkom dvadesetih godina 20. stoljeća, u sklopu Internoga odjela tadašnje Bolnice milosrdnih sestara – tada se tom problematikom počeo baviti internist dr. Lujo Thaller. Godine 1938., dolaskom dr. Joze Budaka dolazi do intenzivnijega razvoja odsjeka i uvođenja različitih modaliteta elektroterapije. Prof. Budak bio je najvažniji pokretač, utemeljitelj i predavač Škole za fizikalnu medicinu i rendgen koja je osnovana 1947., a bila je prva takva škola u tadašnjoj državi. Pod vodstvom dr. Franje Gračanina razvijana je elektromiografija – prvi nalaz izišao je 1963. godine. Od 1985. godine predstojnik Klinike bio je prof. dr. sc. Ivo Jajić. Njegovim dolaskom Klinika postaje klinikom Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Pod vodstvom prof. Grazija Klinika je 2007. postala Referentni centar za spondiloartropatije Ministarstva zdravstva Republike Hrvatske. Nakon formiranja Kliničkoga bolničkog centra Sestre milosrdnice (2010.) Klinici su pridružene fizijatrijske službe Klinike za traumatologiju (Draškovićeva 19) i Klinike za tumore (Ilica 197). Sadašnji predstojnik Klinike je doc. sc. Frane Grubišić – od 2023. godine. Klinika je više od deset godina centar obuke Europskoga odbora za fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu i jedini je takav centar u Hrvatskoj. Djelatnici Klinike vrlo su aktivni u nekoliko stručnih društava u Hrvatskoj, kao i u radu međunarodnih udruga i organizacija (Hrvatskoga reumatološkoga društva, Hrvatskoga društva za fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu, Britanskoga reumatološkoga društva, Europske lige protiv reumatizma (European League

Against Rheumatism – EULAR), Europskoga društva za fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu – European Society for Physical and Rehabilitation Medicine – ESPRM...). Fizioterapeuti i medicinske sestre članovi su svojih stručnih udruga. Klinika je nastavna baza Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, uključuje diplomski studij, studij na engleskome jeziku, studij sestrinstva i poslijediplomski specijalistički studij iz fizikalne medicine i rehabilitacije. Provodi se i nastava nekoliko drugih visokoškolskih ustanova (Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Kineziološki fakultet, Stomatološki fakultet u Zagrebu, Zdravstveno veleučilište u Zagrebu, Sveučilište „Libertas“). Uočivši potrebu za izjednačavanjem s europskom kvalitetom i kriterijima rada u medicini, Klinika je aplicirala i ispunila kriterije Europske unije koji jamče kvalitetu i održivost specifične djelatnosti kojom se bave te od 9. travnja 2009. ima certifikat za sustav upravljanja prema EN ISO 9001:2000 za dijagnostiku i konzervativno liječenje lokomotornoga sustava (posljednja je inačica 9001:2015).

Kontinuirano sudjelujemo u edukaciji liječnika, fizioterapeuta, medicinskih sestara/tehničara i drugih zdravstvenih djelatnika. Tako su pojedini liječnici i fizioterapeuti educirani u najvažnijim funkcionalnim dijagnostičkim i terapijskim metodama (npr. Bobath, Vojta, McKenzie, Maitland, metoda prisilno inducirana pokreta i dr.), što osigurava visoku razinu kvalitete dijagnostike i (re)habilitacije. Osim toga, učinkovitost fizikalne terapije povezana je s nabavom novih uređaja za fizikalnu terapiju, uključujući visokoinduktivni magnet, tecar terapiju, izvantjelesni

udarni val, trakciju s računalnom potporom itd. Od 2011. godine započeli smo s organiziranjem fizioterapije prema najsuvremenijemu integriranom modelu pružanja usluga, dok je tijekom posljednjih petnaestak godina poboljšana dostupnost fizioterapijskoga tretmana na više organizacijskih dijelova KBC-a i u svim jedinicama intenzivnoga liječenja, uključujući i vikende. Od 2022. godine implementiran je novi informatički program za fizikalnu terapiju koji uključuje rezervacije i automatizirani proces evidentiranja dolazaka i fakturiranja usluga fizikalne terapije.

Budućnost Klinike je u daljnjem razvijanju i napretku svih djelatnosti koje provodi, a temelj toga su kvalitetni kadrovi svih profila. U tom smislu izbor djelatnika, povećanje njihova broja te edukacija postojećih i novozaposlenih djelatnika jamstvo je visoke razine kliničkoga rada. Druga je važna sastavnica suvremena oprema koju Klinika kao vodeća ustanova u Hrvatskoj treba imati da bismo mogli pratiti struku i trendove te istovremeno na odgovarajući način educirati svoje djelatnike, ali i ostale koji nam dolaze na usavršavanje. Uz navedeno, treba spomenuti i dostupnost najsuvremenije farmakološke terapije (uključujući npr. biološke lijekove i ciljane sintetske molekule za liječenje bolesnika s upalnim reumatskim bolestima). Sljedeća važna sastavnica rada jesu prostorni uvjeti. Dio zgrada Klinike pretrpio je značajna oštećenja, što zahtijeva dodatna ulaganja u njihovu sanaciju. Najbolje rješenje bila bi izgradnja novih prostora Klinike gdje bi sve djelatnosti bile funkcionalno objedinjene, a čime bi se postigla najbolja kvaliteta svih naših aktivnosti.

Klinički zavod za dijagnostičku i intervencijsku radiologiju

Josip Mamić, bacc.radiol.techn.

Klinički zavod za dijagnostičku i intervencijsku radiologiju jedan je od najstarijih radioloških odjela u RH. Početci radioloških pregleda sežu u 1901. g., svega šest godina nakon otkrića rendgenskih zraka. Nadalje, prema opsegu specijalističkih dijagnostičkih i intervencijskih pregleda i zahvata te broju obrađenih pacijenata jedan je od najvećih u RH.

Organizacijski Zavod djeluje na trima lokacijama: u Vinogradskoj ulici 29, Draškovićevoj ulici 19 te Ilici 197. Zavod ima ukupno 42 specijalista i subspecijalista radiologije, 37 specijalizanata, 70 radioloških tehnologa i inženjera radiologije, 12 medicinskih sestara te 10 – 15 pripravnika medicinske radiologije. Na svim trima lokacijama Zavoda provode se dijagnostički i intervencijski postupci: 10 radiografsko/dijaskopskih dijagnostika, 2 dijagnostike za mamografije, 4 CT dijagnostike, 4 MR dijagnostike, 7 UZV dijagnostika, dentalna dijagnostika, 2 sale intervencijske radiologije i neurointervencijskih postupaka te više mobilnih RTG uređaja za intraoperacijska snimanja i snimanja u jedinicama intenzivnog liječenja. Godišnje se u Zavodu obavlja velik broj raznovrsnih procedura za hitne, hospitalizirane i ambulantne

bolesnike. Godine 2022. učinjeno je više od 30 000 CT pretraga, 25 000 UZV pregleda, 9000 mamografija, 16 000 MR pretraga, preko 1000 vaskularnih intervencijskih zahvata te oko 135 000 klasičnih radioloških snimanja.

U Vinogradskoj ulici 29 djeluje Klinički zavod za dijagnostičku i intervencijsku radiologiju koji je podijeljen u 6 odjela: Odjel za neuroradiologiju, Odjel za radiologiju glave i vrata te dentalnu radiologiju, Odjel za torakoabdominalnu radiologiju, Odjel za hitnu i osteomuskularnu radiologiju, Odjel za bolesti dojke te Intervencijska radiologija. U sklopu Klinike za traumatologiju u Draškovićevoj ulici 19 nalazi se Odjel za traumatološku (osteomuskularnu) radiologiju, u sklopu Instituta za tumore u Ilici 197 nalazi se Odjel za onkološku radiologiju.

Zavod je od 1950. godine nastavna baza Medicinskoga fakulteta Sve-

Sala intervencijske radiologije

učilišta u Zagrebu, a od 1971. godine nastavna baza Katedre za radiologiju pri Stomatološkom fakultetu. U sklopu Zdravstvenoga veleučilišta Zagreb provodi se nastava i vježbe za radiološke tehnologe još od 70-ih godina 20. stoljeća.

Zavod je Referentni centar za radiološku prevenciju, dijagnostiku, terapiju i rehabilitaciju bolesti glave i vrata Ministarstva zdravstva RH. Provodi se projekt „Optimizacija i poboljšanje učinkovitosti radiološke dijagnostike u sustavu zdravstva Republike Hrvatske – Radiološki edukacijski centar“.

U tijeku je više kliničkih ispitivanja i studija koje se provode u suradnji s Institutom za klinička medicinska istraživanja i nastavu te drugim klinikama KBC-a. Također se provode nacionalni programi ranoga otkivanja karcinoma pluća te karcinoma dojke.

Liječnici, radiološki tehnolozi i medicinske sestre sudjeluju u radu

UZV dijagnostika

CT – Draškovićevo

Mamografska dijagnostika – Ilica

RTG – Draškovićeve

mnogih domaćih i inozemnih stručnih društava i organizacija. Aktivno sudjeluju skoro na svim važnim skupovima vezanima za dijagnostičku i intervencijsku radiologiju te skupovima srodnih profesija.

Trenutačno se izvodi prostorna obnova lokacije u Vinogradskoj čime Zavod dobiva nove prostorne kapacitete. Ponajprije su namijenjeni intervencijskoj radiologiji i neuroradiologiji (intervencijski blok s dvjema angiodvoranama i pripadajućim prostorima), konvencionalnoj radiologiji (dvije RTG dijagnostike) te reading room-ovi s novim radiološkim radnim stanicama koje su namijenjene očitavanju i analiziranju nalaza. Isto tako, u procesu je nabava većeg broja novih te završavanje starih dijagnostičkih i intervencijskih uređaja kojima će se podići razina kvalitete dijagnostičkih i intervencijskih postupaka na svim lokacijama Zavoda.

MR – Vinogradska

CT – Vinogradska

Sala intervencijske neuroradiologije

RTG – Draškovićeve

Sala intervencijske neuroradiologije

Zavod za anesteziologiju, intenzivnu medicinu i liječenje boli

Sabina Babić, mag. med. techn.

Prva anestezija kloroformom u tadašnjoj Općoj bolnici milosrdnih sestara izvedena je 1894. godine. Razvojem kirurgije i anestezije 1965. osniva se samostalni Anesteziološki odjel, a središnja Jedinica intenzivnoga liječenja otvara se 1987. godine. Tijekom godina Zavod se razvijao i mijenjao nazivlje da bi 2011. godine ujedinjenjem Kliničke bolnice Sestara milosrdnica s Klinikom za traumatologiju i Klinikom za tumore došlo do spajanja svih anestezioloških zavoda i odjela.

Zavod za anesteziologiju, intenzivnu medicinu i liječenje boli trenutačno djeluje na dvjema lokacijama: u Vinogradskoj i Draškovićevoj. Bitan trenutak u povijesti Zavoda dogodio se 2004. godine kada je izvedena prva eksplantacija organa kojoj je prethodilo veliko zalaganje anesteziologa i sestara u suradnji s organizacijom Eurotransplant. Godine 2005. dolazi do osnivanja Anesteziološke ambulante, a ubrzo i Ambulante za liječenje boli, dok je 2015. osnovana Služba za liječenje akutne boli. Palijativna ambulanta koja je značajno obogatala i unaprijedila zdravstvenu skrb palijativnih bolesnika osnovana

je 2019. godine. Danas Zavod na raspolaganju ima impresivan tim stručnjaka, a srce tog tima čini 134 medicinskih sestara/tehničara, od toga 27 magistri sestrinstva, 70 prvostupnica sestrinstva i 37 medicinskih sestara srednje stručne spremlje. Organizacija rada odvija se u jutarnjim, popodnevnim, cjelodnevničkim smjenama, radu u turnusu i dežurstvima. Važno je spomenuti da je iza nas burno razdoblje pandemije Covid-19 tijekom koje su medicinske sestre našega Zavoda činile 50 % medicinskih sestara zaposlenih u Covid intenzivnim jedinicama našeg KBC-a. Upravo je tada potvrđena važnost visoke razine znanja,

stručnosti i iskustva koje naše sestre imaju.

Sadašnje djelovanje i stručne aktivnosti

Zavod za anesteziologiju, intenzivnu medicinu i liječenje boli nastavna je baza Zdravstvenoga veleučilišta Zagreb i Hrvatskoga katoličkog sveučilišta na kojima su naše magistre sestrinstva, njih tri, mentori koji aktivno sudjeluju u edukaciji i usavršavanju novih generacija prvostupnika i magistra sestrinstva. Također, u Zavodu omogućujemo mentoriranje svake novozaposlene medicinske sestre / medicinskoga tehničara koje provode iskusne kolegice i kolege koji su završili inicijalnu edukaciju za mentore i njih trenutačno na dvjema lokacijama ima dvanaest. Mentori pružaju sustavnu podršku i individualan pristup u procesu učenja i svladavanja novih vještina. Sestrinstvo Zavoda pridaje značajnu važnost kontinuiranoj edukaciji. Sestre rado aktivno i pasivno sudjeluju na raznim stručnim skupovima, kongresima, tečajevima, javnozdravstvenim kampanjama („Zaustavimo sepsu“, „Stop

the pain“) surađujući s udrugama/ društvima (HDMSARIST, HNSS, HUMS). Izuzetno smo ponosni na Udrugu „Tomislav Halapir“ koju su osnovali djelatnici našega Zavoda. Udruga ima više od sto članova te godišnje održava 5 tečajeva na kojima se educiraju liječnici i medicinske sestre – kako našeg Zavoda, tako i drugih ustanova u Hrvatskoj. Takvi odnosi suradnje omogućuju razmjenu stručnih spoznaja i najboljih praksi u anestezilogiji, intenzivnom liječenju i liječenju boli pridonoseći napretku cijele struke. Anestezioološki tehničari odgovorni su za primjenu anesteziooloških postupaka u timu s anestezilogom prilikom izvođenja raznih vrsta anestezije. Djelokrug rada odvija se u 30 operacijskih dvorana, jednoj dvorani za opekline, dvjema sobama za buđenje, ambulantama za male i dijagnostičko-terapijske zahvate, njih 12, ambulanti za palijativnu skrb te u anestezioološkim ambulantama, ambulantama za liječenje boli i dnevnoj bolnici za liječenje boli koja ima 3 kreveta. Također sudjeluju u zbrinjavanju politraumatiziranih bolesnika, onih s respiratornim ili kardijalnim arestom, kao i ostalih hitnih bolesnika koji zahtijevaju da ih zbrine anestezioološki tim. U Jedinici intenzivnoga liječenja (Vinogradska) koja ima 15 kreveta te u Jedinici intenzivnog liječenja (Draškovićeva) koja ima 10 kreveta medicinske sestre i tehničari pružaju zahtjevnju i specijalnu zdravstvenu njegu teških bolesnika s ugroženim vitalnim funkcijama,

kao i zdravstvenu njegu donora organa. Osim toga, u domeni djelovanja Ambulante za liječenje boli pružaju se razne mogućnosti liječenja bolesnika koji se suočavaju s kroničnim bolom kojima se poboljšava njihova kvaliteta života. Posebna važnost pridaje se palijativnoj skrbi, ponajprije u svrhu liječenja malignoga bola, ali i radi kontrole ostalih simptoma. Naše dvije sestre su koordinatori za palijativnu skrb na razini KBC-a.

Planovi za budućnost

Vizija za budućnost usmjerena je na edukaciju i praćenje tehnološkoga napretka. Poticat će se formalno, neformalno i informalno učenje koje dovodi do visokih razina znanja i vještina pružanja skrbi. Velik naglasak bit će na istraživačkome radu i kliničkim ispitivanjima u sestrinstvu kako bi se poboljšala zdravstvena njega temeljena na dostupnim medicinskim dokazima. Cilj Zavoda je povećanje kapaciteta osoblja kao i dostupnosti usluga što će omogućiti potrebnu zdravstvenu skrb većem broju bolesnika. Poseban fokus, uz fizikalnu terapiju, bit će na razvoju respiratorne fizioterapije bolesnika u JIL-u. Velika pozornost dat će se i fizikalnoj terapiji bolesnika s kroničnim bolom kako bi se upotpunio holistički pristup takvom bolesniku u Ambulanti za liječenje boli. Fokus razvoja sestrinske skrbi i dalje će biti usmjeren na razvoj svih elemenata sigurnosti za bolesnike i osoblje.

Klinički zavod za patologiju i citologiju „Ljudevit Jurak“

Jelena Barać Žutelija, bacc.med.lab.diagn.

Klinički zavod za patologiju i citologiju „Ljudevit Jurak“ najstariji je i prvi zavod za patologiju u Hrvatskoj koji kontinuirano radi od 1913. godine. Prvi predstojnik i osnivač Zavoda bio je prof. dr. Ljudevit Jurak (1913. – 1945.). Kada je imao 32 godine, imenovan je prosektorom svih zdravstvenih ustanova Grada Zagreba sa sjedištem u Bolnici Sestre milosrdnice od 1913. do 1921., a potom honorarnim voditeljem Odjela za patologiju iste bolnice do 1945. godine.

Nakon pripojenja Klinike za tumore i Klinike za traumatologiju KBC-u Sestre milosrdnice, od 2010. godine Zavod se povećava i djeluje na dvjema adresama: u Vinogradskoj 29 i Ilici 197.

Klinički zavod 2023. godine uvodi norme sustava upravljanja kvalitetom ISO 9001:2015.

Sadašnje djelovanje i stručne aktivnosti

Zavod je organiziran u subspecijalističke odjele i odsjeke koji pokrivaju sve kliničke specijalističke djelatnosti, a prema sistematizaciji to su: Odjel za obdukcije i mrtvozorstvo, Odjel za kiruršku i ginekološku patologiju, Odjel za citologiju (Vinogradska i Ilica), Odjel za onkološku patologiju (Ilica). U Zavodu ukupno radi 31 liječnik, četiri magistra i 22 inženjera medicinsko-laboratorijske dijagnostike, 18 zdravstveno-laboratorijskih tehničara, 2 diplomirana inženjera molekularne biologije, jedan medicinski fotograf, tajnica te četiri pomoćnika obducenta. Ukupno

Zavod ima 83 zaposlenika. Rad Zavoda je maksimalno prilagođen zahtjevima kliničke medicine te se odvija u obliku smjenskoga rada i pripravnosti vikendima i blagdanima, a osobito je prilagođen intraoperacijskim biopsijama tijekom rada svih kirurških odjela. U sastavu Kliničkoga zavoda postoji administrativna služba koja se brine o upisu pacijenata i o ukupnoj dokumentaciji koja je u djelu krugu urudžbenoga zapisnika Zavoda.

Patohistološki laboratorij čine Laboratorij za preuzimanje uzoraka te Histološki laboratorij. U Laboratoriju za preuzimanje uzoraka svakodnevno se preuzimaju i obrađuju uzorci od oko 120 bolničkih pacijenata. Laboratorij je opremljen suvremenim uređajima, digestorom za preuzimanje te histokinetom japanskoga proizvođača Sakura.

U Histološkome laboratoriju se obrađeno tkivo uklapa u parafin i kao uklopljeno reže i boji na osnovno bojenje hemalaun-eozin te se provode dodatna spe-

cijalna ili imunohistokemijska bojenja, a također je vrlo dobro opremljen novim uklapačima Sakura, Leica mikrotomima i kriostatima, histokemijskim i imunohistokemijskim automatiziranim bojačima te najnovijim uređajem Ventana HE600.

Zavod godišnje u prosjeku obradi oko 34 000 pacijenata kod kojih je učinjen operativni ili biopsijski kirurški zahvat, a laboratorijski djelatnici naprave preko 200 000 histoloških preparata. Uz histološku dijagnostiku u Zavodu se odradi više od 30 000 citoloških razmaza što upućuje na činjenicu da je to trenutačno vodeća patološka ustanova s citologijom po broju uzoraka u državi. U Laboratoriju je rutinska metoda analize tumorskih uzoraka imunohistokemijsko bojenje gdje se analizira do 160 različitih protutijela. Godišnje se obavi oko 32 000 analiza, a najzastupljenije su analize hormonskih receptora (receptori za estrogen i progesteron) i receptora HER2 te biljega proliferacije Ki-67 kod raka dojke (oko 7000 analiza). U Laboratoriju se provode i dodatne molekularne analize za utvrđivanje biologije tumora radi preciznijega određivanja onkološke terapije i primjene „pametnih lijekova“. Analize obuhvaćaju utvrđivanje broja kopija gena HER2 u tumorskim stanicama raka dojke metodom hibridizacije in situ za potrebe primjene ciljane anti-HER2 terapije (npr. trastuzumab, pertuzumab i dr.).

Isto tako, prema zahtjevu onkologa real-time PCR metodom određujemo prisutnost mutacija gena PIK3CA kod raka dojke za primjenu ciljane terapije alpelisibom. Status mutacija u genima KRAS, NRAS i BRAF određuje se i kod raka debelog crijeva. U slučaju prisutne KRAS/NRAS mutacije bolesni-

ci nisu kandidati za terapiju inhibitorima EGFR receptora. Mutacije u genu BRAF određuju se i kod melanoma, a u slučaju prisutne mutacije bolesnici su kandidati za ciljanu terapiju BRAF inhibitorima (vemurafenib, dabrafenib).

U Laboratoriju se također obavljaju i analize panela gena uključenih u nasljedni rak. Metodom sekvenciranja sljedeće generacije (engl. next generation sequencing; NGS) analiziramo promjene u 113 gena povezanih s povećanim nasljednim rizikom za razvoj raka. Pacijenti se na takvo testiranje upućuju nakon pozitivnoga mišljenja Genetičkog savjetovališta (ovisno o obiteljskoj anamnezi) ili preporukom onkologa. Kod bolesnica s rakom dojke i jajnika detekcija patogenih varijanti u genima BRCA1 i/ili BRCA2 ima i terapijski značaj.

Histopatološki laboratorij, osim u rutinskoj dijagnostici, služi i u praktičnoj nastavi studentima Medicinskoga fakulteta

i Stomatološkoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te Zdravstvenoga veleučilišta Zagreb za studente medicinsko-laboratorijske dijagnostike. U tijeku školovanja zdravstveni laboratorijski tehničari i prvostupnici medicinsko-laboratorijske dijagnostike obavljaju stručnu praksu i stručno osposobljavanje za rad u Patohistološkom laboratoriju. Laboratorij također odrađuje svu histologiju i dodatne analize za mnogobrojne znanstvene i istraživačke radove te doktorate.

Zavod ima dugogodišnju suradnju s Hrvatskom udrugom laboratorijske medicine. Unutar HULM-a оформljeno je Društvo patohistotehnologa koje će članovima omogućiti i olakšati stručno napredovanje usko vezano za profesiju.

Planovi za budućnost

Patologija je grana kliničke medicine koja je posljednjih nekoliko godina doživjela znatan napredak, stoga zahtijeva kontinuirano obrazovanje mla-

dih liječnika te usavršavanje vještina i znanja laboratorijskih djelatnika. Naš je laboratorij u potpunom suglasju sa suvremenim znanstvenim spoznajama jer prati smjernice europskih i svjetskih društava. Neprekidna edukacija mladih djelatnika u svakodnevnoj rutini unapređuje se dodatnim znanstvenim radovima te odlascima na kongrese i stručna usavršavanja. Uz dosadašnji objekt predviđa se izgradnja novih i kvalitetnijih prostora koji će olakšati i ubrzati redovan rad djelatnika. Takvim napretkom te uz volju i želju djelatnika očekujemo još veće uspjehe. Trenutačno stanje po svim relevantnim činjenicama pokazuje da Klinički zavod za patologiju i citologiju „Ljudevit Jurak“ prema opsegu posla, svojim rezultatima u kliničkoj dijagnostici te znanstvenim radom i publikacijama u renomiranim znanstvenim časopisima predstavlja vodeći klinički zavod za patologiju i citologiju u Republici Hrvatskoj.

Klinički zavod za kemiju

Vesna Matišić, bacc.med.lab.diagn.

Klinički zavod za kemiju jedna je od sastavnica Kliničkoga bolničkog centra Sestre milosrdnice s osnovnom djelatnošću medicinsko-laboratorijske dijagnostike iz područja opće i specijalističke medicinske biokemije, laboratorijske hematologije, koagulacije i imunologije, farmakološko-toksikološke analitike, molekularne dijagnostike, endokrinološke dijagnostike te hitne laboratorijske dijagnostike. Tijekom 2020. godine, u počecima COVID-19 pandemije Zavod je bio jedan od prvih u Republici Hrvatskoj koji je osnovao tzv. Covid laboratorij te započeo s provođenjem PCR dijagnostike na virus SARS-CoV-2.

Zavod je akreditiran 2007. godine prema međunarodnom standardu ISO 15189. Tim standardom potvrđuje se najviši stupanj kvalitete pri Kliničkome zavodu za kemiju, a njegovi djelatnici otada sudjeluju u provođenju akreditacijskih standarda.

Zavod djeluje na dvjema lokacijama (u Vinogradskoj 29 i Draškovićevoj 19) te ima 104 zaposlenika: 27 djelatnika s visokom stručnom spremom (magistri medicinske biokemije), 45 s višom stručnom

spremom (inženjeri/prvostupnici medicinsko-laboratorijske dijagnostike) i 32 djelatnika sa srednjom stručnom spremom (zdravstveno-laboratorijski tehničari).

U našoj su Bolnici početci organiziranoga laboratorijskog rada bili 1934. godine kada je osnovan Laboratorij za ispitivanje sputuma i kemijski laboratorij. Godine 1938. preuređuje se i dograđuje dio prostora internističkoga odjela koji se namjenjuje kemijskom i hematološkom laboratoriju –

jezgri iz koje je izrastao današnji Klinički zavod za kemiju. Nakon toga uvodi se niz novih pretraga, nabavlja se oprema i radi se na afirmaciji laboratorijske službe u Bolnici.

U sklopu infrastrukturnoga projekta „Modernizacija i proširenje znanstveno-istraživačke djelatnosti Kliničkoga zavoda za kemiju KBC-a Sestre milosrdnice“ u Zavodu se 2021. zanočio velik dio opreme, ponajviše u segmentu molekularne, specijalne i hematološko-koagulacijske laboratorijske dijagnostike.

Obrazovanje stručnjaka u djelatnosti laboratorijske dijagnostike ima dugu tradiciju u Republici Hrvatskoj, a započelo je 1968. godine osnivanjem stručnoga studija medicinsko-laboratorijske dijagnostike na Višoj medicinskoj školi u Zagrebu (danas Zdravstveno veleučilište Zagreb).

Sadašnje djelovanje i stručne aktivnosti

Nakon završetka studija prvostupnici imaju usvojena znanja i vještine koje im omogućuju rad na poslovima u specijaliziranim dijagnostičkim laboratorijima iz područja hematologije, patologije, kliničke kemije, transfuzijske medicine, kliničke mikrobiologije, kliničke citologije, tipizacije tkiva, citogenetike, nuklearne medicine,

Tape Station

Protočni citometar

Viskozimetar

PCR Systems

LCMS

forenzične medicine...).

Inženjeri/prvostupnici medicinsko-laboratorijske dijagnostike sudjeluju jednim dijelom u mentoriranju pripravnika više i srednje stručne spreme (laboratorijskoga smjera) koji obavljaju jednogodišnji staž u našoj ustanovi.

Svi VŠS i SSS profili laboratorijskih radnika od 2011. godine obvezatno trebaju biti članovi Hrvatske komore zdravstvenih radnika te svakih 6 godina obnoviti licencu.

Planovi za budućnost

Daljnji razvoj Zavoda, a time i laboratorijske struke, ponajprije će slijediti smjer razvoja Bolnice procjenjujući i usvajajući najsuvremenija dostignuća razvoja struke, nastojat će pratiti napredak u razvoju analitičkih metoda za

pretraživanje cjelovitih organskih sustava, istodobno poticati razvoj laboratorijske dijagnostike uz bolesnika, procjenjivati i usvajati nove biokemijske, hematološke, koagulacijske, imunološke, molekularne i druge biološke biljege za potrebe laboratorijske dijagnostike i pokušati racionalizirati rad laboratorijskih jedinica Bolnice konsolidacijom laboratorija.

Budući da se radi o specifičnoj djelatnosti (koja se obavlja da bi se postavila dijagnoza), posebno značenje i ubuduće će se pridavati humanome odnosu prema bolesniku, komunikaciji s bolesnikom, komunikaciji unutar radnoga tima, čuvanju profesionalne tajne, urednosti, točnosti, preciznosti, savjesnomu i odgovornom radu te konstantnoj edukaciji djelatnika.

Nadalje, sekvenciranje genoma čovjeka te razvoj molekularne dijagnostike posljednjih godina otvorio je brojne mogućnosti napretka u razumijevanju molekularnih procesa. Stoga se predviđa plodno razdoblje vezano za razvoj i primjenu metoda koje omogućuju proučavanje promjena genoma, proteoma, metaboloma (istraživanja usmjerena na promjene gena, proteina te metaboličke i energetske procese), ali i farmakogenoma (istraživanja promjena potencijala i uspjeha terapije ovisno o individualnoj genskoj konstituciji). Sukladno navedenome, očekuje se da se i u samu struku, tj. unutar studijskoga educiranja sve više implementira edukacija vezana za molekularnu dijagnostiku.

AAS

Mseq i NextSeq 550

Zavod za transfuzijsku i regenerativnu medicinu

Ivana Ivanjko Pedišić, dipl.med.techn.

U Vinogradskoj bolnici Laboratorij za transfuziju osnovan je 1. prosinca 1952. godine i organizacijski je djelovao prvo u sastavu Kirurškoga odjela, zatim u sastavu bolničke ljekarne, a poslije ponovno u sklopu Klinike za kirurgiju. Od 1. siječnja 2005. godine služba postaje samostalan Zavod za transfuzijsku medicinu.

U Klinici za tumore, tadašnjem Središnjem institutu za tumore i slične bolesti, na poticaj prof. dr. sc. Željka Maričića je 1968. godine osnovana Služba za transfuziju krvi. Potaknuta spoznajama povećane incidencije tromboembolijskih komplikacija u bolesnika s karcinomom, Služba razvija laboratorij za ispitivanje hemostaze. Početkom 2012. godine s radom započinje Transfuzijska dnevna bolnica s ciljem da se onkološkim bolesnicima omoguću jednostavnije liječenje, a ujedno se rasterećuju bolnički odjeli te podiže kvaliteta zdravstvene usluge.

Klinika za traumatologiju do početka 2012. godine Ugovorom o poslovnoj suradnji koristi se uslugama Hrvatskoga zavoda za transfuzijsku medicinu.

Odlukom Vlade RH o pripojenju bolnica 2010. godine dolazi do horizontalnog spajanja triju navedenih transfuzijskih odjela u jedinstveni Zavod za transfuzijsku medicinu kojemu se 2019. godine pripaja i Banka tkiva i stanica u Draškovićevoj ulici te se mijenja naziv u Zavod za transfuzijsku i regenerativnu medicinu.

Sadašnje djelovanje i stručne aktivnosti

Transfuzija krvi je transplantacija tkiva i kao takva je potaknula i ra-

zvoj transplantacije drugih organa. Tijekom prošloga stoljeća transfuzijska medicina razvijala se kao laboratorijska struka, a posljednjih desetljeća ona se mijenja i postaje sve više klinička struka. Razvoj transfuzijskog liječenja bio je jedan od glavnih predujeta za razvoj kirurških i većega dijela nekirurških struka. Transfuzijskim liječenjem omogućeno je izvođenje opsežnih kirurških zahvata, liječenje bolesnika citostaticima, zračenjem, transplantacija organa itd.

U Zavodu naše ustanove ne uzima se krv od dobrovoljnih darivatelja, nego se obrađena krv dobiva iz Hrvatskoga zavoda za transfuzijsku medicinu.

U Zavodu za transfuzijsku i regenerativnu medicinu provodi se imunohematološka dijagnostika koja obuhvaća određivanje AB0 krvnih grupa, RhD krvnih grupa, ispitivanje prisutnosti iregularnih protutijela te prijetransfuzijske testove podudarnosti. Određuje se specifičnost eritrocitnih protutijela, antigeni iz drugih krvnogrupnih sustava, prenatalna i poslijenatalna imunohematološka ispitivanja. Zavod nudi dijagnostičko-terapijske usluge iz područja koagulacije, tkivnoga bankarstva i stanične terapije.

Na lokaciji u Ilici u sastavu Zavoda djeluje i Dnevna bolnica u kojoj se primjenjuju krvni priprav-

ci i provodi terapija nadoknade željeza i terapija niskomolekularnim heparinom.

U Zavodu radi ukupno 40 djelatnika: 19 laboranata (10 VŠS, 9 SSS), 7 medicinskih sestara (2 VSS, 3 VŠS i 2 SSS), 6 liječnika specijalista transfuzijske medicine, 1 liječnik na specijalizaciji iz transfuzijske medicine, 1 medicinski biokemičar, 2 molekularna biologa, 2 bioprocesna inženjera, 1 biotehnolog i 1 njegovatelj.

Rad laboratorija Zavoda je automatiziran, a cijela djelatnost Zavoda je informatizirana. Primjenjuju se najsuvremenije smjernice dobre laboratorijske prakse i transfuzijske medicine. Radi sigurnoga transfuzijskog liječenja te pouzdanih i točnih nalaza laboratorijskog testiranja provode se redovite kontrole: vanjske kontrole (Hrvatski centar za vrednovanje kvalitete u laboratorijskoj medicini – CROQALM u organizaciji Hrvatskoga društva medicinskih biokemičara i EQAS-RH, vanjska kontrola kvalitete imunohematološkoga testiranja koju provodi Hrvatski zavod za transfuzijsku medicinu) kao i unutarnje ocjene rada Zavoda.

Zdravstveno-laboratorijski tehničari i medicinske sestre aktivno sudjeluju na transfuziološkim kongresima i stručnim sastancima medicinskih sestara i tehničara u transfuzijskoj medicini.

Od 2023. godine Zavod za transfuzijsku i regenerativnu medicinu primjenjuje sustav upravljanja u skladu sa zahtjevima norme ISO 9001:2015 za područje certifikacije: Određivanje krvnih grupa, prijetransfuzijsko ispitivanje, testovi hemostaze i transfuzijsko liječenje.

Godišnje se u Zavodu napravi oko 130 000 analitičkih testova i izda oko 17 000 krvnih priprava.

U većini razvijenih europskih zemalja postoji i specijalizacija iz transfuzijske medicine za medicinske sestre i medicinsko-laboratorijske tehničare. Uloga i potreba navedene specijalizacije prepoznata je i kod nas, ali se zasad provodi samo djelomično, u sklopu tečaja transfuzijske medicine koji obvezatno trebaju položiti svi zaposleni medicinsko-laboratorijski tehničari i medicinske sestre Zavoda.

Zavod za mikrobiologiju, parazitologiju i hospitalne infekcije

Zlatan Mihaljević, bacc.med.lab.diagn.

Mikrobiologija je mlada znanstvena disciplina koja se počela razvijati prije oko 150 godina. Ocem moderne mikrobiologije smatra se Anton van Leeuwenhoek (1623. – 1723.) koji se bavio promatranjem mikroorganizama u uzorcima iz okoliša. Godine 1683. nastaju prve slike mikroba.

Zlatnim razdobljem mikrobiologije smatra se razdoblje od 1857. do 1910. godine. kada djeluju mnogi znanstvenici koji su dobili Nobelove nagrade za svoja otkrića. Kao najbitnije možemo izdvojiti:

- Louis Pasteur (1822. – 1895.) – proces fermentacije, pasterizacija, tehnike imunizacije, cjepivo protiv bjesnoće, opovrgavanje spontane generacije
- Robert Koch (1843. – 1910.) – teorije o postanku bolesti, čiste kulture, Mycobacterium tuberculosis, Vibrio cholerae, Bacillus anthracis. Uveo je laboratorijski uzgoj bakterija na hranjivoj podlozi.
- Joseph Lister (1827. – 1912.) – aseptička teorija u kirurgiji

Mikrobiologija u Hrvatskoj počinje se razvijati krajem 19. stoljeća i početkom prošloga stoljeća.

Zavod za mikrobiologiju, parazitologiju i hospitalne infekcije jedna je od medicinskih ustrojstvenih jedinica Kliničke bolničkog centra Sestre milosrdnice.

U Zavodu za mikrobiologiju trenutačno radi 23 djelatnika: 3 imaju VSS – liječnice specijalisti mikro-

biolozi, 1 liječnica na specijalizaciji, 9 prvostupnika medicinsko-laboratorijske dijagnostike, 5 zdravstvenih tehničara laboratorijskoga smjera, 2 administratora i 3 pomoćne djelatnice.

Sastavni dio djelatnosti Zavoda za mikrobiologiju je određivanje osjetljivosti mikroorganizama (bakterija i gljiva) na antibiotike i/ili protugljivične lijekove koje se provodi disk-difuzijskom metodom i određivanjem minimalnih inhibicijskih koncentracija, a određeno standardima i smjernicama EUCAST-a (European Committee on Antimicrobial Susceptibility Testing).

Dijagnostika infekcija mokraćnoga i spolnog sustava kao i dijagnostika infekcija dišnog sustava određena je Smjernicama za mikrobiološku dijagnostiku Hrvatskoga društva za kliničku mikrobiologiju.

U Zavodu se posebno razvija djelatnost sprečavanja i suzbijanja bolničkih infekcija te je tako u Zavodu pripremljen cijeli niz pisanih preporuka i smjernica za postupke u dijagnostici, njezi i liječenju bolesnika s ciljem sprečavanja i suzbijanja bolničkih infekcija.

Zavod sudjeluje u radu Odbora za praćenje rezistencije bakterija na antibiotike u Republici Hrvatskoj pri Akademiji medicinskih znanosti Hrvatske.

Glavni trenutačni cilj Zavoda za mikrobiologiju je skoro preseljenje u nove prostorije sa suvremenim uređenjem.

Osim toga je planirano i uvođenje novih pretraga na bazi molekularne dijagnostike – upotrebljavaju se najsuvremenije amplifikacijske metode za otkrivanje različitih uzročnika neovisno o vrsti uzorka gdje se primjenjuju molekularne metode za detekciju i genotipizaciju bakterija, virusa i parazita kao što su kvantitativni i kvalitativni PCR, multiplex PCR itd.

Bolnička Ljekarna

Ivana Rubinić, farm.techn.

Postojanje i razvoj Ljekarne usko su povezani s razvojem same bolnice. Na današnjoj lokaciji u Vinogradskoj ulici, Sestre milosrdnice su otvorile bolnicu 15. srpnja 1894. godine gdje je već od prvog dana radila i Bolnička Ljekarna.

Ljekarnička djelatnost u KBC-u Sestre milosrdnice uključuje sigurno, učinkovito i optimalno rukovanje lijekovima: nabavu lijekova i medicinskih proizvoda, njihovo izdavanje na odjele, izradu brojnih galenskih i magistralnih pripravaka, prijavljivanje nuspojava lijekova, provođenje mjera smanjenja rizika pri primjeni pojedinih lijekova te informiranje ostalih zdravstvenih djelatnika o lijekovima (registrirane indikacije, kontraindikacije, nuspojave, interakcije s drugim lijekovima, inkompatibilnosti, farmakokinetička svojstva lijeka, regulatorni podaci o lijeku: status lijeka u Republici Hrvatskoj, status na Listi lijekova HZZO-a, trenutna dostupnost lijeka na tržištu).

Rad Ljekarne organiziran je na tri lokacije Kliničkoga bolničkog centra: Vinogradska, Ilica i Draškovićeve. Djelatnosti svakoga lokaliteta određuju specifične potrebe klinika na pojedinim lokacijama. Služba Ljekarne na lokaciji Ilica svoj profesionalni i znanstveni

razvoj usmjerava prema onkološkom Ljekarništvu, jednom od najmlađih i najperspektivnijih grana Ljekarništvu.

Bolnička Ljekarna danas broji 29 djelatnika od čega 9 magistara farmacije (1 specijalist farmaceutске tehnologije, 3 specijalista kliničke farmacije) i 18 farmaceutskih tehničara te 2 administrativna radnika.

Sadašnje djelovanje i stručne aktivnosti

Ljekarnici su članovi bolničkog Povjerenstva za lijekove KBC-a, a od 2020. godine i predsjedavaju Povjerenstvom. Također, članovi su različitih Radnih skupina bolnice.

Bolnička Ljekarna je edukacijska baza Farmaceutsko-biokemijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Studenti 5. godine studija provode stručno osposobljavanje u Ljekarni pod mentorstvom osposobljenih magistara farmacije. U Ljekarni se provode i obilasci u sklopu specijalizacija iz Kliničke farmacije za javno i bolničko Ljekarništvo (Praksa onkološ-

kog ljekarništva) te obilazak u sklopu specijalizacija iz Farmaceutске tehnologije i Ispitivanja i kontrole lijekova.

U Ljekarni se redovito provodi pripravnički staž za farmaceutске tehničare u trajanju od godine dana.

Bolnički ljekarnici aktivni su i istaknuti članovi Hrvatske farmaceutске komore, Hrvatskog farmaceutskog društva, Europskog društva onkoloških farmaceuta te Europske udruge bolničkih farmaceuta. Predavači su na domaćim i međunarodnim stručnim tečajevima i kongresima.

Planovi za budućnost

Bolnički ljekarnici sa specijalizacijom iz kliničke farmacije su stručnjaci koji bi trebali biti uključeni u cjelokupni proces skrbi o bolesniku kao dio

tima, a to je moguće ostvariti sudjelovanjem ljekarnika u zajedničkom donošenju odluka o farmakoterapiji, pružajući informacije o djelovanju lijekova i nuspojavama, provođenjem usklađivanja farmakoterapije prilikom prijema, premještaja ili otpusta bolesnika, a cijelo vrijeme nadzirajući propisanu terapiju s ciljem prevencije medikacijskih pogrešaka, optimizacije farmakoterapije i povećanja uspješnosti liječenja. Razvojem farmaceutске struke posljednjih godina takva skrb postat će sastavni dio svakodnevne brige o bolesniku.

Razvoj i uspostava sustava centralizirane pripreve anti-neoplastičnih lijekova i ostalih lijekova za parenteralnu primjenu se planira pokrenuti tijekom 2025. godine kao prvi od projekata Nacionalnog plana

oporavka i otpornosti (NPOO) za bolničko ljekarništvo. Tim sustavom bi se povećala razina sigurnosti liječenja bolesnika i zdravstvenog djelatnika koji rukuju tim lijekovima, a sve pod nadzorom ljekarnika i u timu s farmaceutskim tehničarem. Sljedeći projekt uključuje uvođenje jedinične terapije kojim se, osim značajnog poboljšanja skrbi o bolesniku, postiže i iznimna racionalizacija u potrošnji lijekova.

Za budućnost Ljekarne u planu je i unaprjeđenje ljekarničkog informatičkog sustava koji predstavlja poveznicu bolničkog informatičkog sustava te poslovnog informatičkog sustava, a ključno je mjesto obrade podataka o lijekovima te izrade izvještaja i brojnih analiza o potrošnji lijekova koji se koriste u KBC-u.

Služba čišćenja i drugih pomoćnih poslova

Vesna Nižić, dr.vet.

Čišćenje je važan početni dio dezinfekcije. Kao takvo ne uništava mikroorganizme, ali ih odstranjuje u velikom broju. Pranje u vodi s deterdžentom uklanja preko 80 % mikroorganizama. Čišćenje podrazumijeva uklanjanje nečistoća ili bilo kojega drugog neželjenoga materijala (krvi, ostataka hrane i sl.) s površina i predmeta. Cilj čišćenja jest osigurati vidljivu čistoću te u što većoj mjeri smanjiti broj patogenih mikroorganizama.

Služba čišćenja i drugih pomoćnih poslova ustrojena je u veljači 2011. godine.

U početku nastanka radila je na četirima lokacijama:

- Vinogradska cesta 29 – KBC Sestre milosrdnice
- Ilica 197 – Klinika za tumore
- Draškovićeve 19 – Klinika za traumatologiju
- Ul. Vjekoslava Klaića 16 – Klinika za dječje bolesti Zagreb.

Ubrzo nakon spajanja dolazi do odvajanja Klinike za dječje bolesti Zagreb i otada Služba radi na preostalim trima lokacijama. Na svim trima lokacijama imamo 406 zaposlenika Službe za čišćenje i drugih pomoćnih djelatnika. U taj broj ulazi 1 rukovoditelj, 4 voditelja, a u Odsjeku za transport bolesnika je 51 djelatnik. Trenutačno je sistematizirano 458 radnih mjesta, a od toga je nepopunjenih 66 radnih mjesta.

Godine 2012. otvoren je novi dio Klinike za tumore od otprilike 7000 m² koji skoro u cijelosti spada u visoki rizik. Prema procjenama trebalo je zaposliti 30 djelatnika, a od toga je odobreno 12 djelatnika (polovica je raspoređena u Kliniku za tumore, druga polovica za rad na lokaciji u Vinogradskoj cesti 29).

Početkom 2014. otkazan je ugovor s vanjskim izvođačem čišćenja i dostava hrane na lokaciji u Draškovićevoj 19.

Prostor čišćenja povećao se za otprilike 6500 m² prostora visokoga rizika. Skoro preko noći izmješteno je 30 djelatnica s preostalih dviju lokacija (25 djelatnica iz Vinogradske ceste 29 i 5 djelatnica iz Klinike za tumore).

Djelatnici Službe koji su na poslovima čišćenja bave se čišćenjem cijelog unutarnjega prostora

KBC-a na svim trima lokacijama, a ostali dostavom hrane na sva radilišta, pomoć u podjeli hrane, sakupljanje i pranje posuđa, održavanje čajnih kuhinja (osim u Ilici 197 – hrana se dostavlja tablet-sustavom), obavljanje svih generalnih čišćenja uključujući i dostupne staklene površine, pravilno prikupljanje i razvrstavanje otpada i njegovo odlaganje na sekundarno odlagalište, poslovi prijevoza pacijenata i materijala na sva radilišta.

Poslovi voditelja su planiranje, organiziranje, koordiniranje i kontroliranje rada pomoćnih djelatnika i nosača. Nadalje, tu je suradnja s glavnim sestrama klinika, zavoda i odjela, tehničkom i nabavnom službom. Sudjeluju u donošenju odluka o nabavi pribora i opreme. Vode evidentiranje i kontrolu radnoga vremena te su evidentirari radnoga vremena i unose isti u COP.

Problemi službe su:

1. zbog velikog postotka bolovanja konstantno nedostaje 20 – 25% radnika
2. zastarjela i neadekvatna oprema i sredstva za rad
3. obveza poštovanja svih odredbi Kolektivnoga ugovora, bez obzira na manjak djelatnika
4. generiranje velikoga broja prekovremenih sati rezultira umorom, nezadovoljstvom i velikim brojem bolovanja pomoćnih djelatnika
5. nepopunjenost sistematiziranih radnih mjesta – trenutačno nedostaje 66 djelatnika.

Tijekom duljega razdoblja, otkad je ustrojena Služba za čišćenje, bilo je problema koji su se uspješno rješavali. Situacija u kojoj se trenutačno nalazimo nije bajna – imamo velik nedostatak ljudi, nedovoljan odaziv novih ljudi na natječaj te stalno preusmjeravanje djelatnika i donekle povećan broj radnih sati jer nastojimo da se odrade svi zadani poslovi. Povećanjem broja izvršitelja i ulaganjem u nove tehnologije povećat će se učinkovitost i kvaliteta čišćenja prostora.

Sretan Božić i uspješnu Novu godinu želi vam

**UREDNIŠTVO SESTRINSKOG GLASNIKA
KLINIČKOGA BOLNIČKOG CENTRA
SESTRE MILOSRDNICE**

